

MEYMÛNE BANU HİKÂYESİ

Emine TEMEL*

ÖZ

Cumhuriyet'in ilan edilmesinin ardından Mustafa Kemal Atatürk, başta edebiyat, dil, tarih ve sanat olmak üzere Türk kültürü ve medeniyetinin her kolunda araştırmalar yapmak, yapılan çalışmalarını düzenli olarak yayımlamak, yurt dışı ile bağlantılar kurup birtakım ilmî faaliyetler göstermek, Türklük biliminin temel kaynaklarını hazırlamak ve değerli yazmalardan ve fotoğraflardan müteşekkil bir arşiv oluşturmak amacı ile akademik bir müessesinin kurulmasının gerekliliğine dikkat çekmiş ve ilk ilmî araştırma enstitüsü olarak Türkiyat Enstitüsü'nü kurmuştur.

İstanbul Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan Türkiyat Enstitüsü'nün temelini, içerisinde pek çok değerli eseri bulunduran kütüphanesi oluşturmaktadır. Kütüphane koleksiyonunun esasını ise Hakas Türklerinden Rus Türkolog Nikolay Fyodoroviç Katanov'dan (ö. 1922) satın alınan yazmalar, kitaplar ve mikrofilmler teşkil etmektedir.

Bu makalede, kütüphanenin Katanov yazma koleksiyonunun 1 numaralı bölümünde 4. eser (TAEKY1/4) olarak kayıtlı ve içerisinde beş farklı hikâyeyi barındıran yazmanın dördüncü hikâyesi incelenecektir. Eserin müellifi ve müstensihî belli olmamakla birlikte dili Kazan Tatar Türkçesi olarak ifade edilmiştir. Dokuz varaktan müteşekkil olan bu eser, Hindistan padişahı Haris'in kızı Meymûne Banu'nun Hazret-i Resul ile evlenmesine kadar olan süreci konu edinmektedir. Bu yazıda eserin, öncelikle fizikî özellikleri tanıtılıp muhtevasından bahsedilecek akabinde sahip olduğu imlâ hususiyetlerine yer verilecektir. Eserin gösterdiği farklı dilbilgisi özellikleri tek tek ifade edilerek yazıldığı dönemle ilgili bazı hususlara dikkat çekilecektir. Son olarak eserin transkripsiyonlu okuması ile gramatikal dizini verilecek ve tıpkıbasımı sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Katanov Yazma Eser Koleksiyonu, Doğu Türkçesi, Meymûne Banu Hikâyesi

STORY OF MEYMÛNE BANU

ABSTRACT

After the declaration of the Republic, Mustafa Kemal Atatürk attracted attention to which should be established an academic instituton to research in all branches of Turkish culture and civilization, publish the works done regularly, carry out some scientific activities as establishing connections with abroad, prepare the basic sources of Turcology and generate an archive of valuable manuscripts and photographs and established Turkic Studies Institue as the first scientific research institue.

The foundation of the Turkic Studies Institue which was affiliated to the Faculty of Letters of the Istanbul University, has constituted the library that has held many valuable works. The basis of the library collections have formed manuscripts, books and microfilms purchased by the Russian Turkologist Nikolay Fyodorovich Katanov (d. 1922) from Hakas Turks.

* Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, emine.temel@istanbul.edu.tr

In this article, the fourth story of the manuscript which is registered as 1/4 in the library's manuscript collections of Katanov and contains five different stories is going to be examined. The author and transcriber of the work are not clear but the language of the work has been expressed as Kazan Tatar Turkic. This work, which consists of nine leafs, is about the process until the marriage of the Indian sultan Haris' daughter, Meymune Banu, to Hazret-i Rasul.

In this study firstly, the work's physical features are going to be introduced, context is going to be mentioned and then followed orthography characters which the work has possessed. The different grammatical features of the work are going to be expressed one by one and remarked some points related to the period written. Finally, the transcription of the work and grammatical index are going to be given and facsimile is going to be presented.

Keywords: The Library of the Research Enstitute of Turkology, The Manuscript Collections of Katanov, The Eastern Turkic, The Story of Meymûne Banu

1. GİRİŞ

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet'in ilanından sonra Ord. Prof. Dr. Mehmet Fuad Köprülü'yu İstanbul Darülfünûnu (İstanbul Üniversitesi) bünyesinde Türk kültür ve medeniyetine hizmet edecek, ilmî çalışmalar yayımlayacak bir müesseseyi kurması için görevlendirmiştir. 12 Kasım 1924 tarihinde, Atatürk'ün başkanlığındaki Bakanlar Kurulu'nun 1111 numaralı kararı ile İstanbul Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi'ne bağlı Türkiyat Enstitüsü kuruldu. Türkiyat Enstitüsü, Türkiye Cumhuriyeti'nde Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan ilk ve tek ilmî enstitüdür.

16 Ocak 1991 tarihi itibari ile İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı olan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Sanatı ve Türk Tarihi olmak üzere üç anabilim dalında faaliyet göstermektedir.

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün bünyesinde yer alan kütüphane; Katanov, tezler, bağış kitaplar ile yazmalar, mikrofilmler olmak üzere dört bölümden müteşekkildir. Kütüphanenin esasını Hakas Türklerinden Rus Türk bilimcisi Katanov'un (ö. 1922) özel kitaplığı teşkil etmektedir. Ölümünün ardından hanımının kitapları satmak istediği haberini alan Evkaf Nezareti, 3000 altın karşılığında Türklük bilimi adına önemli bir yere sahip olan bu kitapları satın alır. İlk önce Süleymaniye Kütüphanesi'nde muhafaza edilen bu eserler Türkiyat Enstitüsü'nün kurulmasının ardından buraya devredilmiştir. 3000 ciltlik eserin bulunduğu bu kitaplık ile daha sonra yapılan bağışlar neticesinde (1956: Sadettin Arel, 1968: Hamit Ongunsu, 1971: Halit Ziya Uşaklıgil, 1973: Azerbaycanlı Sultan Beg, 1974: Ahmed Hamdi Tanpınar, 1980: Mehmet Behçet Yazar) kütüphanedeki toplam eser sayısı 50.000'e ulaşmıştır.¹

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'nde 200 cilde yakın yazma eser bulunmaktadır. Bu yazmaların kataloglama işini ilk olarak Cevat İzgi yapmaya başlamıştır. İzgi'nin vefat etmesi üzerine yarım kalan işi Mehmet Zeren ve İsmail Güleç, Katanov ve Hüseyin Sadettin Arel'in bağışları arasında bulunan 173 yazma

¹ Mustafa Özkan, "Kuruluşunun 70. Yılında Türkiyat Enstitüsü", *Türkiyat Mecmuası*, XX, 1997, s. 1-11.

eserin kataloğunu çıkararak devam ettirmişlerdir.² Son olarak Sadık Yazar, Osman Nedim Tuna ve Mehmet Behçet Yazar'ın bağışları arasında yer alan 71 cilt el yazma içinde bulunan 121 eserin kataloğunu hazırlamış ve bu çalışma *Türkiyat Mecmuası*'nda yayımlanmıştır.³

Yazma koleksiyonunda dikkati çeken eserlerin başında Katanov'un bağışladığı yazmalar gelmektedir. Çoğu Doğu Türkçesi ile kaleme alınmış olan bu eserler arasında Kazan Tatar Türkçesi ile yazılmış Hüsâmeddîn b. Şerefüddîn el-Müslimî'nin *Tevârihu'l-Bulgariyye'si*, *Sakam Kıssası*, *Hız. Ali'nin Bir Destanı*, *Meymûne Banu Hikâyesi*, *Bir Kadının Hilkat-i Garibe Çocuğu Hikâyesi* ile Fazlullâh b. İsmâ et-Taşkendi'nin *Kelile ve Dimne Tercümesi*, *Ahmet Yesevî'nin Hikmetleri*, Allahyâr Sûfî'nin *Fevzü'n-Necât* bulunmaktadır. Doğu Türkçesi ile kaleme alınmış olup Katanov dışındaki koleksiyonlarda yer alan yazmalar da mevcuttur. Osman Nedim Tuna koleksiyonunda Latîfi mahlaslı kişi tarafından yazılan ve Tûtînâme tercümesi olan *Mazharu'l-Acâyib*, Mısırlı şair Bûsîrî'nin Arapça *Kaside-i Bürde* adlı eserine Çağatay Türkçesi ile yazılan şerh ile *İslâmî'nin mesnevisi* yer almaktadır.

Bu makalede, içerisinde beş farklı hikâyenin olduğu, katalog numarası 1/4 olan (TAEKY1/4) yazmanın dördüncü eseri ele alınacaktır. Yazmanın öncelikle fizikî özellikleri tanıtılacak akabinde muhtevastından bahsedilip, imlâ hususiyetlerine yer verilecektir. Yazmada görülen farklı dilbilgisi özelliklerinden yola çıkılarak eserin yazıldığı dönem ile ilgili bazı hususlara dikkat çekilecektir. Makalenin sonunda eserin transkripsiyonlu okuması ve gramatikal dizini verilecek, tıpkıbasımı sunulacaktır.

2. ESER HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1. Eserin Tavsifi

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Kütüphanesi'nin katalog kaydı 1/4 olan yazma, beş ayrı hikâyeden oluşmaktadır. Bu yazmanın 59a ve 67b varakları arasında *Meymûne Banu Hikâyesi* yer almaktadır. Her bir sayfası -birkaç istisna dışında-⁴ 15 satırdan oluşan bu yazmanın dili katalog kaydında Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiştir. Eser Nestalik hat ile kaleme alınmıştır.

2.2. Eserin Yazarı/Müstensihi, Yazılış Tarihi ve Yeri

Eserin müellifi ve müstensihi belli olmamakla birlikte katalog kaydında XVI. yüzyılda istinsah edilmiş olabileceği belirtilmiştir. Yazılış tarihi ile ilgili ise hiçbir kayda rastlanılmamıştır.

2.3. Yazmanın Fizikî Özellikleri

Yazma, 205x165 (160x105) mm. ebadında ve reddadelidir, siyah mürekkeple yazılmıştır. Yazmanın sol tarafının sol üst kısmında düzensiz olarak varak numaraları belirtilmiştir.

Yazmanın sağ tarafındaki her bir sayfanın 15. satırından sonra bir sonraki sayfanın ilk kelimesi, hecesi veya 15. satırın son kelimesine ait bir ekin düzenli

² Mehmet Zeren, İsmail Güleç, *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 2009.

³ Sadık Yazar, "İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'ndeki El Yazmalarının Kataloğu", *Türkiyat Mecmuası*, XVI/1, 2016, s. 339-446.

⁴ 60a/60b: 14 satır 67b: 16 satırdan mütetekkindir.

olarak derkenar düşülmesi (reddade) dikkati çekmektedir: Kelime ve hece derkenarları: 62b/15dk. **ol** > 63a/01 ol 'avret-ning, 64b/15dk. **tört** > 64a/01 tört kez yüz, 66b/15dk. **séni** > 67a/01 séni; 60b/15dk. **halā-** > 61b/01 halāyıkğa fāş, 61b/15dk. **ya-** > 62a/01 yarın kıyāmet, 63b/15 dk. **inşā'**- > 64a/01 inşā'allahu Te'a. Ek derkenarları: 59b/15 pādşāh- 15dk. **-mız** > 60a/01 -mız bizlere, 65b/15 kızıl altun- 15dk. **-dan** > 66a/01 -dan zerrīn.

2.4. Eserin Muhtevası

Meymûne Banu, Hindistan padişahı Haris'ın kızıdır. Bütün cihan padişahlarının oğulları ona talip olur fakat Meymûne Banu Mekke'de yaşayan, -müstensihin ifadesi ile- padişah ve aynı zamanda peygamber olan Ahmed Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi's-selam adındaki büyük zâtın yanına gitmek ister. Onun dinine girip ümmetinden olan kişilerin cehennemden kurtulacağını söyleyen Meymûne Banu, babasından izin alarak tam bir yılda Mekke'ye ulaşır ve peygamberin karşısına çıkıp "Ben bir kadını ve eş istiyorum. Bana ne buyurursunuz?" diye sorar. Hazret-i Peygamber de ona, erkeklerin kadınlar üzerindeki haklarının çok olduğunu, bu hakları yerine getirebilirse evlenebileceğini söyler. Meymûne Banu'nun bu hakların neler olduğunu sorması üzerine Hazret-i Resul, kadınların erkeklere karşı hangi durumlarda ne şekilde davranmaları gerektiğini anlatmaya başlar.

Hazret-i Resul, 60b/07'den 64b/02'ye kadar bütün hadislerini tek tek sıralar. Meymûne Banu bu hadislerin hepsini dinledikten sonra Arafat dağı taraflarına çadır kurmaya gider ve Hazret-i Resul'ü buraya davet eder. Hazret-i Resul daveti kabul edince Meymûne Banu kendisine ihtişamlı bir karşılama töreni hazırlar.

Bir süre Meymûne Banu'nun yanında kalan Hazret-i Resul, sekizinci günde buradan ayrılarak Kâbe'ye gider. Meymûne Banu Hazret-i Resul'ü yanında göremeyince aklını kaybeder. Bir zaman sonra Hazret-i Resul Allah'ın fermanı ile gelir ve Allah ikisini eş ilan eder fakat Hazret-i Resul, Meymûne Banu'nun babasından izin almadığı müddetçe kendisi ile evlenmeyeceğini söyler. Meymûne Banu'nun babası ise bu ülkeden çok uzakta bir yerdedir. Hazret-i Resul, Allah'a dua ederek Meymûne Banu'nun babasının bir an önce Mekke'ye gelmesini diler ve babası kırk dört vezir, hizmetçi ve askerlerle Mekke'ye gelir. Üçü birlikte konuştuktan sonra babasından icazeti alan Hazret-i Resul, Meymûne Banu ile nikâhlanır ve babası Hindistan'a geri döner.

Meymûne Banu bir ömrünü Hazret-i Resul'ün hizmetinde geçirir. Bir zaman sonra da Hazret-i Resul Meymûne Banu'nun dizinin üstünde vefat eder.

3. YAZIM ÖZELLİKLERİ

3.1. İkili Yazım

Yazmada dikkati çeken ikili yazımlar bulunmaktadır. Sadece iki yerde geçen "çeşit çeşit" anlamındaki tekrar grubunun biri söz başında tonlu diğeri ise tonsuz ünsüz ile yazılmıştır: *dürlü dürlü* (59b/12) ~ *türlü türlü* (59b/07). Aynı durumu başka bir kelimedede de görmekteyiz: *tilediler* (67a/14) ~ *diler-men* (60b/02). Sadece iki defa kullanılan bir diğer tekrar grubu da son seste yuvarlak ve dar sıradan ünlü olmak üzere farklı şekillerde yer almıştır: *yérli yérine* (66a/08) ~ *yérlü yérine*

(66a/14). Farklı fonksiyonlarda yalnız iki yerde geçen aynı kelimenin biri söz sonunda ses düşmesine uğrarken diğeri eskicil şekli ile yer almaktadır: *ulu bolur* (61a/09) ~ *uluğlamak* (63a/13), *katı* (61b/09) ~ *katıg* (61a/04, 62a/04, 63/11). 15 defa kullanılan *el* kelimesi sadece bir satırda *elig* (60a/09) olarak geçerken diğeri satırlarda söz sonunda düşmeye uğramıştır: *elinden* (61a/06), *eliniğ* (61a/07), *elin* (63b/02). Bir diğeri ikili yazımı da gömlek ile söyle- kelimelerinde görüyoruz: *kömlegi* (61a/14) ~ *könğlegin* (63a/06), *söyledi* (59a/08) ~ *sözler-siz* (60a/14).

Zamirlerdeki ikili yazımlar: *men* (60b/02, 62b/07, 63b/12, 64b/05, 67a/06) ~ *ben* (59b/03, 64a/07, 62b/07, 64a/13, 66b/14), *banğa* (59b/03) ~ *manğa* (60b/01), *mundın* (59b/04) ~ *bundan* (67b/03). Sayı adlarındaki ikili yazımlar: *binğ* (65b/02, 66a/15, 66b/02) ~ *minğ* (59a/11, 65a/01, 66a/12-13...; 11 adet). Fiillerdeki ikili yazımlar: *ol-* (60a/06, 60b/14, 61a/09, 667b/12...; 49 adet) ~ *bol-* (59b/02, 66b/15, 67b/08...; 9 adet), *dé-* (60b/05, 64a/08, 67b/09...; 11 adet) ~ *té-* (59b/03, 66b/13, 67a/06), *bér-* (59b/04, 61b/05, 63b/10...; 5 adet) ~ *vér-* (62a/05, 62b/14, 64a/03...; 10 adet), *ér-* (59a/03, 64b/03, 67a/05...; 37 adet) ~ *é-* (59a/02-03-12, 59b/11, 65b/05, 67b/08), *bar(-)* (60b/08, 61b/13, 64b/09...; 7 adet), *var(-)* (59b/03, 60a/03, 62b/12...; 15 adet). Metinde zarf-fiil eki almış *ét-* fiili altı defa *édüp/édip* şeklinde yazılırken iki satırda tonsuz olarak ifade edilmiştir: *édip* (60a/02, 66a/14), *édüip* (65a/04, 65b/03, 66b/12, 67b/15) ~ *étip* (64b/07), *étüip* (59b/06). "Gibi" anlamındaki edat dört yerde *tég* (62b/05, 64a/03, 64b/12, 65b/11), iki satırda söz başındaki tonlulaşma ile *dégin* (59b/15, 65b/14) şeklinde yer almıştır. Kapalı e'deki ikili yazımlar: *kéltürdiler* (59b/02) ~ *keltürebilmegey* (62b/08) ~ *keltürdük* (64b/08); *édüp* (63a/10) ~ *édip* (60a/02, 66a/14); *berdi* (64a/01) ~ *bérse* (62a/04), *çeküip* (66b/04) ~ *çékse* (61a/04), *eşidcek* (65b/04) ~ *éşiden* (65b/05). Hemze kullanımı ile ilgili ikili yazım: *Cebrā'il* (66b/13) ~ *Cebrāyil* (62b/11).

İsim ve fiil kök veya gövdelerine gelen aynı yapı ve fonksiyondaki eklerde, fonetik farklılıklar sonucunda bazı ikili yazımlar ortaya çıkmaktadır. Zarf-fiil ekindeki ikili yazımlar: *éşitüip* (59b/02, 64a/12) ~ *éşitip* (64a/15), *kirüip* (59a/15, 64b/10, 66a/04) ~ *kirip* (60b/02), *çıkıp* (59b/10) ~ *çıkup* (60a/10, 60b/13), *édip* (60a/02, 66a/14) ~ *édüip* (59a/14, 66b/12, 67b/15...; 11 adet), *bişirip* (62a/11, 63a/11) ~ *bişürüp* (62a/11). Genitif eki almış "bu" zamiri sadece iki satırda geçmekte fakat farklı fonetik özellikler göstermektedir: *mununğ* (62b/04) ~ *muninğ* (64b/03). Ayrılma durum ekindeki ikili yazımlar: *andan sonğra* (60a/03, 60b/03-06, 65a/04) ~ *andın sonğ/sonğra* (59b/13, 61b/05, 64a/10...; 8 adet), *mundın sonğ* (59b/04) ~ *bundan sonğ* (67b/03), *tamuğdan* (59a/14) ~ *tamuğdın* (59a/15), 'avretlerden (64a/04), 'avretimden (64a/07-08) ~ 'avretlerinğizdin (64a/06). Yönelme durum ekindeki ikili yazımlar: 'avretine (64a/12,15) ~ 'avretinge (63b/10) ~ 'avretke (64b/01), *peygāmbere* (59a/12) ~ *peygāmberge* (63b/12), *Hažret-i Resül 'a.m.-ga* (65a/13) ~ *Hažret-i Resül 'a.m.-ğa* (67a/15). Belirtme durum ekindeki ikili yazımlar:

hādīs-lerini (64a/11) ~ *hādīs-lerin* (64b/03), *'askeri* (65a/01) ~ *'askerni* (65b/02), *yüzün* (63b/02, 66a/04) ~ *yüzümüzü* (60a/08).

3.2. Harekelendirme

Meymûne Banu Hikâyesi, geneli itibari ile harekesiz bir metindir. Tespit ettiğimiz hareketlerin büyük çoğunluğunu ise med işareti oluşturmaktadır. Ayrıca dört kelimedede de şedde işareti kullanılmıştır: *ammā* (59a/06), *zerrīn* (59b/09), *zerre* (60a/07), *avvalġı* (67a/13).

Metinde, Oğuz yazı dili özelliği olarak üç kelimedede i harfinin hareke ile bir kelimedede ise hem hareke hem de harf ile gösterildiğini tespit ettik: *eliğindeki* (60a/08), *Tenġri Resûlı* (64a/05), *ellerindeki* (64b/08); *örtđi* (59b/13).

3.3. Noktalama

Metin, noktalamalar hususunda oldukça düzensiz bir yapıya sahiptir. Çoğu harfin noktasız veya fazla noktalı yazılması yanlış okumalara sebebiyet vermektedir. Metinde tespit ettiğimiz yazım yanlışlarının büyük bir kısmı noktaların eksik, hatalı veya fazla konulmasından kaynaklanmaktadır. Tüm bu hatalar metinde sayfa altı dipnot verilme suretiyle belirtilmiş olup bu bölümde sadece her hatayı temsilen birkaç örnek gösterilecektir.

Eksik noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: Noktası en fazla eksik yazılan harflerin başında ġ gelmektedir. 11 farklı yerde noktasız yazılan bu harf altı yerde kök, beş yerde de ekte yer almaktadır: *peygâmbir* (59a/10), *oġul* (61b/10), *ġayret* (66b/04), *taġındaġı* (65b/13); *buyruġına* (63b/02), *turġanım* (62b/09), *hoşluġı* (63a/11). Noktaları eksik yazılan harflerde ikinci sırayı y almaktadır: *taġı* (59b/08), *kesilüp* (62a/01), *kéyim* (63a/14). Noktası eksik yazılan diġer harfler: z- *özi* (59a/09), f- *farafında* (59b/08), t- *tört* (59b/14).

Hatalı noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: Metinde bir yer (61a/06) haricindeki on dört farklı yerde ħ harfi, h harfi ile karıştırılmıştır. Yirmi bir defa *hātün* (60b/04, 63b/01, 67b/08,...), sekiz defa *hoş* (61a/14, 63a/11...) üçer defa *ruhşat* (59b/03...) ve *hādım* (67a/11..) iki defa da *dahı* (64b/06, 66b/05) kelimesi hatalı olarak ħ harfi ile yazılmıştır. *İzin* kelimesindeki z harfi 62a/04'te doğru şekilde yazılırken 61b/05'te hatalı olarak z̡ (zel) ile ifade edilmiştir.

Fazla noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: *Ġaybını* kelimesinin baş harfine konulan nokta fazladır. O yüzden kelime *'aybını* (60b/14) olarak okunmalıdır. 61a/12'de doğru yazılıp 62a/11'de noktaların fazlalığından dolayı pişürüp okunan kelime *bişürüp* şeklinde transkribe edilmelidir.

3.4. Yazım Yanlışlıkları

Metinde müstensihden kaynaklanmış olabileceğini düşündüğümüz pek çok yazım yanlışını tespit ettik. Bu yanlışların büyük kısmını noktalamada görülen istikrarsızlık oluştururken geriye kalanlar eksik, fazla ve hatalı harf yazmaktan kaynaklanmaktadır. Metindeki tüm yazım yanlışları sayfa altı dipnotunda gösterilmiş ve metin, en doğru şekilde okunup yazılmasına özen gösterilerek tadil edilmiştir.

Harflerin eksikliğinden kaynaklananlar: Kelime köklerinde ve eklerde bazı harflerin ve -bazen- hecelerinin düzensiz olarak yazılmadığını gözlemledik. Arapça terkiplerdeki bağlama edatı, beş yer haricinde yazılmamıştır: *la'l* <u> *cevāhir* (64b/11,67b/01,...; 6 defa), *ūd* <u> 'anberler (59b/11), *cān* <u> *könğüliden* (60/14), *medh* <ü> *senā* (66b/05), *dürr* <ü> *yāḳut* (66b/06). Diğer eksik yazımlardan bazı örnekler: *ḳab*<ü>*l* (59b/06), *zerr*<e> (60a/07), <ho>*şnūd* (64a/06), *Tenğri Resül*<ı> (65a/14), *o<l>* (65b/14), *Meymüne Bānū*'<nı>*nğ* (67b/06).

Harflerin fazlalığından kaynaklananlar: Metinde elif ve hâ-i resmiyye harfleri yedi kelimenin sonunda herhangi bir anlam ifade etmeyecek şekilde arka arkaya yazılmıştır. Metnin genel imlası göz önünde bulundurulduğunda hâ-i resmiyye harfinin hatalı olarak fazladan yazıldığı sonucuna varabiliriz: *şüretinde* (61a/15), *cehenneme* (61b/08), *önğinde* (65a/11), *üstünde* (67b/07). Bazı kelime köklerinde ve özellikle vav ile biten kelimelerden sonra fazladan bir elif harfi kullanılmıştır: *zehirler* (62a/13), *ṭabaḳlar* (66a/04), *ḳarşu* (62b/13), *kendü* (67a/04), *Meymüne Bānū* (65a/14), 'afv (67b/15). Metinde l, n, t, v, y ve z harflerinin de kelime kök ve eklerinde gereksiz kullanıldığını tespit ettik ve doğru okunuşları ile transkribe ettik: -l- *avvalğı* (67a/13), -n *kümüş* (59b/10), -t 'azım (65b/14), v- *ümme*t (59a/13), -y- 'azamet, 'azametlik (65b/05, 65b/10), -z- öz özine (59b/06).

Harf yanlışlığından kaynaklananlar: Metinde müstensihinin imlaya hâkim olmadığını gösterecek önemli yazım hataları bulunmaktadır. "Şaşılacak şeyler, tuhafıklar" anlamına gelen *ğarāyib* (60a/13) kelimesi hatalı olarak söz başında ḳ (kaf) harfi ile yazılmıştır. Söz sonu d (dal) harfi ile bitmesi gereken *cehd* (60b/08), *bülent* (65b/03), *cellād* (66a/11) kelimeleri t (te) ile yazılmıştır. Sonu hâ-i resmiyye ile yazılması gerekip de elif ile yazılan üç farklı kelime bulunmaktadır: *secde* (62b/04), *yüz pāresi* (63b/02) ve "oruç" anlamındaki *rūze* kelimesi bir yer haricindeki (64a/05) diğer yerlerde hatalı olarak elif ile yazılmıştır: *rūze* 62a/09, 64a/04. Sonu elif-i maksure ile yazılması gereken bir kelime de elif ile yazılmıştır: 'alā (60a/12). Diğer hatalı yazımlar şunlardır: *ṭaraf: taraf* (59b/08), *Mekke'ye: Mekki'ye* (59b/08), *Haris: Kavis* (59a/02, 67b/03), *soralar: şoralar* (64a/05).

Metinde iki kelimenin harf sıralamasının yanlış yapıldığını tespit ettik. Elif harfi 61b/09'da r harfinden sonra, 64b/11 ve 65b/13'te ise n harfinden önce gelmelidir: *orap* (61b/09), *ḳaftan-dın* (64b/11), *ḳaşandı-lar* (65b/13).

Metinde altı kelimenin hece bölünmesi yanlış yapılmıştır: 59a/13 *ḳa-*(14)*lmas*, 59b/05 *öz öz-*(06)*ine*, 62b/02 *bo-*(09)*lmağay*, 62b/11 *ḳılsa-*(12)*nğ*, 65b/03 *bülent-āvā-*(04)*z*, 67b/01 *ḳarav-*(02)*aşları*.

3.5. Kısaltma

Metinde, üç Arapça ibare kısaltılmış şekilde yazılmıştır. Allahu Te'âlâ terkibi bir istisna dışında (63b/04) düzenli olarak *Allāhu Te'a.* (59a/11, 62b/05, 64a/07,...), sadece birer defa yer alan *şalla'l-lāhu 'aleyhi's-selām* (62b/10) ifadesi *şalla'l-lāhu 'alā* (60a/12) ve 'aleyhi's-selām terkibi de dört yerin haricindeki altı yerde kelimenin baş ve son harfleri ile 'a.m. olarak belirtilmiştir: *Hāzret-i 'a.m.* (60a/01, 65b/01), *Hāzret-i Resūl 'a.m.* (60b/03, 65a/13), *Resūl 'a.m.* (65b/03), *Nebiyinā Muḥammed 'a.m.* (65a/13).

3.6. Çeviriyazıda Göz Önüne Alınan Hususlar

- Metindeki anlam bütünlüğünü göz önünde bulundurarak eksik olduğunu düşündüğümüz ve tıpkıbasımda yer almayan harf ve heceleri "< >" işareti ile belirtmek suretiyle tamamladık. *dürr <ü> yākut* (66b/06), *cehennem<e>* (61a/04), *<ho>şnūd* (64a/06), *Meymūne Bānū'<nı>ng* (67b/06).

- Metni, tüm imla yanlışlarını tadil ederek transkribe etmeye özen gösterdik. Tıpkıbasımda yanlış yazılan bu kelimeleri, doğru imlası ile yazıp sayfa sonu dipnotta orijinal yazımları ile mukayese etmek sureti ile belirttik.

- Metinde, kelimedden ayrı yazılan ekleri " - " (tire) işareti ile kelime kök ve gövdesine birleştirilerek ifade ettik.

- Metinde okuyamadığımız ve okuyup da anlamını tanımlamadığımız kelimeleri tıpkıbasımda yer aldığı orijinal şekilleri ile vermeyi uygun gördük.

- Metnin gramatikal dizini hazırlanırken ekler kendi içinde alfabetik olarak değil Arat usulü takip edilerek fonksiyonları itibari ile sıralanmıştır.

- E harfinin söz başında elif+ye ile söz ortasında ise y (i) ile yazıldığı Türkçe kökenli kelimeleri kapalı e (é) ile okuduk: *érning* (62b/01), *ési kütüp* (66b/12), *édeyim* (67b/14), *émgen* (61b/06); *bérsengiz* (59b/03), *yér* (61b/14), *béglerden* (65a/02). Geriye kalan kelimeleri ise doğrudan i harfine karşılık gelmeleri sebebiyle i'li olarak okuduk: *işine* (62a/13), *ikki* (64b/07).

b/p harflerinin transkripsiyonunda dikkate alınan hususlar:

- Türkçe kökenli kelimelerin söz başı ve ortasında yer alan b harfinin Doğu (Çağatay) Türkçesindeki kullanım özellikleri dikkate alınarak b şeklinde okunmasını uygun gördük: *barmağ* "parmak" (61a/07, 64b/07), *bişürüp* "pişirip" (61a/12, 62a/11), *sübürmiş* (63a/08), *bahālu* (64b/11). İki yerde geçen *kapak* kelimesini ise karşılık geldiği anlamı göz önünde bulundurarak hem p'li hem de b'li şekilde okuduk: *ķılıç-nıng kapağın* (66a/11), "bir nesneyi örtmeye yarayan parça", *kaşın kabağın* (60b/11) "kaşın üstü". Söz ortasında -b- ile yazılan diğer Türkçe kökenli kelimeleri p'li şekilde yazdık: *ķopa* (61a/08), *taşurup* (60a/02), *köpdür* (62b/05). Türkçe kökenli kelimelerin söz sonunda yer alan -b'lerin tamamı zarf-fiil eki olup hepsini p'li şekilde transkribe ettik: *varup* (59b/03), *éşitüp* (64a/12), *nikāh ķılıp* (67a/15).

- Yabancı kökenli kelimelerin söz başındaki b'-leri, p olarak okuduk: *pes* (59a/03), *pāk* (63a/15), *peydā* (66b/15). Söz ortasında ve sonundaki b'leri ise imladaki şekline göre transkribe ettik: *mihrābka* (60a/12), *edebce* (60b/01), *'acāyib* (60a/13), *naşīb* (62a/11).

3.7. Türkçe Kökenli Kelimelerin Yazım Özellikleri

Türkçe kökenli kelimelerde ünlü ve ünsüzlerin dikkate değer farklı yazım özellikleri bulunmaktadır. Bunlar kısaca şöyle özetlenebilir:

3.7.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ Ünlüsü: Söz başında düzensiz olarak medli ve medsiz şekillerde yazılmıştır: *andın sonğ* (59b/13), *ayağ<in>inğ* (60a/08), *açuk* (62b/15); *anınğ* (59a/11), *ayağ<in>inğ* (61/07), *anadın* (63a/05). Söz ortasında birkaç istisna (*dağı*; 59b/06, 66b/06) dışında elif ile yazılmıştır: *atası* (59b/01), *babanğa* (64b/05), *talaşmağı* (65b/11). Söz sonunda birkaç istisna dışında (*baba*; 59a/08) hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *andan sonğra* (65a/04), *aşaga* (65a/11).

/e-é/ Ünlüsü: Söz başında medsiz elif ile elif+ye (kapalı e) şeklinde belirtilmiştir: *eylediler* (59b/15), *eligindeki* (60a/09) ; *étüp* (59b/06), *érse* (66b/12). Söz ortasında bazen elif bazen elifsiz bazen de kapalı e'ye karşılık gelecek şekilde ye ile yazılmıştır: *eylese* (61a/01), *dijler* (60b/01), *érenlere* (67b/14); *kesilüp* (61a/08), *keldi* (66b/13); *kéltürdiler* (59b/01), *dédi* (60a/01). Söz sonunda ise daima hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *ne* (60a/05), *Meymüne* (59b/14), *şöyle* (61b/06), *şelte* (61b/10).

/ı/ Ünlüsü: Söz ortasında çoğu zaman y'siz bazen de y'li yazılmıştır: *ırık* (66a/11), *kılıç-nınğ* (66a/11); *yarın* (61b/11). Söz sonunda daima y harfi ile belirtilmiştir: *katı* (61b/09), *Bahşı* (64b/09).

/i/ Ünlüsü: Söz başında genellikle elif+ye ile bazen de sadece elif ile belirtilmiştir: *ismi* (61a/08); *içinde* (59a/04), *içerü* (60b/02). İ ünlüsü söz ortasında genellikle yazılmamış *bişirüp* (63a/11), *birlen* (63a/05), *kibi* (63a/06) bazen de yazılmıştır: *kide* (62b/09). Söz sonunda ise daima y harfi ile belirtilmiştir: *kéri* (62b/09), *kibi* (63a/06), *ikki* (64b/07), *Tenğri* (65a/13).

/o-ö/- /u-ü/ Ünlüsü: Söz başında daima elif+vav, söz ortasında ve söz sonunda ise sadece vav ile gösterilmektedir: *oğlan* (66b/04), *örtüp* (60a/11), *özin* (61a/02), *üstine* (59b/10) ; *sonğ* (59b/13), *boyunları* (66b/03), *tört* (59b/14), *könğül* (61a/11), *kümüş* (59a/10). Metinde, söz sonunda sadece -u ile -ü harfleriyle biten örnekler yer almaktadır: *ulu* (61a/09), *su* (63a/03), *menğü* (59a/13), *dürlü dürlü* (59b/12).

3.7.2. Bazı Ünsüzlerin Yazılışı

Metinde, imlasında özellik gösteren iki ünsüz harf bulunmaktadır:

/p/ Ünsüzü: Zarf-fiil fonksiyonundaki *-ıp/ip*, *-up/-üp* ekinin kurallı bir şekilde b (be) harfi ile yazıldığını görmekteyiz: *taşurup* (60a/02), *dönüp* (63b/09).

/c/ **Ünsüzü:** Metinde, eklerde yer alan c (cim) harfi daima ç (çim) harfi ile yazılmıştır: *turacaç* (60b/09), *ardınca* (61b/02), *ayağınca* (62b/01).

3.7.3. Eklerin Yazılışı

3.7.3.1. İsim Çekim Ekleri

3.7.3.1.1. Hâl Ekleri

Yönelme Durum Eki: Metinde -a/-e, -ka/-ğa, -ke/-ge olmak üzere üç farklı yönelme durum eki kullanılmış olup hepsi hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *çâdırına* (64b/10), *mihrâbka* (60a/12), *'avretke* (64b/02).

Bulunma Durum Eki: Metinde ünsüz uyumu gözetilmeksizin -da/-de bulunma durum eki kullanılmıştır. Bu ekler çoğu zaman hâ-i resmiyye, bazen elif ile bazen de hatalı olarak elif+hâ-i resmiyye'nin arka arkaya yazılması suretinde gösterilmiştir: *karşusunda* (64b/13), *tarafında* (66b/03); *şanda* (61a/13); *çep-çevresinde* (65a/01), *önginde* (65a/11).

Ayrılma Durum Eki: Metinde -dan/-den ve -dın/-din olmak üzere iki farklı ayrılma durum eki kullanılmıştır. Bazen aynı kelime iki farklı ayrılma durum eki ile ifade edilmiştir: *tamuğdan* (59a/14) ~ *tamuğdın* (59a/15), *andın* (50b/13) ~ *andan* (60b/03). -Dan/-den eki daima dal+elif+nun ve -dın/-din eki de dal+ye+nun ile yazılmıştır: *karşudan* (60b/08), *yağasından* (65a/05); *anasından* (61b/06), *érin-din* (62a/07).

Belirtme Durum Eki: -n, nı/-ni ve -ı/-i olmak üzere üç farklı belirtme durum eki kullanılmıştır: *kéyim-lerin* (63a/14), *munlarını* (58a/08), *yolunu* (65a/07).

İlgi Durum Eki: Metinde genellikle -nıng/-niñg birer örnekte de -inğ/-unğ ekinin kullanıldığını görmekteyiz: *éri-niñg* (63a/14), *tağınınğ* (65b/09), *iğliminğ* (59a/05) *mununğ* (62b/04).

3.7.3.1.2. İyelik Ekleri

Metinde yuvarlak sıradan ünlülerle de örneklerini tespit ettiğimiz III. teklik kişi iyelik eklerinden -ı/-i çoğu kez harf ile gösterilirken bazen de gösterilmemiştir: *éri-niñg* (62a/05, 13). Ye harfi ile yazılan -ı/-i III. teklik kişi iyelik eki bir örnekte Oğuz yazı dilinin etkisinde kalınarak hareke ile gösterilmiştir: *Tenğri Resül* (64a/05).

I. çokluk kişi iyelik eki ise daima mim+zel şeklinde yazılmış ve dar sıradan ünlülerle yer almıştır: *yüzimizni* (60a/08), *ikki-miz* (64b/08).

3.7.3.1.3. Çokluk Eki

Metinde -lar/-ler olmak üzere bir çokluk eki yer almış ve daima lam+elif+ra şeklinde yazılmıştır: *ağlar* (65b/10), *kaplanlar* (65b/11), *divler* (65b/13).

3.7.3.1.4. Aitlik Eki

Metinde bir yer haricinde (*avvalğ* 67a/13) daima -ki aitlik eki kullanılmıştır: *eligindeki* (60a/09), *içindeki* (65b/14).

3.7.3.1.4. Bildirme Eki

Metinde sadece -dur şekli ile bir bildirme eki kullanılmış ve dal+vav+ra şeklinde yazılmıştır: *çoğ-dur* (62a/15), *şol-dur* (62b/01), *budur* (64b/08).

3.7.3.2. Fiilimsi Ekleri

Metinde bazı sıfat-fiil ve zarf-fiil eklerinde Oğuz yazı dilinin etkisini görmekteyiz. *Olan* (59a/13) kelimesinde yer alan -an sıfat-fiil eki Batı Türkçesinin bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Beş örnekte yer alan -ınca/-ince/-unca zarf-fiil eki de Doğu Türkçesinde rastlanılan bir ek değildir: *körmeyince* (62b/08), *çıkarmayınca* (64a/10), *kizlemeyince* (69b/14), *istemeyince* (61b/05), *varunca* (65a/06).

3.8. Ses Olayları

Metinde ön plâna çıkan bazı ses olayları görülmektedir. Bunların başında ise yuvarlaklaşma gelmektedir.

3.8.1. Yuvarlaklaşma

Oğuz Türkçesinin ses özelliği olan yuvarlaklaşma ve genişleme eğiliminin incelediğimiz metinde de bazı örneklerine rastladık. Taradığımız yuvarlak ve geniş sıradan ünlülerle yazılan eklerin düz ve dar sıradan ünlülerle kurulan ekler ile nerdeyse eşit bir kullanıma sahip olduklarını tespit ettik. Bu eşitlik sadece ayrılma durum ekinde görülmemektedir. Toplam 73 adet ayrılma durum ekinin %60'ı -dan/-den (dal+elif+nun) şeklinde yazılmıştır: *cân-ı köngülden* (61a/11, 67a/13, 60a/14), *bég-lerden* (59b/05, 65a/02), *Meymüne Bânü'dan* (66b/09), *otdan* (61b/08, 62a/14), *hâlimden* (62b/07), *libâslardan* (61b/11), *cennetden* (63b/07). Zarf-fiil ekinin yardımcı ünlüsünde görülen yuvarlaklaşmalar da toplam 126 adet zarf-fiil ekinin %48'ini teşkil etmektedir: *barup* (59a/15, 65a/13...), *kuşak salup* (60a/15), *selâm vérüp* (60b/02), *pişürüp* (61a/12), *ési kêtüp* (66b/12), *nikâh kıilup* (67a/15), *vedâ'laşup* (67b/05), *bağlanup* (62a/06), *çıkup* (60a/11, 64b/10).

Metinde iyelik ekinin sadece III. teklik kişi çekiminin yuvarlak sıradan ünlüler ile yapıldığını görüyoruz: *ériin* (60b/07), *kelürün* (65b/05), *alunda* (66b/04). Ayrıca -li,-li,-lu,-lü isimden isim yapma ekinin de düz sıradan ünlüler ile kurulan kelime köküne yuvarlak sıradan ünlü ile eklendiği dikkatimizi çekmiştir: *kizlü* (62a/10), *yérlü* (66a/14).

3.8.2. Ses Düşmesi

Metinde söz başında b- sesinin düştüğü pek çok örneği *ol-* fiili ile takip etmekteyiz. Öte yandan söz sonunda ünsüz düşmesi olayı sadece dört örnekte karşımıza çıkmaktadır: *ulu* (61a/09), *katı* (61b/09), *hoşlu* (61b/10), *elining* (63b/02). Ayrıca birer örnekte de ek başında ve sonunda g düşmesi gerçekleşmiştir: *içerü* (60b/02), *altunlu* (64b/10).

4. DİL ÖZELLİKLERİ

Metnin dili, kütüphanenin katalog kaydında Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiştir. Öte yandan metinde birbirinden farklı pek çok fonetik ve morfolojik yapı bulunmaktadır. Metnin sahip olduğu farklı dil özelliklerini daha önceki bölümlerde ifade etmiştik. Bu yapıları tekrar şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Doğu Türkçesinde söz başında b'ler umumiyetle muhafaza edilmektedir⁵: *bişürüp* (61a/12), *barmaqın* "parmak" (64b/07). Bu metinde ise hem v'li hem de b-'si düşmüş pek çok örnek görmekteyiz: *vérmese* (62a/05), *varsun* (66b/15), *revān oldılar* (67b/05).

2. Doğu Türkçesinde iki ünlü arasındaki t umumiyetle, söz başındaki t- ise birkaç istisna dışında (*dağı*, *dék*, *dur/durur*, *dégin*) tonsuz olarak yer alırken bu metinde tonlu örnekler de bulunmaktadır: *edip* (60a/02), *édüp* (65a/04), *işidenlerniğ* (65b/05); *dése* (64a/08).

3. Doğu Türkçesinde söz sonundaki g/ğ'lerin bir kısmı düşerken bir kısmı da k/ķ'ye dönüşmüştür. "Yüce, büyük" manasına gelen ulu kelimesinin bu dönemde *uluğ/uluğ* olması beklenirken metinde her iki şekilde de yer almaktadır: *ulu* (61/09), *uluğlamağ* (63a/13). Aynı şekilde *elig* (61a/07) bir örnek dışında *el*, *katı* (61b/09) kelimesi de bir örnek dışında *katığ* olarak geçmektedir.

4. Söz başında m'li görmeye beklediğimiz bin (sayı adı) (65b/07) kelimesi bu metinde hem m'li hem de b'li olarak yer almaktadır: *ming* (59a/11).

5. Doğu Türkçesinde -ıp/-ip/-up/-üp zarf-fiil ekleri, kelimeye düzlük-yuvarlaklık uyumu gözetilerek dâhil olur. Metinde, bu uyumun dışına çıkmış ve zarf-fiil ekleri çoğu kelimeye yuvarlak sıradan ünlülerle birlikte yer almıştır: *édüp* (59a/14), *tapşurup* (60a/02), *çıqup* (60b/13), *bişürüp* (61a/12). Aynı şekilde III. teklik kişi iyelik eki de dar sıradan ünlülerden müteşekkil olup bu ekin yuvarlak sıradan ünlüler ile kullanımına rastlanılmamaktadır. Bu metinde ise III. teklik kişi iyelik eki olarak -u/-ü'nün kullanıldığı üç örnek tespit edilmiştir: *érün* (60b/07), *kelürün* (65b/05), *alunda* (66b/04).

6. Metinde örneğine az rastladığımız -duğda (*çağırduğda* 62a/05, 63b/11) zarf-fiil eki ile -dük (*ketürdükimiz* 60a/06, *ketürdük māl* 62a/02) sıfat-fiil ekinin kullanılması Oğuz Türkçesinin etkisi olarak değerlendirilebilir.

7. Metnin söz varlığını incelediğimizde Doğu Türkçesinde kullanılmayan kelime ve kelime grupları ile karşılaştık. Doğu Türkçesindeki erte, kün ile öt- fiili, bu metinde *yarın* (60b/09, 61a/03,...), *güneş* (65a/14) ve *keç-* (67a/12) kelimeleri ile karşılanmıştır. Doğu Türkçesinde kuşat- fiilinin "etrafını sarmak, çevrelemek" (59b/05), vér- fiilinin de "kızını vermek, evlenmesine razı gelmek" (67a/15) anlamlarındaki herhangi bir kullanımına rastlamak güçtür. "Oturacağı yeri göstermek, onu buyur etmek" anlamındaki "yér köster-" (67a/15) birleşik fiil grubu da Doğu Türkçesinin söz varlığında denk geldiğimiz bir yapı değildir.

Metnin dilinin Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiş olmasına rağmen eserin sadece bu dilin özelliklerini taşımadığını söyleyebiliriz. Metinde, aynı kelimenin ve ekin hem Doğu hem de Oğuz Türkçesinin dilbilgisi özelliklerini yansıtacak şekilde kullanılması, bazen sadece Oğuz Türkçesinde yer alan ekler ve

⁵ Bu bölümde, Doğu Türkçesinin ayrırt edici dilbilgisi özellikleri Eckmann'ın *Çağatayca El Kitabı* adlı eserinden istifade edilerek sunulmuştur: Janos Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, (Çev. Günay Karaağaç), Akçağ Yay., Ankara, 2003.

kelimelerden istifade edilmesi bize metnin diline iki farklı yazı dilinin tesir ettiğini göstermektedir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Doğu Türkçesi eseri olarak kayıtlara geçen Meymûne Banu Hikâyesi'nin imla, yazım ve dil özellikleri açısından incelendiğinde hem Doğu hem de Oğuz Türkçesinin tesiri altında teşekkül ettiğini söyleyebiliriz. Eserde dikkati çeken en önemli husus pek çok yazım yanlışını içermesidir. Özellikle aynı kelimenin bir satırda doğru başka satırda yanlış yazılması, Doğu Türkçesinde sık kullanılan kelimelerin yanlış yazılması, harflerin birbirleri yerine konularak sıralama hatası yapılması müstensih'in imlaya pek aşına olmadığını göstergesidir. Metin, Doğu Türkçesinin hâkim olduğu bir sahada yazılmış olabilir fakat müstensih kendi ağız özelliklerini de metne dâhil etmiştir. Öte yandan eserin istinsah edildiği sahanın ağız özellikleri de metne yansımış olabilir.

Sonuç itibari ile metnin tarafımızca tadil edilerek en doğru şekilde okunmasına özen gösterilmiştir. İmlada yer alan pek çok kusur sayfa altı dipnotunda belirtilmiş ve kelimeler metinde geçen anlamları ile ayrıntılı olarak gramatikal dizinde ifade edilmiştir.

6. METİN

MEYMÛNE BÂNÛ HİKÂYESİ

[59a/01] Bismillahi'r-raḥmani'r-raḥîm (02) nakl olındı Hindistân'da bir pādşāh var édi. İsmi Haris¹ şāh dەرler (03) érđi, puṭ-perest érđi. Pes Haris² şāh-nıñ bir kıızı var édi ḥüsn-i (04) cemāl érđi. Cihān içinde anıñ nazîri yođ érđi. Şāhib-i **حاسون** dünyā (05) ḥalkına meşhūr oldı. İsmi Meymûne Bānū dەرler érđi ve her bir iqliminğ pādşāh- (06) zādları taleb éderler érđi. Meymûne Bānū hîç birin kab<û>l körmez érđi. Ammā (07) İncîl'ni, Tevrāt'nı hem Zebūr'nı dāyim ođur érđi. Ḥāzret-i Resûlu'l-lāh'nı her birisine (08) Allāhu Te'a. yād kılmış-dur. Munlarnı körüp bir kün babasına söyledi: "Ey baba Mekke' (09) de bir pādşāh bar érmış. Adına Aḥmed Muḥammed dەرler érken hem özi³ (10) peygāMBER⁴ érmış. İncîl'de, Tevrāt'da ve Zebūr'da meşhūr (11) émiş.⁵ On sékkiz miñğ 'ālemi Allāhu Te'a. anıñ dostlığına yaratmış. (12) Hem kıyāmet küninde cemî'-i maḥlûkātğa yüz yigirmi dört miñğ peygāMBERlere⁶, evliyālara (13) şefā'at kılsa kerekdür. Pes emānet, anğa ümmet⁷ olan kimesneler tamuğda meñgü қа- (14) lmas érmış. Özi şefkat édüp tamuğdan çıkarup cennet başı bolup (15) barup kiritür érmış. Biz hem anıñ dînine kirüp anğar ümmet⁸ olup tamuğdın [59b/01] cānımıznı kuṭqarsaq yaḥşı bolur érđi. Atası bu söznı (02) éşitüp şād bolup, her ikkisi İmān keltürdiler. Kıız aydı: (03) "Ey baba bañğa ruḥşat⁹ bérseñgiz ben varup körer érdim." tédi érse (04) mundın şonğ atası ruḥşat¹⁰ bérüp. Tört yüz miñğ aṭlı 'asker ḥāzır (05) kılıp bég-lerden miñğ bég-zād,¹¹ oları kuşattı. Cümlesi öz öz- (06) ine¹² kıızın, pādşāh étüp yola köndürdi ve daḥı Ḥāzret-i Resûl (07) 'aleyhi's-selām türlü türlü¹³ tuḥfeler yiberdi. Köçe kıona kitdiler (08) érse tamām bir yılda Mekke'ye¹⁴ yétđi-ler. 'Arafāt ṭađı¹⁵ ṭarafında¹⁶

¹ Kavis: Haris

² Kavis: Haris

³ z'nin (zel'in) noktası eksiktir.

⁴ peygāMBER: peygamber. Ayrıca ğ'nın noktası eksiktir.

⁵ y'nin noktası eksiktir.

⁶ peygāMBERlere: peygamberlere

⁷ Söz başındaki elif harfinden sonra gelen vav, fazladır.

⁸ Söz başındaki elif harfinden sonra gelen vav, fazladır.

⁹ ruḥşat: ruḥşat

¹⁰ ruḥşat: ruḥşat

¹¹ Söz sonundaki vav harfi fazladır.

¹² Kelimenin kökündeki zel harfi bir sonraki satırın başında tekrar edilmiştir.

¹³ Söz sonunda tekrar eden -lü ekinin üzeri siyah mürekkeple karalanmıştır.

¹⁴ Mekke'ye: Mekkî'ye

¹⁵ Kelimenin y harfi sadece noktasız olarak iki diğ ile ifade edilmiştir.

konup (09) çadır-ı hümâyün kurdı-lar. Altun zerrîn taht tüzetip anıñ (10) üstine Meymüne Bânü çıkıp olturdi. Şağ solına altun ve kümüş¹⁷ (11) şamdānlar üze mundın çerāğlar koyup ‘ūd <u> ‘anberler düzdiler. (12) Andın şongra aldına dürlü dürlü ta‘āmlar koydılar. Meymüne Bânü (13) yüzine zerrîn niķābın örtti.¹⁸ Andın şonğ tört miñg bég- (14) zādlar cemī‘ bolup Meymüne Bânü'nıñ tört¹⁹ tarafındın olturup érteye (15) dégin dānişlik eylediler. Şongra aydılar: "Ey pādşāhı-²⁰ [60a/01]²¹ mız bizlere Hāzret-i ‘a.m.-nıñ huzūr-ı şerīflerine tuhfelerimizi²² (02) hoş²³ edip bir cān tapşurup ta‘zīm birlen tiz çöküp körsettiler." (03) dédi. "Andan şongra bu yérünğ "Mekke'ye²⁴ varup qarşusına tutar- (04) mız." aydılar. Meymüne Bânü aydı: "Sizler bī-‘aql sözler-siz. Ol, (05) on sékkiz miñg ‘ālem sulţān<ı> olsa anıñ ne ihtiyācı ola bizniñ (06) ketürdüğü nerselerimiz. Anıñ sulţānlıkında bizniñ tuhfelerimiz (07) zerr<e> olmaya." dédi. Anıñ huzūr-ı şerīflerine şol hāl ilen²⁵ (08) varmağ kerek, tiz çöküp ayağ<ın>ıñ yüzine yüzimizni sürmek ilen. (09) Şongra seher vaqtıda turdılar. Meymüne Bânü eligindeki harīr <ü> cevāhirleri (10) keri tüküp aqça kökçe libās keyüp yüzine niķābın örtüp yalguz (11) çıkup kelip Mekke'ye²⁶ mescid öñinde olturdi. Ol ikki cihān faħrı Hāzret-i (12) Muħammed Muştafā şallallāhu ‘alā.²⁷ mübārek arķasını miħrābķa urup olturmuş. (13) ‘Acāyib u ģarāyib²⁸ naşīhat étmege başladı. Cemī‘-i aşhāb rıdvān- (14) u'l-lāhi ‘aleyhim ecma‘īn derūn-i dilden ve cān <u> köngülden kulağ şalup [60b/01]²⁹ diñgler érdiler. Meymüne Bânü, edebce tekrīm birlen niķābın örtüp (02) içerü kirip selām vérüp aydı: "Ĥābībī! Men bir ‘avred-men, ér diler- (03) men. Mañga ne buyurur-sen." Andan şongra Hāzret-i Resūl ‘a.m. aydı: (04) "Yā hātūn³⁰, érnıñ ‘avretler üzerinde haqķı çok-dur. Eger ol

¹⁶ taraf: taraf. Ayrıca f'nin noktası eksiktir.

¹⁷ Söz sonunda yazılan nun harfi fāzladır.

¹⁸ Söz sonundaki i harfi hem hareke hem de harf ile belirtilmiştir.

¹⁹ tört kelimesinin güzel te olarak yazılan ikinci te harfinin noktaları eksiktir.

²⁰ 59b/15 dk: -mız

²¹ Bu varak 14 satırdan müteşekkildir.

²² Kelime ile ek arasına yazılan vav harfi fāzladır.

²³ hoş: hoş

²⁴ Mekke'ye: Mekkī'ye

²⁵ l harfinin çizgisi kısa çekilmiştir.

²⁶ Mekke'ye: Mekkī'ye

²⁷ ‘alā kelimesinin sonundaki elif ile yazılması gereken a harfi elif-i maksure ile yazılmıştır.

²⁸ ģarāyib: qarāyib

²⁹ Bu varak 14 satırdan müteşekkildir.

³⁰ hātūn: hātūn

hağ-larını (05) yérine kéltüre bilsenğ varğıl." dédi. Meymüne Bānū aydı: "Yā ikki (06) cihān faħrı Muħammed buyurunğ, ol hağ-larını yéri ne turur?" Andan (07) şonğ peygāmbere³¹ ‘aleyhi’s-selām aydı: "Yā hātūn, eger bir hātūn érin körse (08) karşudan kelürin, ceħd³² ilen turup karşu barup (09) almasa yarın kıyāmet küninde kabrından kopar hālde turacağ (10) ikki ayakları-nınğ tizleri-nde olmaya. Yā hātūn³³, eger bir ‘avret (11) érine qaşın kabagin çatsa yüzi kara bolup kopar. (12) Yā hātūn, eger bir ‘avret érine ağız açıp söğse kıyāmet (13) küninde kol-sız kopa, tili inğsesinden çıkup kopa. (14) Yā hātūn, eger bir ‘avret éri-ninğ ‘aybı³⁴ olup kizlemeyince³⁵ [61a/01] hālāyıkğa fāş eylese kıyāmet küninde ol hātūnğa³⁶ şefā‘at eylesen- (02) ler. Özin cemī‘-i ‘aybı yüzine urup kim cehenneme süriverler. (03) Yā hātūn, eger ‘avret érinğ ketürdigine sevinmese yarın (04) kıyāmet küninde Hağ Te‘a. anğa bir murdār şüretde çekse cemī‘ kıyā- (05) met halkı anğa la‘net édeler. Yā hātūn³⁷, eger bir ‘avret éri-ninğ (06) her ne kesb-i helāl birlen ketürdüğün hoş körüp elinden (07) almasa kıyāmet küninde turacağ yérinden elininğ³⁸ ayağ<ın>ınğ barmak (08) -ların kesilüp³⁹ kopa. Yā hātūn, eger bir ‘avret éri-ninğ ismi (09) birlen çağırsa anınğ ‘azābı ulu bolur, kıyāmet küninde nafağası (10) kara yılan olup susağlıktan zehrler içerler. Yā hātūn, eger bir ‘avret (11) érinğ kesb-i helāl ilen ketürüp dilden ve cān <u> köngülден hoşluğ⁴⁰ (12) ilen aldına bişürüp koymasa kıyāmet küninde anğa cennet ta‘āmı (13) harām olup yā cehennem ta‘āmı helāl ola. Yā hātūn⁴¹, eger bir ‘avret érinğ (14) kömlegi, tiz tonun hoş⁴² köngli ilen sevinüp yumasa (15) yarın kıyāmet küninde donğuz şüretinde⁴³ olup cehennem<e> sürerler [61b/01] ne‘üzü billāhi min şerri zālik. Yā hātūn, eger bir hātūn éri-ninğ (02) yüzine karşu söylep

³¹ peygāmbere: peygāmbere. Ayrıca ğ'nin noktası eksiktir.

³² ceħd: ceħt

³³ hātūn: hātūn

³⁴ ‘aybı: ğaybı

³⁵ 60b/14 dk: hālā-

³⁶ hātūn: hātūn

³⁷ hātūn: hātūn

³⁸ l harfinin çizgisi kısa çekilmiştir.

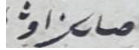
³⁹ y'nin noktaları eksiktir.

⁴⁰ hoşluğ: hoşluğ

⁴¹ hātūn: hātūn

⁴² hoş: hoş

⁴³ Söz sonunda elif+hâ-i resmîyye arka arkaya yazılmıştır.

kabağın çatıp hem ardınca sögse (03) yarın kıyāmet küninde biçin şüretinde kopa, tamuğ zebānileri (04) yüzine urarlar. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ töşeginde arka- (05) sını bérüp yatsa andın izin⁴⁴ istemeyince, ölgendin (06) şonğ anınığ kabri şöyle kısar: 'Anasındın émgen süt (07) burnındın kelür.' Yā hātūn, eger bir 'avret érine muṭī' olmasa (08) yarın kıyāmet küninde zebāniler otdan zencirler⁴⁵ birlen boyuna (09) orap⁴⁶ 'Seninğ cezānğ budur.' déyü qatı 'azāblar birlen cehenneme⁴⁷ (10) ilterler. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ oğul⁴⁸ kıızı olup hoşlu⁴⁹ (11) bilmese kéyecek libās-lardan yumasa, dögse yā sögse yarın (12) kıyāmet küninde Fātıma anğa ta'na eylep şefā'at kılmaya. Yā hātūn, (13) eger bir 'avret érinten düstürsüz kanda tilese anda barsa anınığ (14) bu hāline yér kök ferīşterleri la'net éderler. Yā hātūn, eger (15) bir 'avret éri-ninğ kesb édüp ketürdügin isrāf eylese⁵⁰ [62a/01] yarın kıyāmet küninde 'İsrāf⁵¹ eyledünğ.⁵² déyüp el-leri kesilüp kabīh (02) şüretde kopa. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ kesb édüp ketür- (03) dük mālından hayr ihsān eylese hayrdan kabūl olmaz. Kıyāmet küninde (04) özine 'azāb-ı elīm qatıg⁵³ olur érdi, izin bérse kabūl-dur. (05) Yā hātūn eger bir 'avret éri-ninğ çağırduqda cevābın vérmese kıyāmet (06) küninde tili bağlanup kulaq olup şedīd üzerine (07) kopa. Yā hātūn, eger bir 'avret érin-din düstürsüz telvī' (08) ya'nī nefl namāzın hem rüzesin⁵⁴ tutsa hergiz namāzı (09) rüzesi⁵⁵ kabūl olmaz, yarın kıyāmet küninde özine ta'na (10) ya'nī şelte éderler. Yā hātūn, eger bir 'avret érintin kizlü (11) ta'am bişürüp⁵⁶ yése yarın kıyāmet küninde cennet ta'amı naşīb (12) olmaya, nār-ı semümdın zehrler⁵⁷ yédür<ür>ler. Yā hātūn, eger bir 'avret (13) éri-ninğ şerī'at işine rızālıqı birlen kelmese yarın kıyāmet kü- (14) ninde otdan libās kéydürüp şeytān

⁴⁴ izin: izin. Ayrıca söz başında ve ortasındaki y harfi fazladır.

⁴⁵ zencir: zincir

⁴⁶ Kelimenin a harfi r'den sonra yazılması gerekirken hatalı olarak r'den önce yazılmıştır.

⁴⁷ Söz sonunda yazılan ikinci hâ-i resmiyye fazladır.

⁴⁸ g'nin noktaları eksiktir.

⁴⁹ hoşlu: hoşlu

⁵⁰ 61b/15 dk: ya-

⁵¹ isrāf: israf

⁵² II. teklik kişi şahıs ekinin nun harfi eksiktir.

⁵³ g'nin noktası eksiktir.

⁵⁴ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁵⁵ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁵⁶ bişürüp: pişürüp

⁵⁷ zehrler: zehrālar

birleñ yārin édüp (15) cehenneme qoyarlar. Yā hātūn érenler-niñg haqqı çok-dur [62b/01] hātūnlar⁵⁸ üzre şol-dur ki eger ériñg başından ayağınca (02) qan olup anı tili birleñ sorsa yüz qatından biri kelmiş bo- (03) lmağay. Yā hātūn⁵⁹, ér-niñg haqqı şol qadardur ki ādemğa secde⁶⁰ (04) cāyiz olsa érdi 'avret érine secde⁶¹ qılır érdi. Munuñg (05) tég haq-lar hātūnlar⁶² üye köpdür, qay birin vaşf édeyin." (06) dédi érse Meymüne Bānū bu sözni eşitti érse āh urdı (07) aydı: "Yā Resūlu'l-lāh érge barmaq⁶³ benim hālimden kelmes. Men bu (08) işlerni yérine kéltüre bilmegey-men. Anıñg üçün 'azāb körmeyince (09) turğanım⁶⁴ artuqdur." déyü kéri dönüp kide başladı érse (10) ol ikki cihān faħrı Muħammed Muştafā şallallāhu 'aleyhi's-selām (11) aydı: "Yā hātūn⁶⁵, biraz Cebrāyil'e ol işlerni edā qılsa- (12) nğ çok şevāb vardur. Yā hātūn⁶⁶, eger bir 'avret éri-niñg (13) kelürin körüp qarşu⁶⁷ varup 'Hoş⁶⁸ keldüñg.' déyü alsa (14) ol 'avret her bir adımına Haq Te'a. aña hac 'umre şevābın vére. Eger (15) bir 'avret éri-niñg yüzine köñgli açuq yüzi ilen küler baqsa⁶⁹ [63a/01] ol 'avret-niñg qabrinı nūr ile toldururlar. Yā hātūn⁷⁰, eger bir 'avret (02) éri-niñg buyruğına⁷¹ köñgül hoşluqı⁷² ilen muṭī' olsa qıyāmet (03) küninde yüzi ay-niñg on törtine benğzep qopa, cennet-de⁷³ 'Aişe (04) Fāṭıma birle yār ola. Yā hātūn⁷⁴ eger bir 'avret éri-niñg ketürdüğün tız turup (05) köñgül hoş⁷⁵ birleñ elinden alsa Allāhu Te'a. anıñ günāhın 'afv éder, anadın (06) yanğa toğmış kibi ola. Yā hātūn⁷⁶, eger bir 'avret éri-

⁵⁸ hātūn: hātūn

⁵⁹ hātūn: hātūn

⁶⁰ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁶¹ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁶² hātūn: hātūn

⁶³ br yazılıp üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

⁶⁴ ğ'nin noktası eksiktir.

⁶⁵ hātūn: hātūn

⁶⁶ hātūn: hātūn

⁶⁷ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

⁶⁸ hoş: hoş

⁶⁹ 62b/15 dk: ol

⁷⁰ hātūn: hātūn

⁷¹ ğ'nin noktası eksiktir.

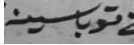
⁷² hoşlukı: hoşluqı

⁷³ Söz sonunda elif+hâ-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

⁷⁴ hātūn: hātūn

⁷⁵ hoş: hoş

⁷⁶ hātūn: hātūn

niñ könglegin yusa (07) hem yaqasın kirün sorsa köngül hoşı⁷⁷ birlen Allāhu Te'a. Ka'be-i Şerīfni (08) sübürmüş şevābın vére. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-niñg 'aybını⁷⁸ (09) örtse ardınca hem severse yarın kıyāmet küniñde anğa 'Āişe ve Fāţıma (10) şefā'at édeler, Allāhu Te'a. günāhın 'afv édüp çok şevāblar vére. Yā hātūn⁷⁹, (11) eger bir 'avret érine hoşluğı⁸⁰ birlen ta'am bişirüp aldına qoysa cemī' katıg (12) toydurmış şevābın vére Allāhu Te'a. Yā hātūn⁸¹, eger bir 'avret érine muhabbeti birlen (13) muṭī' olup⁸² sevse kelām-ı şerīfni koyup uluğlamak şevābın (14) tapar. Yā hātūn⁸³, eger bir 'avret éri-niñg oğlın kızın sevip kéyecek kéyim- (15) lerin⁸⁴ pāk tutsa Allāhu Te'a. ol 'avretni günāhdan pāk éder, [63b/01] qoparda yüzi nūr ala. Yā hātūn⁸⁵, eger bir 'avret éri-niñg ābdest alur (02) vaqtında elin yüzün sürmek üçün ta'zīm birlen bir yüz pāresi⁸⁶ (03) tutsa yā su kuysa yarın kıyāmet küni ol 'avret-niñg günāh-ların (04) Allāhu Te'āla 'afv édüp⁸⁷ yüzi ay-niñg on törtine beñgezep, maşşer halkı 'acā- (05) yib qalurlar hem özine cennet kirdide ta'zīm éderler. Yā hātūn⁸⁸, eger bir (06) 'avret érine töşekini hāzır eylese yene töşekde érine muṭī' olup (07) köngül hoşı birlen boyun sunsa ol 'avret-niñg qabri nūr olup cennetden (08) tüşeyeler, cennete kirdi, sū'āl-i⁸⁹ qabri āsān ola. Yā hātūn, eger bir 'avret eger (09) érine keldiği mihmāna hoş⁹⁰ birlen 'izzet ü kerem eylese Allāhu Te'a. ol 'avret - (10) inçe yetmiş hac kılmış şevābın bérür. Yā hātūn, eger bir 'avret éri (11) çağırduqda tız turup 'Lebbeyk.' déyü hāzır bolsa Allāhu Te'a. yetmiş (12) peygāmberge⁹¹ hizmet kılmış şevābın vére. Yā hātūn, eger bir 'avret éri- (13) niñg

⁷⁷ hoşı: hoşı

⁷⁸ 'aybını kelimesinden önce "ay" hecesi mükerrer olarak yazılmıştır.

⁷⁹ hātūn: hātūn

⁸⁰ hoşluğı: hoşluğı

⁸¹ hātūn: hātūn

⁸² Elif harfi eksiktir.

⁸³ hātūn: hātūn

⁸⁴ y'nin noktası eksiktir.

⁸⁵ hātūn: hātūn

⁸⁶ Söz sonundaki e harfi hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁸⁷ édüp kelimesinin başındaki iki "elif" harfinden biri fazladan yazılmıştır.

⁸⁸ hātūn: hātūn

⁸⁹ sū'āl: sūāl

⁹⁰ hoş: hoş

⁹¹ peygāmberge: peygāmberge. Ayrıca ğ'nin noktası eksiktir.

üstün pāk tutup hem töşek salıp hoş⁹² (14) köngül birlen 'Elhamdülillāh dāyim bu töşekde helālim birlen yatsam hem (15) emrine muṭī' olsam.' déyü fikr ilen sevip tursa⁹³ [64a/01] inşā'allahu Te'a. şol kadar şevāb berdi, yetmiş aç-ğa aş ve yetmiş misāfirni (02) toydurup kōnak kılımış şevābı ve yetmiş yol Ka'be tavāf kıl-mış (03) şevābı vére. Munıñ tég niçe şevāblar çokdur érine hizmet kılımış (04) haqqında. Yarın kıyāmet küninde 'avretlerden rūze⁹⁴ namāzdın sormas (05) -lar, rūze namāz hesābın şongra soralar⁹⁵. Evvel érlerindin sorarlar (06) 'Avretleriñizdin könglü <ho>şnūd⁹⁶ mu?⁹⁷ deyü. Eger érleri déyecek olursa (07) 'Ben 'avretimden hoşnūd-men.' déyü sözlese Allāhu Te'a. sehl soruğ (08) ilen cennet eyleye. Eger "Avretimden⁹⁸ hoşnūd⁹⁹ degilim.' dese hemān (09) sāt tamuğ-ğa sürerler. Eger cemī'-i 'ömrin tā'at u 'ibādet birle (10) keçürse de éri şefā'at édüp çıkarmayınca cehennemde ola bilā-şek." Andın (11) şonğ Hazret-i Resül 'a.m. buyurdi āşhāb-larına "Bu hadīşlerni yazuñız." (12) déyü buyurdi: "Kāyu kim ér benim bu hadīşlerimni eşitüp 'avretine sözlemese (13) ol benim hās ümmetim degildir. Anıñ üçün bu hadīş-lerde 'avretlerde çok (14) günāh yazılır edā kılmasa. Eger edā kılsa çok şevāblar yazılır. Eger kāyu¹⁰⁰ (15) ér eşitip bilip 'avretine sözlemese yarın kıyāmet küninde ol [64b/01] 'avret-ning Allāhu Te'a. emri birlen kamuğ günāhların érine yükletür hem (02) cehennem<e> sürerler, ol 'avretke soruğ sū'al¹⁰¹ āsān olup cennete kiritür- (03) ler." Kaçan Meymüne Bānū bu hadīş-lerni eşitti érse aydı: "Amennā bihi (04) ve şaddaknā." déyüp uş kerem ta'zīm kılıp döndi. Ol Tenğri (05) Resülü¹⁰² çağırıp aydı: "Yā hātūn¹⁰³ babañğa varsañğ benim selāmımnı (06) tegürgey¹⁰⁴ sen." déyü

⁹² hoş: hoş

⁹³ [63b/15dk]: inşā'

⁹⁴ Söz sonu hā-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁹⁵ soralar: şoralar

⁹⁶ hoşnūd: hoşnūd

⁹⁷ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

⁹⁸ y'nin noktası yanlışlıkla üste konularak te gibi yazılmıştır.

⁹⁹ hoşnūd: hoşnūd. Dal harfi hoşnūd'un son sesi ve degilim'in ön sesi için ortak kullanılmıştır.

¹⁰⁰ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹⁰¹ sū'al: sūāl

¹⁰² Söz sonundaki i harfi hareke ile ifade edilmiştir.

¹⁰³ hātūn: hātūn

¹⁰⁴ Önce gil yazılmak istenmiş fakat sonra lam harfinin üzerini kapatacak şekilde ye harfi yazılmıştır.

dağı¹⁰⁵ ayturduñg: "Atañg küfürliğin terk kılsun." (07) Meymüne Bānū kēru dönüp ikki barmağın işāret étip körsetdi. (08) Ma'nāsı ol budur kim "Atam birlen ikki-miz ĩmān kēltürdük." déyü (09) İbrāhim oğlu Bahşı raħmetu'l-lāhi 'aleyh rivāyet kıılır. Meymüne Bānū barup (10) 'askerine yetüşüp altunlı çādırına kirüp olturdi. Zerrīn (11) kaftan-dın¹⁰⁶ kēyüp başına kıutlu la'l <u> cevāhir ile bezemiş tāk (12) kēyüp yañğı toğan ay tég bolup taħt üstüne olturup (13) tōrt miñg kıız oğlan¹⁰⁷ çādırı-nıñg karşıusunda el kıavşurup (14) tururlar. Her birisi başında bahālī cevāhirlere ğarķ olmiş. (15) Yene tōrt bēg-zādlarına on tōrt miñg şāh-zādlar¹⁰⁸ [65a/01] tōrt kez yüz miñg 'askeri Meymüne Bānū'nıñg çep-çevresinde tururlar. (02) Bu heybet bu sulţān birlen tururken vezīrlerden bēglerden (03) çağırup emr eyledi "Varuñglar ta'zīm 'izzet birlen ol cihān Muħammed 'aleyhi's-selām- (04) nı da'vet édüp ketürüñg." déyü. Andan şoñgra 'askerine emr eyledi (05) "Çādırıñgızın kıurunuñglar deryānıñg ikki yaķasından tā Ka'be-i Şerīf" (06) niñg kıapusına, varunca şaf şaf olup alı-larına altun tabaķ (07) birlen la'l u cevāhirler tutup gez gez yolını altun kümüş birlen (08) toķulmuş palas-lar tōşengizler." dép tā kim Nebiyyinā Muħammed 'a.m. (09) ol temāşa üzerine yürüp "Kelsün." déyü emr eyledi. Her birisi (10) emrin yérine kēltürdiler. Andın şoñgra tōrt bēg-zādlar Ka'be-i Mükerreme'niñg (11) mescid öñginde¹⁰⁹ atlarındın aşığa inüp el kıavşurup turdılar érse (12) andın şoñg ol 'askerlerniñg serverleri ħub u edeb ü ta'zīm (13) birlen barup Ĥāzret-i Resül 'a.m.-ga selām vérüp aydılar: "Yā Tenĝri (14) Resül<i> ve yā devlet güneşi sizi sulţānı-mız Meymüne Bānū¹¹⁰ da'vet (15) eyledi hem sizlere muntazır olup turur. 'Arafāt taĝınıñg tübinde çādır-ı [65b/01] ħümāyūn kıurup turur." Ĥāzret-i 'a.m. da'vetini kıabül étđi. Yanına ikki (02) biñg şaħābeler alıp yolına kıirdi-ler. Meymüne Bānū 'askerni (03) tezyīn édüp Resül 'a.m.-niñg ardınca şalavāt-ı¹¹¹ şerīf-ni bülend-āvā- (04) z'¹¹² birlen oķup kelürler. Bu tekbīr¹¹³ āvāzın eşid-cek-lerniñg cānları (05) çāk

¹⁰⁵ dağı: dağı

¹⁰⁶ n ile a harfi birbirinin yerine yazılmıştır.

¹⁰⁷ ğ'nin noktası eksiktir.

¹⁰⁸ 64b/15 dk: tōrt

¹⁰⁹ Söz sonunda elif+ hā-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

¹¹⁰ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹¹¹ şalavāt: şalavat

¹¹² bülend-āvāz: bülent-āvāz

¹¹³ tekbīr: tekbir

olur édi. Bu ‘azamet-i¹¹⁴ heybet ilen kelürün işidenlerniñ (06) ‘aķıl-ları zāyil olup niçelerniñ zehresi¹¹⁵ çāk olup (07) ellerindeki¹¹⁶ la’l <u> cevāhirlerdin tökdi-ler. Öñglerine tüşüp (08) tarīķ-ı merhabā déyüp ol ‘azamet¹¹⁷ ilen şahrāya çıķdılar, kördi ‘Arafāt ta - (09) ğınıñ çevresini çādırlar birle doldurmuş bu künlük yéryüzün ve (10) bezenmiş heybet-i ‘azamet-ligi¹¹⁸ bu kaçardur ki atlar kişnemegi, fıl- (11) ler oynamakı, gergedān sekremegi, arslan kaçplanlar talaşmakı tég (12) yéryüzi zelzele tutmuş-lar. Ol şerīflerniñ heybetindin (13) Kaķ tağındağı¹¹⁹ nere dévler kaç kaçandı-lar. Hażret-i Resül (14) şabāh-dan öyleye dégin yürüp o<|> ‘azīm¹²⁰ ‘asker içindeki Meymüne (15) Bānū’nınıñ yanına tüşdi. Bir ‘azīm çadır kurulmuş, kıızıl altun¹²¹- [66a/01] dan zerrīn taht-lar kaçur. Öñgine adıķan bég-ler niçe şāh-zādlar ve (02) hādimler¹²², kaçavaşlar edeb hayā birlen el kaçşurup tururlar. Meymüne Bānū (03) Server-i Enbiyā’nı körüp tahtından aşığa tüşüp Resül’nınıñ mübārek (04) kaçdemine yüzün sürüp ‘izzet ü hürmet ile kaçtuğuna kirüp la’l <u> (05) cevāhir ilen bezenmiş zerrīn kürsī üzerinde olturdi. (06) Andın şonğ taķaķlar¹²³ birlen la’l <u> cevāhirler saçturdılar. (07) Andın şonğ şeker şerbet-ler ile Hażret-i Resül’ı cemī’ şahābeleri (08) ilen ‘izzet ü hürmet kıldılar. Şonğ ‘askerleri yerli yerlerine (09) kaçrār kıldılar. Şonğra bég-zād altun kürsī üzre olturdılar. (10) Hażifz kātibler, ikki yüz müneccim, altmış taķıbçi-ler¹²⁴ beş yüz altı (11) kaçvuş, kaçırk cellād¹²⁵ ellerinde¹²⁶ pūlaķ kılıç-nınıñ kaçpağın tutup (12) turdılar dağı dört minğ pehlevān-ları şaf tutup ellerinde tağ (13) kibi ğürzilerden tutup turdi. Gene kaçsa dört kez yüz minğ (14) ‘asker dīvān kaçurup cūş edip hıyarān cümlesi yerlü yerine el (15) kaçşurup turdılar. Dīvān taşrasında binğ bir yüz fıl Muħammed’e, binğ [66b/01] beş yüz gergedān, üç yüz arslan, üç yüz

¹¹⁴ ‘azamet: ‘azīmet

¹¹⁵ Söz sonu hā-i resmiyye ile yazılmalıdır.

¹¹⁶ Söz sonundaki y harfi harekeli yazılmıştır.

¹¹⁷ ‘azamet: ‘azīmet

¹¹⁸ ‘azamet-ligi: ‘azīmet-ligi

¹¹⁹ Ekteki ğ’nin noktası eksiktir.

¹²⁰ ‘azīm: ‘azīmet

¹²¹ 65b/15dk : -dan

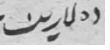
¹²² hādım: hādım

¹²³ Söz ortasındaki ikinci elif harfi fazladır.

¹²⁴ taķıb-çiler: taķıb-çiler

¹²⁵ cellād: cellāt

¹²⁶ Söz sonunda elif+ hā-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

altmış kaplan, on (02) binğ bedevî atlar niçe ‘azîm cānverler, Meymüne Bānū'nıñ sağ tarafında ve sol (03) tarafında yüz arslan ve yüz kaplan boyunları temir zencîrler¹²⁷ birlen (04) ğayret¹²⁸ çeküp tururlar. Alunda ikki yüz kız oğlan cāriyeler el kavşurup (05) turur. Meymüne Bānū'<n>ıñ қаşında medh <ü> şenā uralar. Meymüne Bānū'nıñ dağı¹²⁹ (06) zerrīn çādır içinde dürr¹³⁰ <ü> yāķūt ile bezemiş, altun taht üze- (07) rinde la'l <u> cevāhirlere ğarķ¹³¹ olmış, zerrīn taht üstünde oltur- (08) mış tācın başına kéysün ey bī-edeb, hāyā birlen ne (09) hüccetinde olturdılar. Sékkizinçi kün Hāzret-i ‘a.m. Meymüne Bānū'dan evvel (10) icāzet tilep ol dīvāndın çıkup Ka‘be-i Şerīfe tapa revān oldılar. (11) Қақан kim Meymüne Bānū, ol Hāzret-i Resūl'nı yanında kōrmedi érse (12) fıkr édüp tururda ési kitüp yıķıldı. Niçe zamān yattı érse (13) Hāzret-i Resūl, Cebrā'il tēp keldi Allāhu Te‘a'nıñ fermān<ı> birlen. Yā Resūlu' (14) l-lāhu Te‘a. sañga selām yiberdi ba‘de iz selām: "Benim Hābībim Meymüne Bānū¹³² (15) yanına varsun, Meymüne Bānū'nı hēlāl cüft kıldum." Haķ bu peydā boldı¹³³ [67a/01] seni. Tīz zamān yola tüşdi vardı érse pes Hāzret-i Resūl'nı Meymüne (02) Bānū közin açıp baķdı érse bu Sultān-ı Enbiyā'nı kōrdi. (03) Şād olup turdı érse aydı: "Ey Tenĝri Resūl'ı seniñ (04) karavaşlarunĝ çoķdur ki ama biz faķīri, kendü¹³⁴ özige қаbūl eylesenĝ (05) hoş¹³⁵ olur érdi." Hāzret-i Peyĝāmbēr¹³⁶ ‘a.m. aydı: "Yā Meymüne Bānū, babañĝın düstūr- (06) sız almaz-men." tēp Meymüne Bānū aydı¹³⁷: "Yā Resūlu'-lāh, benim babam bu yérden (07) bir yıl-lıķ yol-dur." Hāzret-i Resūl ‘a.m. aydı: "Babañĝ munda kelmeĝi sehl (08) turur, Rabbu'-‘ālemīn kādirdür." déyü mübārek ellerin kōterüp dü‘ā kıldı (09) érse el-hükümü-lillāh kōrdi-ler. Hevā yüzinden Hindistān pād-şā- (10) hı Meymüne Bānū'<n>ıñ babası Haris šāh, kızıl altun taht üzre olturmuş, (11) kırķ tōrt vezīri ilen ve gene hādīm¹³⁸ u ‘askeri ilen yétip keldi érse (12) "Anı kōrüp

¹²⁷ zencîrler: zincirler

¹²⁸ ğ'nin noktası eksiktir.

¹²⁹ dağı: dağı

¹³⁰ Söz ortasındaki vav harfi fazladır.

¹³¹ ğ'nin noktası eksiktir.

¹³² Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹³³ 66b/15dk: seni

¹³⁴ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹³⁵ hoş: hoş

¹³⁶ Hāzret-i Peyĝāmbēr: Hāzret-i Peyĝāmbēr

¹³⁷ Söz başındaki ikinci elif harfi fazladır.

¹³⁸ hādīm: hādīm

keldüñg." déyü yer kösterdi keçüp qarâr eyleyüp olturdi. (13) Haris¹³⁹ şâh-nıñg 'askeri, cümlesi körüşdiler. Şoñgra ihtiyâr avvalğı¹⁴⁰ (14) aşhâb-lar Meymüne Bânü¹⁴¹ babasındın icâzet tilediler érse qabûl kördi. (15) Şoñgra Hâzret-i Resûl 'a.m.-ğa nikâh kılıp vérdiler érse Resûl kavuşup. [67b/01] Şâh kıızı Meymüne Bânü'nı la'l <u> cevâhir birle ve cehâzlar ve hâdim-leri¹⁴² ve qarav- (02) aşları ilen cümlesin tapşurdi ve gene şâdlık-lar eylediler. Hâzret-i Re- (03) sül 'a.m. qabûl kıldı. Bundan şoñgra Haris¹⁴³ şâh alıp kelmiş 'asker (04) ilen ve gene Meymüne Bânü'nıñg 'askerin cümlesin alıp Sulţân-ı Enbiyâ'nı ve gene kıızı (05) Meymüne Bânü'nı, vedâ'laşup ve yene Hindistân tarafına revân oldılar. Şoñgra Meymüne (06) Bânü'nıñg murâd hâşıl olup bir niçe 'ömrni Sultân-ı Enbiyâ'nıñg hizmetinde keçürdi- (07) ler. Âhirü'l-umür Hâzret-i Resûl'nıñg vefâtı Meymüne Bânü'nıñg tizi üstünde¹⁴⁴ (08) vâkı' boldı. Hâzret-i Resûl'nıñg sékkiz hâtûnı¹⁴⁵ var édiler. Ba'zı-lar (09) altı dédiler, ihtilâf üzre biri, 'Âişe, sékkiz hâtûnı¹⁴⁶ var édiler,¹⁴⁷ (10) ba'zı-lar altı dédiler ihtilâf üzre biri,¹⁴⁸ biri Hâdıce biri Mâriye (11), biri Meymüne Bânü, biri Ümm-i Gülsüm, biri Hâdiye'dür. Anı hem nikâh eylediler. (12) Mundın ğayrı câriyeler çokdur. Şoñ bu tamâm oldı érse (13) derûn-i dilden ve cân-ı köñgülden rûh-ı şerîf-lerine şalavât ketüreyim. Cândın (14) şafâ ola ravzasına çok dü'â edeyim. Hâq Sübhâne ve Te'âlâ munı kâtib érenlere (15) okıyanlara ve dirñgleyenlere cümlesini günâhların 'afv¹⁴⁹ édüp rahmet eyle, inşâ' (16) llâhu Te'a. Rabbü'l-'âlemîn âmîn yâ mucîbe's-sâ'ilin âmîn!

¹³⁹ Kavas: Haris

¹⁴⁰ l harfî fazladır.

¹⁴¹ Söz sonundaki elif harfî fazladır.

¹⁴² hâdim: hâdîm

¹⁴³ Kavis: Haris

¹⁴⁴ Söz sonunda elif+ hâ-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

¹⁴⁵ hâtûn: hâtûn

¹⁴⁶ hâtûn: hâtûn

¹⁴⁷ "Sékkiz hâtûnı var idiler" ifadesinin üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

¹⁴⁸ "Ba'zı-lar altı dédiler ihtilâf üzre biri" ifadesinin üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

¹⁴⁹ Söz sonundaki elif harfî fazladır.

7. DİZİN

-A-

- âbdest** <Far. namaza ve başka ibadetlere başlamadan önce bazı organları yıkayıp temizleme
▪ **âbdest al-**: abdest alma işi
â. 63b/01
- ‘acāyib** <Ar. tuhaf, şaşılacak şey
‘a. (‘acāyib u ğarāyib) 60a/13
❖ ‘acāyib ğal-: şaşımak, şaşkınlık geçirmek
‘a. 63b/04
- aç -** I. kötü sözler söylemek
a.- ıp 60b/12
II. fark etmek, farkına varmak
a.- ıp 67a/02
- aç** tok olmayan
a. +ĝa 64a/01
- açuk** sevgi dolu, şefkatli (kimse)
a. 62b/15
- ad** isim
a. +ına 59a/09
- âdem** < Ar. er kişi
â. +ĝa 62b/03
- adıĝan** kendisini birine veya bir şeye adayan, vakfeden
a. 66a/01
- adım** yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri
a. +ına 62b/14
- ‘afv** <Ar. baĝıřlama
‘a. (éd-) 63a/05, 63a/10, 63b/04, 67b/15
- aĝız** organ adı, aĝız
▪ **aĝız aç-**: kötü sözler söylemek, azarlamak
a. 60b/12

- Aĝmed Muĝammed** ö.a. peygamber adı
a. 59a/09
- âh** üzüntü, keder, acı bildirir
▪ **âh ur-**: derin bir keder ve acı hissetmek
â. 62b/06
- âĝir** <Ar. son, akıbet
â. (âĝirü'l-umûr) 67b/07
- ‘Aişe** ö.a. Hz. Aişe, Hz. Muhammed'in eşlerinden biri, Hz. Ebu Bekir'in kızı
‘a. 63a/03, 63a/09, 67b/09
- aĝça** beyaza yakın bir renk
a. 60a/10
- ‘aĝl** <Ar. idrak etme ve düşünme gücü, yetisi
‘a. +ları 65b/06
- al -** I. bir şeyi elle bulunduĝu yerden ayırmak, kaldırmak
a.- sa 63a/05
a.- masa 60b/09, 61a/07
II. sarmak, kaplamak
a.- a 63b/01
III. götürmek, birlikte gitmek
a.- ıp 65b/02, 67b/03, 67b/04
IV. evlilik yapmak
a.- maz-men 67a/06
❖ almak; yardımcı fiil
a.- sa (déyü al-) 62b/13
- al** e. ön, huzur, karři
a. +ılarına 65a/06
a. +unda 66b/04
→ aldı
- aldı** → al
a.+na 59b/12, 61a/12, 63a/11
- ‘âlem** <Ar. evren, kainat
‘â. +i 59a/11
‘â. (ol-) 60a/05

‘ālemīn <Ar. âlemler, kainatlar
‘ā. (Rabbü'l-‘ālemīn) 67a/08,
67b/16

Allāhu Te‘a. <Ar. yüce Allah
a. 59a/08, 59a/11, 63a/05,
63a/07, 63a/10, 63a/12,
63a/15, 63b/09, 63b/11,
64a/07, 64b/01
a. +nınġ 66b/13
→ Allāhu Te‘āla

Allāhu Te‘āla <Ar. → Allāhu Te‘a

a. 63b/04
altı sayı adı, altı
a. 67b/09, 67b/10
altmış sayı adı, altmış
a. 66a/10
altun kıymetli maden, altın
a. 59b/09, 59b/10, 65a/06,
65a/07, 66a/09, 66b/06,
67a/10
a. dan 65b/15

altunlı altından yapılmış
a. 64b/10

alur almak; yardımcı fiil
a. (ābdest al-) 63b/01

ama <Ar. e. fakat, lakin
a. 67a/04
→ ammā

ammā → ama
a. 59a/06

ana anne.
a. +dın 63a/05
a. +sındın 61b/06

‘anber <Ar. güzel koku
‘a. +ler (‘ūd <u> ‘anber)
59b/11

anda III. teklik işaret zamirinin
bulunma hâli, orada
a. 61b/13

andan III. teklik işaret zamirinin
ayrılma hâli, oradan

a. 60a/03, 60b/03, 60b/06,
65a/04

→ andın

andın → andan

a. 59b/12, 59b/13, 61b/05,
64a/10, 65a/10, 65a/12,
66a/06, 66a/07

anıġa III. teklik kişi zamirinin
yönelme hâli, ona

a. 59a/13, 61a/04, 61a/05,
61a/12, 61b/12, 62b/14,
63a/09

anıġar z. III. teklik kişi zamirinin
yön gösterme hâli, ona,
ona doğru

a. 59a/15

anı III. teklik kişi/işaret
zamirinin yükleme hâli, onu
a. 62b/02, 67a/12, 67b/11

anıġ III. teklik kişi/işaret
zamirinin ilgi hâli, onun
a. 59b/09, 59a/04, 59a/11,
59a/15, 60a/05, 60a/06,
60a/07, 61a/09, 61b/06,
61b/13, 62b/08, 63a/05,
64a/13

‘Arafāt ö.a. Mekke'den 25 km
uzaklıkta olan bir daġın adı
‘a. 59b/08, 65a/15, 65b/08

arġa sırt
a. +sını 60a/12

▪ **arġasını bér-**: sırtını
yanındaki kişiye dönmek
a. 61b/04

arşlan yırtıcı, memeli bir hayvan
türü, arşlan
a. 65b/11, 66b/01, 66b/03

art arka
a. +ınca (ardınca) 61b/02,
63a/09, 65b/03

artuġ çok fazla
a. +dur 62b/09

aṭ	memeli bir hayvan türü, at a. +larındın 65a/11 a. +lar 65b/10, 66b/02	→ 'avret
āsān	<Ar. kolay, zor karşıtı a. (ol-) 63b/08, 64b/02	'avret → 'avred 'a. 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/04, 62b/12, 62b/14, 62b/15, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/06, 63b/08, 63b/10, 63b/12
aṣḥāb	<Ar. [Ar. ṣāhib'in çoğul biçimi] sahipler a. (cemī'-i aṣḥāb) 60a/13 a. lar 67a/14 a. larına 64a/11	'a. +ni 63a/15 'a. +ke 64b/02 'a. +niñg 63a/01, 63b/03, 63b/07, 64b/01 'a. +imden 64a/07, 64a/08 'a. +inçe 63b/09 'a. +ine 64a/12, 64a/15 'a. +lerinçizdin 64a/06 'a. +ler 60b/04 'a. +lerde 64a/13 'a. +lerden 64a/04
'asker	<Ar. orduda görev yapan erden generale kadar rütbeye sahip kişi 'a. 59b/04, 65b/14, 66a/14, 67b/03 'a. +lerniñg 65a/12 'a. +ni 65b/02 'a. +i 65a/01, 67a/13 'a. +i (ḥādım u 'asker) 67a/11 'a. +in 67b/04 'a. +ine 64b/10, 65a/04 'a. +leri 66a/08	
aṭlı	ata binmiş kimse, süvari a. 59b/04	
aṣ	yemek a. 64a/01	
aṣāğā	aṣāğā a. 65a/11, 66a/03	
ata	baba a. +m 64b/08 a. +nğ 64b/06 a. +sı 59b/01, 59b/04	
āvāz	<Far. ses, seda, nara ā. +m 65b/04	
'avred	kadın 'a. -men 60b/02	
avvalğı	önceki, evvelki a. 67a/13	
ay -	söylemek, demek a. -dı 59b/02, 60a/04, 60b/02, 60b/03, 60b/05, 60b/07, 62b/07, 62b/11, 64b/03, 64b/05, 67a/03, 67a/05, 67a/06, 67a/07 a. - dılar 59b/15, 60a/04, 65a/13	
ay	ay, hilal a. 64b/12 a. +niñg 63a/03, 63b/04	
ayak	organ adı, ayak	

- a. +ınca (ayağınca) 62b/01
a. +ınınğ (ayağınınğ) 60a/08, 61a/07
a. larınınğ 60b/10
- ‘ayb** <Ar. ayıp, kusur
‘a. +ı (ol-) 60b/14
‘a. +ı (cemī‘-i ‘ayb) 61a/02
‘a. +ımı 63a/08
- aytur -** söyletmek
a.- dı 64b/06
- ‘azāb** <Ar. işkence, eziyet, üzüntü
‘a. (‘azāb-ı elīm) 62a/04
‘a. (kör-) 62b/08
‘a. +ı 61a/09
‘a. +lar 61b/09
- ‘azīm** <Ar. büyük, yüce, ulu
‘a. 65b/14, 65b/15, 66b/02
→‘azametlik
- ‘azamet** <Ar. ululuk, yücelik
‘a. (‘azamet-i heybet) 65b/05, 65b/08
- ‘azametlik** < Ar. ‘azamet + T. -lik
büyük, yüce, ulu
‘a. +i (‘azametligi) 65b/10
→‘azīm
- B-**
- baba** baba, ata
b. 59a/08, 59b/03
b. +m 67a/06
b. +nğ 67a/07
b. +nğa 64b/05
b. +nğdın 67a/05
b. +sı 67a/10
b. +sına 59a/08
- b. +sındın 67a/14
- ba‘de iz** <Ar. e. -den sonra
b. 66b/14
- bağlan -** bağlanmak; yardımcı fiil
▪ **tili bağlan-**: herhangi bir şeyden etkilenip konuşamaz duruma düşmek
b.- up 62a/06
- Bağış** ö.a. Hz. İbrahim'in oğlu
b. 64b/09
- bahālī** <Far. kıymet, değer, fiyat
b. 64b/14
- banğa** I. teklik kişi şahıs zamirinin yönelme hâli, bana
b. 59b/03
- bağ -** bakmak
b.- sa 62b/15, 66a/13
b.- dı (ér-) 67a/02
- bar** mevcut, yok karşıtı
b. (ér-) 59a/09
- bar -** varmak, gitmek
b.- sa 61b/13
b.-up 59a/15, 60b/08, 64b/09, 65a/13
- barmak** evlenmek
b. 62b/07
- barmak** parmak
b. +m 64b/07
b. +ların 61a/07
- baş** I. organ adı, baş
b. +ına 64b/11, 66b/08
b. +ında 64b/14
b. +ından 62b/01
II. bir şeyin en yukarısı, zirve
b. +ı (bol-) 59a/14
- başla-** harekete geçmek, işe girişmek
b.- dı 60a/13
b.- dı (ér-) 62b/09

ba'zı <Ar. birkaç, birtakım
b. +lar 67b/08, 67b/10

bedevî <Ar. çölde yaşayan kimse, göçebe
b. 66b/02

bég küçük bir devletin, boyun, beyliğin hükümdarı
b. +ler 66a/01
b. +lerden 59b/05, 65a/02

bég-zād <T. bég + Far. zād babası bey olan kimse
b. 59b/05, 66a/09
b. +lar 59b/13, 65a/10
b. +larına 64b/15

benğze - benzemek
b.- p 63a/03, 63b/04

ben I. teklik kişi şahıs zamiri, ben
b. 59b/03, 64a/07
b.+im 62b/07, 64a/13, 66b/14
→men

ber - bağışlamak, sunmak
b.- di 64a/01
→bér- (I), vér-

bér - I. bağışlamak, sunmak
b.- ür 63b/10
→ber-, vér-
❖ vermek; yardımcı fiil
b.- se (izin bér-) 62a/04
b.-senğiz (ruḥşat bér-) 59b/03
b.- üp (ruḥşat bér-) 59b/04
b.- üp (arḳasını bér-) 61b/04

beş yüz altı sayı adı, beş yüz altı
b. 66a/10

beze - süslemek
b.- miş 66b/06

bezemiş sf. süslemiş
b. 64b/11, 66a/05

bezenmiş sf. süslenmiş (kimse, şey)
b. 65b/10

bî-'akl < Far. bî + Ar. 'akl akıllı olmayan, akıldan yoksun
b. 60a/04

bî-edeb <Far. bî + Ar. edeb edepli olmayan, terbiyesiz
b. 66b/08

biçin maymun
b. 61b/03

biğ beş yüz sayı adı, bin beş yüz
b. 66a/15

biğ bir yüz sayı adı, bin yüz
b. 66a/15

bil - I. bilmek, farkında olmak
b.- ip 64a/15
II. tanımak
b.- mese 61b/11
❖ bilmek; yardımcı fiil
b.- senğ (keltüre bil-) 60b/05
b.- megey men (keltüre bil-) 62b/08

bilā-şek <Ar. bilā + şek şüphesiz
b. 64a/10

bir I. sayı adı, bir
b. 59b/08, 67a/07.
II. belirsizlik, herhangi bir
b. 59a/02, 59a/03, 59a/08, 59a/09, 60a/02, 60b/02, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/04, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/12, 62b/15, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/02, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12, 65b/15, 67b/06
b. (her bir) 59a/05, 62b/14
b. +i 62b/02, 67b/09, 67b/10, 67b/10, 67b/11
b. +in 62b/05

- b. +in (hîç bir) 59a/06
b. +isi 64b/14, 65a/09
b. +isine 59a/07
- biraz** kısa bir süre, azıcık
b. 62b/11
- birle** e. ile
b. 63a/04, 64a/09, 65b/09, 67b/01
→birlen
- birlen** →birle
b. 60a/02, 60b/01, 61a/06, 61a/09, 61b/08, 61b/09, 62a/13, 62a/14, 62b/02, 63a/05, 63a/07, 63a/11, 63a/12, 63b/02, 63b/07, 63b/09, 63b/14, 64b/01, 64b/08, 65a/02, 65a/03, 65a/07, 65a/13, 65b/04, 66a/02, 66a/06, 66b/03, 66b/08, 66b/13
- bişir -** pişirmek
b.- üp (ta'âm bişir-) 62a/11, 63a/11
→bişür-
- bişür -** → bişir-
b.- üp 61a/12
- biz** III. çokluk kişi şahıs zamiri
b. 59a/15, 67a/04
b. niñg 60a/05, 60a/06
b. lere 60a/01
- bol -** olmak; yardımcı fiil
b.- ur (ulu bol-) 61a/09
b.- dı (peydâ bol-) 66b/15
b.- dı (vâkı' bol-) 67b/08
b.- sa (hâzır bol-) 63b/11
b.- up 64b/12
b.- up (cemî' bol-) 59b/14
b.- up (cennet başı bol-) 59a/14
b.- up (kara bol-) 60b/11
b.- up (şād bol-) 59b/02
b.- ur (ulu bol-) 61a/09
b. -ur (yağşi bol-) 59b/01
- b. -mağay (kelmiş bol-) 62b/02
- boyun** organ adı, boyun
b. 63b/07
b. +a 61b/08
b. +ları 66b/03
- bu** işaret sıfatı, bu
b. 59b/01, 60a/03, 61b/14, 62b/06, 62b/07, 63b/14, 64a/11, 64a/12, 64a/13, 64b/03, 65a/02, 65b/04, 65b/05, 65b/09, 65b/10, 67a/02, 67a/06, 67b/12
işaret zamiri, bu
b. 66b/15
b. dur 61b/09, 64b/08
b. ndan 67b/03
→mu
- burun** organ adı, burun
▪ **anasındın émgen süt burnındın kel-:** Bir işi yaparken çok sıkıntı çekmek.
b. 61b/07
- buyruk** emir, ferman
b. +ına (buyruğma) 63a/02
- buyur-** buyurmak, emretmek
b.- ur sen 60b/03
b.- dı 64a/11, 64a/12
b.- unğ 60b/06
- bülent-āvāz** < Far. bolend + āvāz sesi gür çıkan kimse
b. 65b/03
- C-**
- cān** <Far. I. insan veya hayvanın yaşam belirtisi, ruh
c. +ımıznı 59b/01
c. +ları 65b/04
▪ **cān tapşur-:** ruhunu bahşetmek
c. 60a/02
II. gönül, yürek, kalp
c. -dın 67b/13

- **cān u köngül**: içtenlikle,
çok isteyerek
c. (cān u köngül) 60a/14,
61a/11
c. -ı (cān-ı köngül) 67b/13
- cānver** < Far. cān+āver masallarda
adı geçen yabanî ve yırtıcı
bir hayvan
c. +ler 66b/02
- cāriye** <Ar. I. akçe ile satılıp alınan
genç kız
c. +ler 67b/12
II. sarayda veya konakta
efendisine hizmet veren genç
kız
c. +ler 66b/04
- cāyız** <Ar. yapılmasında sakınca
olmayan, uygun, mübah
c. (olsa ér-) 62b/04
- Cebrā'il** ö.a. dört büyük melekten
biri
c. 66b/13
→Cebrāyil
- Cebrāyil** → Cebrā'il
c. e 62b/11
- cehāz** <Ar. çeyiz, gelin için
hazırlanan ev eşyası
c. +lar 67b/01
- cehd** <Ar. çalışma, gayret
c. 60b/08
- cehennem** <Ar. dünyada günah
işleyenlerin öldükten sonra
ceza görecekleri yer
c. 61a/13
c. +e 61a/02, 61a/15, 61b/09,
62a/15, 64b/02
c. +de (ol-) 64a/10
- cellād** <Ar. ölüm cezasına
çaptırılanları öldürmekle
vazifeli olan kimse
c. 66a/11
- cemāl** <Ar. yüz güzelliği, hüsün
c. (hüsn-i cemāl) 59a/04
- cemī'** <Ar. bütün, hep, cümle
c. 61a/04, 63a/11, 66a/07
c. (cemī'-i aşhāb) 60a/13
c. (cemī'-i 'ayb) 61a/02
c. (cemī'-i maḥlūkāt) 59a/12
c. (cemī'-i ömr) 64a/09
- **cemī' bol-**: toplanmak
c. 59b/14
- cennet** <Ar. cennet
c. 61a/12, 62a/11, 63b/05
c. (bol-) 59a/14
c. (eyle-) 64a/08
c. +e 63b/08, 64b/02
c. +de 63a/03
c. +den 63b/07
- cevāb** <Ar. yanıt
▪ **cevāb vér-**: yanıtlamak
c. +ın 62a/05
- cevāhir** <Ar. [Ar. cevher'in çoğul
biçimi] cevherler, kıymetli
taşlar
c. (la'l u cevāhir) 64b/11,
66a/05, 67b/01
c. +ler (la'l u cevāhir)
65a/07, 66a/06
c. +lere (la'l u cevāhir)
66b/07
c. +lere 64b/14
c. +lerdin (la'l u cevāhir)
65b/07
c. +leri (ḥarīr ü cevāhir)
60a/09
- cezā** <Ar. suç, kabahat
c. +nġ 61b/09
- cihān** <Far. dünya, âlem
c. 59a/04, 60a/11, 60b/06,
62b/10, 65a/03

- cūş** <Far. coşma, coşku
c. (et-) 66a/14
- cüft** <Far. çift, tek olmayan
c. (kıl-) 66b/15
- cümle** <Ar. bütün, hep, birlikte
c. +si 59b/05, 66a/14, 67a/13
c. +sin 67b/02, 67b/04
c. +sini 67b/15
-Ç-
- çādır** <Far. çadır
ç. 66b/06
ç. (kırul-) 65b/15
ç. +ıngızını (kır-) 65a/05
ç.-ı (çādır-ı hümāyūn)
59b/09, 65a/15
ç. +ınıng 64b/13
ç. +ına 64b/10
ç. +lar 65b/09
- çağır -** bağırarak, seslenmek
ç.- sa 61a/09
ç.- dukda 62a/05, 63b/11
ç.- up 64b/05, 65a/03
- çāk** <Far. kırık, kırılmış şey
▪ **çāk ol-**: parçalanmak, dağılmak
ç. 65b/06
ç. (olur é-) 65b/05
- çat -** çatmak; yardımcı fiil
▪ **kaş kabağın çat-**: kızgınlığını kaşlarını birbirine yaklaştırarak belirgin hâle getirmek
ç.- sa 60b/11
ç.- ıp 61b/02
- çavuş** orduda hizmet eden kimselere verilen unvan
ç. 66a/11
- çek -** çekmek; yardımcı fiil
▪ **ğayret çek-**: zahmet ve sıkıntı içinde olmak
ç.- üp (tur-) 66b/04
- çék -** çizmek, resmetmek
ç.- se 61a/04
- çepçevre** bütün yanlarını kuşatan
ç. sinde 65a/01
- çerāğ** mum, kandil vb. aydınlatma aracı
ç. lar 59b/11
- çevre** bir şeyin yakını, dolayı, etraf
ç. sini 65b/09
- çık -** I. içeriden dışarıya varmak, gitmek
ç.- up 60a/11
II. bir yere ulaşmak, varmak
ç.- dılar 65b/08
III. bir sebeple bulunulan yerden ayrılmak
ç.- up 66b/10
IV. bir şeyin yukarısına doğru ilerlemek
ç.- ıp 59b/10
V. sıyrılmak, ayrılmak
ç.- up 60b/13
- çıkār -** birinin çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak
ç.- up 59a/14
ç.- mayınca 64a/10
- çok** fazla, az karşıtı
ç. 62b/12, 63a/10, 64a/13, 64a/14, 67b/14
ç.+dur 60b/04, 62a/15, 64a/03, 67a/04, 67b/12
- çök -** yere oturmak, çömelmek
ç.-üp (tiz çök-) 60a/02, 60a/08
- D-**
- dahı** e. dahi, de/da
d. 59b/06, 64b/06, 66a/12, 66b/05
→de
- dānişlık** <Far. dāniş + T. -lık bilgili
d. (eyle-) 59b/15
- da'vet** <Ar. bir yerde bulunmayı teklif etme, çağırma
d. (éd-) 65a/04
d. (eyle-) 65a/14

d. +ini 65b/01

dāyim <Ar. devam eden, sürekli,
kesintisi olmayan
d. 59a/07, 63b/14

de - demek, söylemek
d.- yü 64a/06
d.- yüp 62a/01
→dé-

de e. dahi, de/da
d. 64a/10
→dahı

dé - →de-
d.- yü (al-) 62b/13
d.- yecek (ol-) 64a/06
d.- rler (ér-) 59a/02, 59a/05,
59a/09
d.- di (ér-) 62b/06
d.- di 60a/03, 60a/07, 60b/05
d.- diler 67b/09, 67b/10
d.- se 64a/08
d.- p 65a/08
d.-yü 61b/09, 62b/09,
63b/11, 63b/15, 64a/07,
64a/12, 64b/06, 64b/08,
65a/04, 65a/09, 67a/08,
67a/12
d.- yüp 64b/04, 65b/08

degil e. cümlede yükleme veya
başka öğelere olumsuzluk
anlamı veren edat
d. +im 64a/08
d. +dür 64a/13

dégin e. dek, kadar, daha
d. 59b/15, 65b/14

derün <Far. iç, içeri, dâhil
d.-i (derün-i dil) 60a/14,
67b/13

deryā <Far. deniz, bahr
d. +nınğ 65a/05

dév masallarda anlatılan oldukça
iri bir yaratık
d. ler 65b/13

devlet <Ar. mutluluk, baht, saadet
d. 65a/14

dingle - dinlemek
d. - r (ér-) 60b/01

dingleyen dinleyen (kimse)
d. +lere 67b/15

dil <Far. gönül, yürek, kalp
d. +den (derün-i dil) 60a/14,
67b/13
d. +den 61a/11

dile - istemek, arzu etmek
d.- r-men 60b/02
→tile-

dīn <Ar. din
d. +ine 59a/15

divān <Ar. yüksek mevkideki
devlet adamlarının kurduğu
meclis
d. (kur-) 66a/14
d. 66a/15
d. +dın 66b/10

doᅇguz domuz
d. 61a/15

doldurmuş sf. dolmasını sağlayan,
dolu duruma getiren (kimse)
d. 65b/09

dostlık <Far. dost + T. -lık dost,
düşman karşıtı
d. +ına 59a/11

dög - dövmek, şiddet uygulamak
d.- se 61b/11

dön - arkaya doğru geri gelmek
d.- di 64b/04
d.- üp 62b/09, 64b/07

dū`ā <Ar. Allah'a yalvarma,
yakarma
d. (éd-) 67b/14
d. (kıldı ér-) 67a/08

dünyā <Ar. âlem, kainat
d. 59a/04

dürlü çeşitli özellikleri olan,
muhtelif
▪ **dürlü dürlü:** çeşit çeşit
d. 59b/12

	→türlü	64a/06, 64a/08, 64a/09, 64a/14
dürr	<Ar. inci d. (dürr ü yâkut) 66b/06	el organ adı, el
düstür	<Ar. izin, ruhsat, müsaade d. +sız 67a/05	e. +ining 61a/07 e. +in 63b/02 e. +inden 61a/06, 63a/05 e. +leri 62a/01 e. +lerin 67a/08 e. +lerinde 66a/11, 66a/12 e. +lerindeki 65b/07
düstürsüz	<Ar. düstür + T. -sız izinsiz, müsaade verilmemesi d. 61b/13, 62a/07	▪ el kavşur- : ellerini bağlamak e. (turdı ér-) 64b/13, 65a/11, 66a/02, 66a/14, 66b/04 →elig →el
düz -	yerleştirmek, tertip ve tanzim etmek d.- diler 59b/11	elig →el e. +indeki 60a/09
é -	-E- -É- imek; yardımcı fiil é.- di (var é-) 59a/02, 59a/03 é.- di (çāk olur é-) 65b/05 é.- diler (var é-) 67b/08, 67b/09 é.- miş (meşhür é-) 59a/11 →ér-	elīm <Ar. acı veren, ağrıtan e. ('azāb-ı elīm) 62a/04
edā	<Ar. yerine getirmek, ifa etmek e. (kıl-) 62b/11, 64a/14, 64a/14	emānet <Ar. güven, sadakat e. 59a/13
edeb	<Ar. terbiye, güzel ahlak e. 66a/02 e. (hub u edeb ü tazīm) 65a/12	émgen emen (kimse) é. 61b/06
edebce	<Ar. edeb + T. -ce Zarif, nazik bir şekilde e. 60b/01	emr <Ar. buyurma, buyruk, ferman e. (eyle-) 65a/03, 65a/04, 65a/09 e. +i 64b/01 e. +in 65a/10 e. +ine 63b/15
eger	e. şart bildiren edat, eğer e. 60b/04, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/14, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/01, 62b/12, 62b/14, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12,	Enbiyā <Ar. [Ar. Nebi'nin çoğul biçimi] peygamberler, Nebiler e. +nı (Server-i Enbiyā) 66a/03 e. +nı (Sultān-ı Enbiyā) 67a/02, 67b/04 e. +nınğ 67b/06
		ér - →é- é.- di (cāyiz olsa ér-) 62b/04 é.- di (dérler ér-) 59a/03, 59a/05

é.- di (hoş olur ér-) 67a/05
 é.- di (kabül körmez ér-) 59a/06
 é.- di (katıg olur ér-) 62a/04
 é.- di (puṭ-perest ér-) 59a/03
 é.- di (secde kıılır ér-) 62b/04
 é.- di (taleb éderler ér-) 59a/06
 é.- di (yaḫşı bolur ér-) 59b/01
 é.- di (yok ér-) 59a/04
 é.- di (hüsn-i cemāl ér-) 59a/03
 é.- di (oḫur ér-) 59a/07
 é.- diler (diṅgler ér-) 60b/01
 é.- dim (körér ér-) 59b/03
 é.- ken (dérler ér-) 59a/09
 é.- miş (bar ér-) 59a/09
 é.- miş (kıalmas ér-) 59a/14
 é.- miş (kiritür ér-) 59a/15
 é.- miş (peygāber ér-) 59a/10
 é.- se (baḫdı ér-) 67a/02
 é.- se (dédi ér-) 62b/06
 é.- se (dū'ā kııldı ér-) 67a/09
 é.- se (el ḫavşurup turdılar ér-) 65a/11
 é.- se (éşitti ér-) 62b/06, 64b/03
 é.- se (icāzet tilediler ér-) 67a/14
 é.- se (keldi ér-) 67a/11
 é.- se (kide başladı ér-) 62b/09
 é.- se (kitdiler ér-) 59b/08
 é.- se (körmedi ér-) 66b/11
 é.- se (şād olup turdı ér-) 67a/03

é.- se (tāmām oldu ér-) 67b/12
 é.- se (tédi ér-) 59b/03
 é.- se (vardı ér-) 67a/01
 é.- se (vérdiler ér-) 67a/15
 é.- se (yattı ér-) 66b/12
ér koca, eş
 é. 60b/02, 64a/12, 64a/15
 é.+ning 60b/04, 61a/03, 61a/11, 61a/13, 62b/01, 62b/03
 é. ge 62b/07
 é.+ininḡ 60b/14, 61a/05, 61a/08, 61b/01, 61b/04, 61b/10, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/13, 62b/12, 62b/15, 63a/02, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/14, 63b/01, 63b/12
 é. +i 63b/10, 64a/10
 é. +ün 60b/07
 é. +inden 61b/13
 é. +indin 62a/07, 62a/10
 é.+ine 60b/11, 60b/12, 61b/07, 62b/04, 63a/11, 63a/12, 63b/06, 63b/09, 64a/03, 64b/01
 é. +leri 64a/06
 é. +lerindin 64a/05
éren I. erkek
 é. lere 67b/14
 II. koca, eş
 é. +lerninḡ 62a/15
érte bir günün sonrasında gelen zaman
 é. +ye 59b/14
és akıl, us
 ■ **ési kit-**: aklını kaybetmek
 é. (66b/12)
eşidcek işitecek (kimse)
 e. +lerninḡ 65b/04
eşiden işiten (kimse)
 é. +lerninḡ 65b/05
eşit - işitmek

é.- ti (ér-) 62b/06, 64b/03
 é.- ip 64a/15
 é.- üp 59b/02, 64a/12
et - etmek; yardımcı fiil
 e.- ip (cüş et-) 66a/14
 e.- ip (hoş et-) 60a/02
 →ét-
ét - →et-
 é.- er ('afv ét-) 63a/05
 é.- er (pāk ét-) 63a/15
 é.- erler (ta'zīm ét-) 63b/05
 é.- erler (la'net ét-) 61b/14
 é.- erler (şelte ét-) 62a/10
 e.- erler (taleb éderler ér-) 59a/06
 é.- di (kabül ét-) 65b/01
 é.- eyim (dū'ā ét-) 67b/14
 é.- eyin (vaşf ét-) 62b/05
 é.- eler (la'net ét-) 61a/05
 é.- eler (şefā'at ét-) 63a/10
 é.- ip (işāret ét-) 64b/07
 é.- üp (pādşāh ét-) 59b/06
 é.- üp ('afv ét-) 63a/10, 63b/04, 67b/15
 é.- üp (da'vet ét-) 65a/04
 é.- üp (kesb ét-) 61b/15, 62a/02
 é.- üp (şefā'at ét-) 64a/10
 é.- üp (şefkat ét-) 59a/14
 é.- üp (teyzin ét-) 65b/03
 é.- üp (yārin ét-) 62a/14
 é.- üp (fikir ét-) 66b/12
étmek etmek; yardımcı fiil
 e.+e (naşihat étmege) 60a/13
evliyā <Ar. [Ar. velī'nin çoğul biçimi] veliler, kerâmet sahibi

e. +lara 59a/12
evvel <Ar. birinci, ilk
 e. 64a/05, 66b/09
ey ün. seslenme sözü, ey
 e. 59a/08, 59b/03, 59b/15, 66b/08, 67a/03
eyle - eylemek; yardımcı fiil
 e. (raḥmet eyle-) 67b/15
 e.- di (da'vet eyle-) 65a/15
 e.-di (emr eyle-) 65a/03, 65a/04, 65a/09
 e.-diler (dānişlik eyle-) 59b/15
 e.- diler (nikāḥ eyle-) 67b/11
 e.-diler (şādhlıklar eyle-) 67b/02
 e.- dūng (isrāf eyle-) 62a/01
 e.- se (fāş eyle-) 61a/01
 e.- se (hāzır eyle-) 63b/06
 e.- se (iḥsān eyle-) 62a/03
 e.- se (isrāf eyle-) 61b/15
 e.- se ('izzet ü kerem eyle-) 63b/09
 e.- seṅg (kabül eyle-) 67a/04
 e.- ye (cennet eyle-) 64a/08
 e.- p (ta'na eyle-) 61b/12
 e.- yüp (qarār eyle-) 67a/12
 e.-mesler (şefā'at eyle-) 61a/01

-F-

fahr <Ar. övünme, büyüklenme
 f. +ı 60a/11, 60b/06, 62b/10
faķır yoksul, zengin karşıtı
 f. +i 67a/04
Fāţma ö.a. Hz. Muhammed'in ilk eşi Hz. Hatice'den olan kızı
 f. 61b/12, 63a/04, 63a/09
fāş <Far. ortaya çıkma, görünme
 f. (eyle-) 61a/01

ferište <Far. melek
f. +leri 61b/14

fermān < Far. emir, buyruk
f. +ı 66b/13

fıkr <Ar. düşünme, tefekkür
f. 63b/15
f. (édüp tur-) 66b/12

fil <Ar. fil
f. 66a/15
f. +ler 65b/10

-G- Ğ-

ğarāyib <Ar. [Ar. garībe'nin çoğul biçimi] tuhafıklar, şaşılacak şeyler
ğ. ('acāyib u ğarāyib) 60a/13

ğark <Ar. boğma, boğulma
ğ. (ol-) 64b/14, 66b/07

ğayrı <Ar. başka, özge, farklı
ğ. 67b/12

ğayret <Ar. himmet, rehavet karşıtı
ğ. (çek-) 66b/04

gene e. yine
g. 66a/13, 67a/11, 67b/02, 67b/04

gergedān <Far. gergedan
g. 65b/11, 66b/01

gez arşın, dört karışlık ölçü birimi
g. (gez gez) 65a/07

günāh <Ar. dinin kurallarına aykırı hareket etmekle oluşan suç
g. 64a/14
g. +dan 63a/15
g. +ın 63a/05, 63a/10
g. +ların 63b/03, 64b/01, 67b/15

güneş güneş
g. +i 65a/14

gürz <Ar. silah olarak kullanılan ağır topuz

g. +ilerden 66a/13

-H- Ĥ- Ħ-

Ĥabīb <Ar. sevgili, yar, Hz. Muhammed
ĥ. + im 66b/14

Ĥabībī <Ar. ey Muhammed
ĥ. 60b/02

ĥac <Ar. Kābe'yi ziyaret ve tavaf etmeyi öngören ibadet
ĥ. 62b/14
ĥ. (kıl-) 63b/10

Ĥadīce ö.a. Hz. Muhammed'in ilk eşi
ĥ. 67b/10

ĥadīş <Ar. Hz. Muhammed'in söz ve davranışları
ĥ. +lerni 64a/11, 64b/03
ĥ. +lerde 64a/13
ĥ. +lerimni 64a/12

Ĥādiye ö.a. Hz. Muhammed'in eşlerinden biri
ĥ. +dür 67b/11

ĥādīm <Ar. hizmet eden, hizmetçi
ĥ. (ĥādīm u 'asker) 67a/11
ĥ. +ler 66a/02
ĥ. +leri 67b/01

ĥāfız <Ar. Kur'an-ı Kerim'i ezberleyen (kimse)
ĥ. 66a/10

ĥaḳ <Ar. verilmiş emekten doğan manevi yetki
ĥ. 66b/15
ĥ. +lar 62b/05
ĥ. +larnı 60b/04, 60b/06
ĥ. +ı (ĥaḳḳı) 60b/04, 62a/15, 62b/03

hakkında ilgili, dair	61b/07, 61b/10, 61b/12, 61b/14, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62a/15, 62b/03, 62b/11, 62b/12, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/10, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12, 64b/05
h. 64a/04	h. +ğa 61a/01
Hak Sübhâne Allah	h. +ı 67b/08, 67b/09
h. 67b/14	h. +lar 62b/01, 62b/05
Hak Te'a. Allah	hayā <Ar. utanma, utanma duygusu
h. 61a/04, 62b/14	h. 66a/02, 66b/08
hāl <Ar. durum, suret	hayr <Ar. iyilik, fayda, şer karşıtı
h. 60a/07	h. 62a/03
h. +de 60b/09	h. +dan 62a/03
h. +imden 62b/07	hāzır <Ar. bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, amade
h. +ine 61b/14	h. (bol-) 63b/11
halāyık <Ar. esir olarak alınan hizmetçi kız veya kadın	h. (eyle-) 63b/06
h. +ğa 61a/01	h. (kıl-) 59b/04
halk <Ar. belli bir bölgede yaşayan veya çevrede yaşayanların bütünü, ahali	Hāzret <Ar. kutsal ve değerli kimselerin adlarının başına getirilen unvan
h. +ı 61a/05, 63b/04	h. -i (Hāzret-i 'a.m.) 60a/01, 65b/01, 66b/09
h. +ına 59a/05	h. -i (Hāzret-i Muḥammed Muṣṭafā) 60a/11
harām <Ar. dinî bakımdan yasak olan, helal olmayan	h. -i (Hāzret-i Peygāmbere) 67a/05
h. (ol-) 61a/13	h. -i (Hāzret-i Resūl) 59b/06, 60b/03, 64a/11, 65a/13, 65b/13, 66a/07, 66b/11, 66b/13, 67a/01, 67a/07, 67a/15, 67b/02, 67b/07, 67b/08
harīr <Ar. ipek	
h. (harīr ü cevāhir) 60a/09	
Haris ö.a. Meymūne Banu'nun babası	
h. 59a/02, 59a/03, 67a/10, 67a/13, 67b/03	
hāş <Ar. özgü, özel, mahsus	
h. 64a/13	
hāşıl <Ar. meydana gelme, oluşma	
h. (ol-) 67b/06	
hātün <Far. hanım, kadın	
ğ. 60b/04, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04,	

- h.-i (Ḥazret-i Resūlu'l-lāh) 59a/07
- helāl** <Ar. dinî bakımdan yasak olmayan, haram olmayan
h. 66b/15
h. (késb-i helāl) 61a/06, 61a/11
h. (ol-) 61a/13
h. +im 63b/14
- hem** <Far. e. dahi, da/de, ilaveten, ayrıca
h. 59a/07, 59a/09, 59a/12, 59a/15, 61b/02, 62a/08, 63a/07, 63a/09, 63b/05, 63b/13, 63b/14, 64b/01, 65a/15, 67b/11
- hemân** <Far. derhal, çabuk
h. 64a/08
- her** <Far. sf. cümle, hep
h. 59a/05, 59a/07, 59b/02, 61a/06, 62b/14, 64b/14, 65a/09
- hergiz** <Far. asla, hiçbir zaman
h. 62a/08
- hesâb** <Ar. sorgu, sual
h. +ın 64a/05
- hevâ** <Ar. istek, arzu
h. 67a/09
- heybet** <Ar. korku ve saygı uyandıran görünüş
h. 65a/02, 65b/05
h.+ i 65b/10
h. +indin 65b/12
- hıyarân** <Ar. hayırlı olanlar
h. 66a/14
- hizmet** <Ar. iş görme, vazife
h. (kıl-) 63b/12, 64a/03
h. +inde 67b/06
- hiç** <Far. yok olan veya yok denecek kadar az olan
h. (hiç bir) 59a/06
- Hindistân** ö.a. yer adı, Hindistan
h. 67a/09, 67b/05
h. +da 59a/02
- hoş** <Far. iyi, güzel
h. 61a/06, 61a/14, 63a/05, 63b/09, 63b/13
h. +ı 63a/07, 63b/07
h. (ed-) 60a/02
h. (kel-) 62b/13
h. (olur ér-) 67a/05
- hoşlu** <Far. hoş + T. -lu hoş olma durumu, iyilik, güzellik
▪ **hoşlu bil-**: beğenmek
h. 61b/10
→hoşluk
- hoşluk** →hoşlu
h. +ı 63a/02, 63a/11
h. 61a/11
- hoşnūd** <Far. razı, memnun
h. 64a/06, 64a/08
h. men 64a/07
- hub** <Ar. sevgi, aşk
h. (hub u edeb ü tazîm) 65a/12
- huzūr** <Ar. kat, makam
h. (huzūr-ı şerîf) 60a/01, 60a/07
- hürmet** <Ar. itibar, ikram
h. (izzet ü hürmet) 66a/04, 66a/08
- hüsn** <Ar. güzellik, cemal
h. (hüsn-i cemāl) 59a/03
- hüccet** <Ar. delil, belge
h.+ inde 66b/09
- hümâyün** <Far. kutlu, saadetli

h. (çadır-ı hümāyun) 59b/09, 65b/01
 -î- -î-

‘ibādet <Ar. bir dinin buyruklarını yerine getirme
 ‘i. (tā‘at u ‘ibādet) 64a/09

İbrāhim ö.a. kişi adı
 i. 64b/09

icāzet <Ar. izin, onaylama
 i. (tilediler ér-) 66b/10, 67a/14

iç herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil karşıtı
 i. +inde 59a/04, 66b/06
 i. +indeki 65b/14

iç - içmek
 i.- erler 61a/10

içerü içeri, içeri doğru
 i. 60b/02

ihsân <Ar. lütuf, inayet, bağışlanan şey
 ▪ **ihsân eyle-**: bağışlamak, bağış yapma
 i. 62a/03

ihtiyār <Ar. yaşlı
 i. 67a/13

ihtilāf <Ar. aykırılık, uyuşmazlık, anlaşmazlık
 i. 67b/09, 67b/10

ihtiyāc <Ar. gereksinme, gerek duyma
 i. +ı (ol-) 60a/05

ingse boynun arkası, ense
 i. +sinden 60b/13

ikki sayı adı, iki
 i. 60a/11, 60b/05, 60b/10, 62b/10, 64b/07, 65a/05, 66a/10
 i. +si 59b/02
 i. +miz 64b/08

ikki birg sayı adı, iki bin
 i. 65b/01

ikki yüz sayı adı, iki yüz
 i. 66a/10, 66b/04

iklim <Ar. ülke, diyar
 i. +ing 59a/05

ile e. ile, beraber, birlikte
 i. 63a/01, 64b/11, 66a/04, 66a/07, 66b/06
 →ilen

ilen →ile
 i. 60a/07, 60a/08, 60b/08, 61a/11, 61a/12, 61a/14, 62b/15, 63a/02, 63b/15, 64a/08, 65b/05, 65b/08, 66a/05, 66a/08, 67a/11, 67b/02, 67b/04

ilt - göndermek, iletmek
 i.- erler 61b/10

īmān <Ar. inanç
 ▪ **īmān keltür-**: yürekten inanmak
 ī. 59b/02, 64b/08

in - bir binek hayvanından yere ayak basmak
 i.- üp 65a/11

İncil İsa'nın yaşamını ve öğretilerini anlatan kutsal kitap
 i. +ni 59a/07
 i. +de 59a/10

isim <Ar. ad
 i. +i (ismi) 61a/08
 i.+ini (ismini) 59a/02, 59a/05

isrāf <Ar. gereksiz yere para, zaman, emek harcama, savurganlık
 i. (eyle-) 61b/15, 62a/01

iste - dilemek, arzu etmek
 i.- meyince 61b/05

iş I. durum, vaziyet, hâl
 i. +ine 62a/13

II. birinden istenen hizmet veya birine verilen vazife
i. +lerni 62b/08, 62b/11

işāret <Ar. anlam yükletilen şey, anlamlı iz
i. (ét-) 64b/07

izin <Ar. ruhsat, müsaade, icazet
i. 61b/05, 62a/04

‘izzet <Ar. saygınlık, şeref, itibar, kıymet
‘i. 65a/03
‘i. (‘izzet ü hürmet) 63b/09, 66a/04, 66a/08

-K- -K-

kabağ kaş ile kirpik arası, göz kapağı
k. +ın (kabağın) 60b/11, 61b/02

Ka’be ö.a. Mekke’de bulunan, Müslümanlarca kible olarak kabul edilen kutsal yer
k. 64a/02
k. (Ka’be-i Mükerrreme) 65a/10
k. (Ka’be-i Şerīfe) 63a/07, 65a/05, 66b/10

kaḥīh <Ar. fena, kötü, çirkin
k. 62a/01

kaḥīr <Ar. mezar
k.+ından (kaḥīrından) 60b/09
k. +i (kaḥīri) 61b/06, 63b/07
k. +i (sū’āl-i kaḥīri) 63b/08
k. +ini (kaḥīrini) 63a/01

kaḥūl <Ar. razı olma, onaylama
k. (kөрmez ér-) 59a/06, 67a/14
k. (ét-) 65b/01
k. (eyle-) 67a/04
k. (kıl-) 67b/03

k. (ol-) 62a/03, 62a/09
k. +dur 62a/04

kaḥān her ne vakit, ne zaman
k. 64b/03, 66b/11

kaḥār <Ar. nicelik, derece
k. 64a/01
k. +dur 62b/03, 65b/10

kaḥdem <Ar. ayak
k. +ine 66a/04

kaḥdīr <Ar. kudret ve kuvvet sahibi, muktedir
k. +dür 67a/08

kaḥf ö.a. masallarda geçen ve Anka kuşunun yaşadığı varsayılan dağ
k. 65b/13

kaḥftan çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun, süslü üst giysisi
k. +dın 64b/11

kaḥal - I. bir yerde oturmak, ikamet etmek
k.- mas (ér-) 59a/13
❖ kalmak; yardımcı fiil
k.-urlar (‘acāyib kaḥal-) 63b/05

kaḥmuğ bütün, hep
k. 64b/01

kaḥan kan
k. (ol-) 62b/02
❖ **kaḥan kaḥān-**: kan işlemek, akıtmak
k. 65b/13

kaḥanda nerede
k. 61b/13

kaḥapak herhangi bir şeyi örtmeye yarayan eşya
k. +ın (kaḥapağın) 66a/11

kaplan	kaplan k. 66b/01, 66b/03 k. +lar 65b/11	k. 67b/14 k. +ler 66a/10
kapu	kapı k. +sına 65a/06	kaşur- bağlamak, bir araya getirmek k.- up (el kaşurup turdı ér-) 64b/13, 65a/11, 66a/02, 66a/15, 66b/04
kara	siyah k. (bol-) 60b/11 k. 61a/10	kavuş - bir araya gelmek k.- up 67a/15
karār	<Ar. kesin yargı, hüküm k. (eyle-) 67a/12 k. (kıl-) 66a/09	kay ne, hangi k. 62b/05
karavaş	kadın köle, cariye k. +laruñg 67a/04 k. +ları 67b/01 k. +lar 66a/02	kayu hangi k. 64a/12, 64a/14
karşu	karşı, o taraf, o yön k. 60b/08, 61b/02, 62b/13 k. +dan 60b/08 k. +sına 60a/03 k. +sında 64b/13	keç - bir yerden başka bir yere gitmek k.- üp 67a/12
kaş	kaş k. +ın 60b/11 k. +ında 66b/05	keçür - geçmesini sağlamak, geçirmek k.- diler 67b/06 k.- se 64a/10
kaşan -	işemek k.- dılar 65b/13	kel - I. gelmek k.- ürler 65b/04 k.- di 66b/13 k.- di (ér-) 67a/11 k.- düñg 67a/12 k.- miş 67b/03 k.- sün 65a/09 k.- ip 60a/11 k.- mese 62a/13 II. gelmek; yardımcı fiil k.-ür (burnından kel-) 61b/07 k.- düñg (hoş kel-) 62b/13 k.-mes (hālimden kel-) 62b/07
kat	kat, huzur, yan k. ından 62b/02	kelām <Ar. söz k.-ı (kelām-ı şerīf) 63a/13
katı	katı, sert, acımasız k. 61b/09 →katıg	keldik sf. gelen (kimse) k. +i (keldiği) 63b/09
katıg	→katı k. 63a/11 k. (olur ér-) 62a/04	kelmek gelmek k. +i (kelmegi) 67a/07
kātib	<Ar. kâtip, yazıcı	kelmiş sf. gelmiş (kimse) k. (bol-) 62b/02
		kéltür - getirmek; yardımcı fiil

k.-dük (îmān keltür-) 59b/02,
64b/08
k.- e (yérine keltür-) 60b/05,
62b/08, 65a/10
→ketür-

kelür sf. gelen (kimse, şey)
k. +in 60b/08, 62b/13
k. +ün 65b/05

kendü kendi, öz
k. 67a/04

kerek gerek
k. 60a/08
k. +dür 59a/13

kerem <Ar. iyilik, lütuf, bağış
k. 64b/04
k. (‘izzet ü kerem) 63b/09

kéri geri, arka
k. 60a/10, 62b/09
→kérü

kérü →kéri
k. 64b/07

kesb <Ar. çalışıp kazanma, elde
etme
k.-i (kesb-i helāl) 61a/11
k. (ét-) 61a/06, 61b/15,
62a/02

kesil - kesilmek
k.- üp 61a/08, 62a/01

ketür - I. →keltür-
k.- ünğ 65a/04
k.- üp 61a/11
❖ getirmek; yardımcı
eylem
k.-eyim (şalavāt ketür-)
67b/13

ketürdik getirilen (şey)
k. +in (ketürdigin) 61a/06
k. +ine (ketürdigine) 61a/03
→ketürdük

ketürdük →ketürdik
k. 62a/02
k. +i (ketürdügi) 60a/06
k. in (ketürdügin) 61b/15,
63a/04

kéy - giymek
k.- sün 66b/08
k.-üp 60a/10, 64b/11, 64b/12

kéydür - giydirmek
k.- üp 62a/14

kéyecek sf. giyecek
k. 61b/11, 63a/14

kéyim giyilen her şey
k. +lerin 63a/14

kez defa, kere
k. 65a/01, 66a/13

ķıl - kılmak; yardımcı fiil
ķ.- ur (rivāyet ķıl-) 64b/09
ķ.- ur (secde ķıl-) 62b/04
ķ.- dı (ķabūl ķıl-) 67b/03
ķ.- dı (dū‘ā ķıl-) 67a/08
ķ.- dılar (‘izzet ü hürmet ķıl-)
66a/08
ķ.- dılar (ķarār ķıl-) 66a/09
ķ.- dum (cüft ķıl-) 66b/15
ķ.- mişdur (yād ķıl-) 59a/08
ķ.- sa (edā ķıl-) 64a/14
ķ.- sa (şefā‘at ķıl-) 59a/13
ķ.- sanğ (edā ķıl-) 62b/11
ķ.- maya (şefā‘at ķıl-) 61b/12
ķ.- sun (terk ķıl-) 64b/06
ķ.- up (hāzır ķıl-) 59b/05
ķ.- up (nikāh ķıl-) 67a/15
ķ.- up (ta‘zīm ķıl-) 64b/04
ķ.- masa (edā ķıl-) 64a/14

ķılıç kılıç
ķ. +nınğ 66a/11

ķılmış kılmak; yardımcı fiil
ķ. (hac ķılmış) 63b/10
ķ. (hizmet ķılmış) 63b/12,
64a/03
ķ. (tavāf ķılmış) 64a/02

- k. (konak kılımsı) 64a/02
- kırk** sayı adı, kırk
k. 66a/11
- kırk dört** sayı adı, kırk dört
k. 67a/11
- kısa** - sıkıştırmak, zora sokmak
k.- r 61b/06
- kıyâmet** <Ar. kıyâmet, mahşer
k. 59a/12, 60b/09, 60b/12, 61a/01, 61a/04, 61a/07, 61a/09, 61a/12, 61a/15, 61b/03, 61b/08, 61b/12, 62a/01, 62a/03, 62a/05, 62a/09, 62a/11, 62a/13, 63a/02, 63a/09, 63b/03, 64a/04, 64a/15
- kız** kız
k. 59b/02, 64b/13, 66b/04
k. +ı 59a/03, 61b/10, 67b/01, 67b/04
k. +ın 59b/06, 63a/14
- kızıl** parlak kırmızı renk
k. 65b/15, 67a/10
- ki** e. bir cümleyi veya kelimeyi diğerine bağlayan edat
k. 62b/01, 62b/03, 65b/10, 67a/04
→kim
- kibi** e. gibi, benzer
k. 63a/06, 66a/13
- kim** →ki
k. 61a/02, 64a/12, 64b/08, 65a/08, 66b/11
- kimesne** kimse, herhangi biri
k. +ler 59a/13
- kir** - I. içeri varmak, sokulmak
k. -üp 64b/10
II. dâhil olmak, katılmak
k.- di 63b/08
k.- diler 65b/02
k.- dide 63b/05
- k.- ip 60b/02
III. bir sınıfa sülûk etmek
k.- üp 59a/15
IV. geçirmek, yerleştirmek
k. -üp 66a/04
- kir** kir, pislik
k. +ün 63a/07
- kirit** - girmesini sağlamak
k.- ür (ér-) 59a/15
k.- ürler 64b/02
- kişnemek** kişnemek, yüksek ses çıkarmak
k. +i (kişnemeği) 65b/10
- kit** - gitmek
k.- diler (ér-) 59b/07
k. - e (başladı ér-) 62b/09
k.- üp (éşi kit-) 66b/12
- kizle** - gizlemek, saklı tutmak
k.- meyince 60b/14
- kizlü** gizli, saklı olarak
k. 62a/10
- kölsüz** kolu olmayan, kolsuz
k. 60b/13
- költük** kolun gövde ile birleştiği yer
k. +ına (költüğüne) 66a/04
- kon** - yerleşmek
k.- a 59b/07
k.- up 59b/08
- konak** misafir
k. (kıl-) 64a/02
- köp** - yükselmek, ayrılmak, çıkmak, ayağa kalkmak
k.- ar 60b/11
k.-a 60b/13, 61a/08, 61b/03, 62a/02, 62a/07, 63a/03
k. -arda 63b/01
- köpar** sf. yükselme, ayrılma, çıkma, ayağa kalkma
k. 60b/09
- köy** - bırakmak, koymak

- .- arlar 62a/15
 .- dılar 59b/12
 .- sa 63a/11
 .- up 59b/11, 63a/13
 .- masa 61a/12
- köç** - göçmek
 k.- e 59b/07
- kök** gökyüzü
 k. 61b/14
- kökçe** gök rengi
 k. 60a/10
- kömlək** gömlək
 k. +i (kömlegi) 61a/14
 →könglek
- könglek** →kömlək
 k. +in (könglegin) 63a/06
- köngül** gönül
 k. 63a/02, 63a/05, 63a/07,
 63b/07, 63b/14
 k.+den (cân-ı köngül) 67b/13
 k.+den (cân u köngül)
 60a/14, 61a/11
 k. +i (köngli) 61a/14, 62b/15
 k. +ü (könglü) 64a/06
- köndür** - göndermek
 k.- di 59b/06
- köp** çok, fazla
 k. +dür 62b/05
- kör** - I. görmek
 k.- er (ér-) 59b/03
 k.- di 65b/08, 67a/02
 k.- se 60b/07
 k.-üp 59a/08, 62b/13,
 66a/03, 67a/12
 k.- medi (ér-) 66b/11
 II. anlamak, farkına varmak
 k.- diler 67a/09
 ❖ görmek; yardımcı fiil
 k.- di (abul kör-) 67a/14
 k.- mez (abül kör-) 59a/06
- k.-meyince ('azāb kör-)
 62b/08
 k. -üp (oş kör-) 61a/06
- körset** - göstermek
 k.- di 64b/07
 k.- tiler 60a/02
 →köster-
- körüş** - görüşmek
 k.- diler 67a/13
- köster** - →körset-
 k.- di 67a/12
- köter** - yukarıya kaldırmak
 k.- üp 67a/08
- köz** organ adı, göz
 k. +in 67a/02
- ulak** organ adı, kulak
 . 62a/06
 ■ **ulak sal-**: dikkatlice
 dinlemek
 . -up 60a/14
- ur** - I. tesis etmek, çatmak
 .- dılar 59b/09
 .- unqlar 65a/05
 .- up 65b/01
 II. hazırlamak, tertip
 etmek
 .- ur 66a/01
 III. oluşturmak, toplamak
 .- up 66a/14
- urul** - tesis edilmek
 .- mış 65b/15
- uşat** - çevrelemek
 .- tı 59b/05
- utar** - kurtarmak
 .- sa 59b/01
- utlu** bahtlı, talihli
 . 64b/11
- uy** - dökmek, koymak
 .- sa 63b/03

- küfürlik** <Ar. küfür + T. -lik
dinsizlik, imansızlık, iman
karşıtı
k. +in (küfürliğinin) 64b/06
- küler** sf. gülen (kimse, şey)
k. 62b/15
- kümüş** gümüş
k. 59b/10, 65a/07
- kün** gün
k. 59a/08, 66b/09
k.+i 63b/03
k.+inde 59a/12, 60b/09,
60b/13, 61a/01, 61a/04,
61a/07, 61a/09, 61a/12,
61a/15, 61b/03, 61b/08,
61b/12, 62a/01, 62a/03,
62a/06, 62a/09, 62a/11,
62a/13, 63a/03, 63a/09,
64a/04, 64a/15
- künlük** güne özgü
k. 65b/09
- kürsî** <Ar. kürsü, taht
k. 66a/05, 66a/09
-L-
- la'l** <Ar. kırmızı renkli değerli
bir taş
l. (la'l u cevâhir) 64b/11,
65a/07, 65b/07, 66a/04,
66a/06, 66b/07, 67b/01
- la'net** <Ar. beddua, ilenç
l. (éd-) 61a/05, 61b/14
- lebbeyk** <Ar. "buyurunuz, efendim"
anlamında bir söz
l. 63b/11
- libās** <Ar. giysi, elbise
l. 60a/10, 62a/14
l. +lardan 61b/11
-M-
- maḥşer** <Ar. kıyamet
m. 63b/04
- maḥlūkāt** <Ar. [Ar. maḥlūk'ın çoğul
biçimi] yaratıklar
- m.+ğa (cemî'-i maḥlūkāt)
59a/12
- manğa** I. teklik kişi şahıs zamirinin
yönelme hâli, bana
m. 60b/03
- māl** <Ar. mal, mülk, varlık
m. +ından 62a/03
- ma'nā** <Ar. Anlam.
m. +sı 64b/08
- Māriye** ö.a. Hz. Muhammed'in
eşlerinden biri
m. 67b/10
- medḥ** <Ar. övgü
m. (medḥ ü şenā) 66b/05
- menḡü** sonu olmayan, ebedi,
sonsuz
m. 59a/13
- Mekke** ö.a. Mekke
m. +ye 59b/08, 60a/03,
60a/11
m. +de 59a/08
- men** → ben
m. 62b/07
m. +im 64a/12, 64b/05,
67a/06
- merḥabā** <Ar. merhaba, bir esenleşme
ve selamlaşma sözü
m. (tarīḡ-ı merḥabā) 65b/08
- mescid** <Ar. camiden küçük ibadet
yeri
m. 60a/11, 65a/11
- meşhūr** <Ar. tanınmış, ünlü
m. (é-) 59a/10
m. (ol-) 59a/05
- Meymūne Bānū** ö.a. Hz.
Muhammed'in eşlerinden
biri
m. 59a/05, 59a/06, 59b/10,
59b/12, 60a/04, 60a/09,
60b/05, 60b/01, 62b/06,
64b/03, 64b/07, 64b/09,
65a/14, 65b/02, 66a/02,

- 66b/11, 66b/14, 67a/01,
67a/05, 67a/06, 67a/14,
67b/11
m. +nıñg 59b/14, 65a/01,
65b/14, 66b/02, 66b/05,
66b/05, 67a/10, 67b/04,
67b/05, 67b/07
m. +nı 66b/15, 67b/01,
67b/05
m. +dan 66b/09
- mihrāb** <Ar. mihrap
m. +ka (ur-) 60a/12
- mihmān** <Ar. konuk, misafir
m. +a 63b/09
- miñg** sayı adı, bin
m. 59b/05
- misāfir** <Ar. konuk, misafir
m. +ni 64a/01
- mu** →bu (II)
m. +nı 67b/14
m. +nda 67a/07
m.+ndın 59b/11, 59b/04,
67b/12
m. +nunğ 62b/04
m. +nlarnı 59a/08
- mu** soru edatı
m. 64a/06
- muḥabbet** <Ar. sohbet
m. +i 63a/12
- Muḥammed** ö.a. Hz. Muhammed
m. 60b/06, 65a/03
m. +e 66a/15
→Muḥammed Muḥtafā
- Muḥammed Muḥtafā** ö.a.
→Muḥammed
m. 62b/10
m. (Ḥazret-i Muḥammed
Muḥtafā) 60a/12
- munıñg** III. teklik kişi işaret zamirinin
ilgi hâli, bunun.
m. 64a/03
- muntazır** <Ar. bekleyen, gözleyen
m. (ol-) 65a/15
- murād** <Ar. istek, arzu
m. 67b/06
- murdār** <Far. pis, kirli
m. 61a/04
- muṭīʿ** <Ar. itaat eden, boyun eğen
m. (ol-) 61b/07, 63a/02,
63a/13, 63b/06, 63b/15
- mübārek** <Ar. kutlu, hayırlı, uğurlu
m. 60a/12, 66a/03, 67a/08
- Mükerrreme** <Ar. [Ar. mükerrrem
sözünün müennes biçimi.]
saygın, muhterem
m. +nıñg (Ka'be-i
Mükerrreme) 65a/10
- müneccim** <Ar. yıldızların
hareketlerini yorumlayan
yıldız falcısı
m. 66a/10
- N-**
- nafaqa** <Ar. nafaka
n. +sı 61a/09
- naql** <Ar. bir yerden bir yere
götürme, taşıma
n. (olın-) 59a/02
- namāz** <Ar. Müslümanlar için farz
olunan ibadet
n. 64a/05
n. +dın 64a/04
n. +ı 62a/08
n. +ın 62a/08
- nār** <Ar. ateş, od
n. (nār-ı semüm) 62a/12
- naşīb** <Ar. Allah'ın takdiri, kısmet
n. (ol-) 62a/11
- naşihāt** <Ar. öğüt
n. (étmek) 60a/13
- naẓır** <Ar. benzer, misil, eş
n. +i 59a/04

ne	sf. ne, hangi n. 61a/06, 66b/08 n. 60a/05 z. ne n. 60b/03 n. turur 60b/06		
Nebiyinā	Muḥammed	ö.a.	
	→Muhammed n. 65a/08		
nefl	<Ar. fazladan yapılan ibadet n. 62a/08		
nere	<Far. er kişi, erkek n. 65b/13		
nerse	nesne, şey n. +lerimiz 60a/06		
niçe	I. ne kadar, kaç n. 66b/12, II. pek çok, fazla n. 64a/03, 66a/01, 66b/02, 67b/06 n. +lerninĝ 65b/06		
nikāb	<Ar. yaşmak, peçe, örtü n.+ın 59b/13, 60a/10, 60b/01		
nikāh	<Ar. nikāh, evlilik akdi n. (eyle-) 67b/11 n. (kıl-) 67a/15		
nūr	<Ar. aydınlık, ışık, ziya n. 63a/01, 63b/01 n. (ol-) 63b/07		
	-O-		
oĝlan	erkek evlatlar o. 64b/13, 66b/04		
oĝul	erkek evlat o. 61b/10 o. +ı 64b/09 o. +ın 63a/14		
okıyan	sf. okuyan (kimse) o. +lara 67b/15		
oku -	okumak o.- r (ér-) 59a/07 o.- p 65b/04		
ol -	I. olmak, yer almak o.- a 64a/10		
			II. bulunmak, mevcut olmak o.- up 60b/14, 61b/10 o.- maya 60b/10 ❖ olmak; yardımcı fiil o.- ur (çāk olur é-) 65b/05 o.- ur (hoř ol-) 67a/05 o.- ur (katıĝ ol-) 62a/04 o.- ursa (déyecek ol-) 64a/06 o.- dı (meřhūr ol-) 59a/05 o.- dı (tāmām oldu ér-) 67b/12 o.- dılar (revān ol-) 66b/10, 67b/05 o.- mış (ĝarķ ol-) 64b/14, 66b/07 o.- sam (muṭī' ol-) 63b/15 o.- sa (muṭī' ol-) 63a/02 o.- sa ('ālem sultānı ol-) 60a/05 o.- sa (cāyiz ol-) 62b/04 o.- a (asān ol-) 63b/08 o.- a (iḥtiyācı ol-) 60a/05 o.- a (helāl ol-) 61a/13 o.- a (řafā ol-) 67b/14 o.- a (yañĝa toĝmıř kibi ol-) 63a/06 o.- a (yār ol-) 63a/04 o.- up 62a/06 o.- up (āsān ol-) 64b/02 o.- up (çāk ol-) 65b/06 o.- up (ḥarām ol-) 61a/13 o.- up (ḥāřıl ol-) 67b/06 o.- up (ķan ol-) 62b/02 o.- up (ķara yılan ol-) 61a/10 o.- up (muṭī' ol-) 63a/13, 63b/06 o.- up (nūr ol-) 63b/07

o.- up (şaf şaf ol-) 65a/06
o.- up (doğuz şüretinde ol-) 61a/15
o.- up (ümmet ol-) 59a/15
o.- up (zāyil ol-) 65b/06
o.- up (şād olup turdı ér-) 67a/03
o.- up (muntazır ol-) 65a/15
o.- maz (kabül ol-) 62a/03, 62a/09
o.- masa (muḫīr ol-) 61b/07
o.- maya (naşīb ol-) 62a/12
o.- maya (zerre ol-) 60a/07
ol işaret sıfatı, o
o. 60b/04, 60b/06, 61a/01, 62b/11, 62b/14, 63a/01, 63a/15, 63b/03, 63b/07, 63b/09, 64a/15, 64b/02, 64b/04, 65a/03, 65a/09, 65a/12, 65b/08, 65b/12, 65b/14, 66b/10, 66b/11
işaret zamiri, o
o. 60a/04, 60a/11, 62b/10, 64a/13, 64b/08
olan sf. olmak; yardımcı fiil
o. (ümmet olan) 59a/13
olar III. çokluk kişi işaret zamiri, onlar
o. ı 59b/05
olın - olmak; yardımcı fiil
o.- dı (naql ol-) 59a/02
oltur - oturmak
o.-dı 59b/10, 60a/11, 64b/10, 66a/05, 67a/12
o.- dılar 66a/09, 66b/09
o.-miş 60a/12, 66b/07, 67a/10.
o.- up 59b/14, 64b/12
on sayı adı, on
o. 63a/03, 63b/04
on binğ sayı adı, on bin
o. 66b/01

on sékkiz ming sayı adı, on sekiz bin
o. 59a/11, 60a/05

on tört ming sayı adı, on dört bin
o. 64b/15

ora - orakla biçmek
o.- p 61b/09

ot ot
o.+ dan 61b/08, 62a/14

oyynamak oynamak
o. +ı (oynamağı) 65b/11

-Ö-

öl - ölmek
ö.- gendin 61b/05

‘ömr <Ar. ömür, yaşam
ö. +ni 67b/06
ö. +in (cemīr-i ‘ömr) 64a/09

önğ ön, huzur
ö. +inde 60a/11, 65a/11
ö. +ine 66a/01

▪ **önğlerine tüş-** bir kimseye öncülük etmek
ö. 65b/07

ört - örtmek, kapamak
ö.- di 59b/13
ö.- se 63a/09
ö.- üp 60a/10, 60b/01

öyle öğle vakti
ö. +ye 65b/14

öz öz, kendi
ö. +i 59a/09, 59a/14
ö. +ige 67a/04
ö. +in 61a/02
ö. +ine 62a/04, 62a/09, 63b/05

▪ **öz özine:** kendi kendine
ö. 59b/05

-P-

pādşāh <Far. hükümdar, sultan
p. 59a/02, 59a/09
p. (ét-) 59b/06
p. +ı 67a/09
p. +ımız 59b/15
→şāh

pādšāh-zād <Far. padişahın oğlu
p.- ları 59a/05
→şāh-zād

pāk <Far. temiz, arınmış, saf
p. 63a/15
p. (ét-) 63a/15
p. (tut-) 63b/13

palas <Far. çula benzer kaba kumaş
p. +lar 65a/08

pāre <Far. parça, bölüm, kısım
p. +si 63b/02

pehlevān <Far. pehlivan, güreşçi
p. +ları 66a/12

pes e. sonra, akabinde
p. 59a/03, 59a/13, 67a/01

peydā <Ar. görünürde olan, mevcut
▪ **peydā bol-**: zuhur etmek, ortaya çıkmak
p. 66b/15

peygāmber <Ar. peygamber, nebi, resul
p. 60b/07
p. (Ḥazret-i Peygāmber) 67a/05
p. (ér-) 59a/10
p. +ge 63b/12
p. +lere 59a/12

pūlaṭ <Far. çelik
p. 66a/11

put-perest <Far. puta tapan
p. (ér-) 59a/03

-R-

Rab <Ar. Tanrı, Allah
r. (Rabbu'l-'ālemīn) 67a/08, 67b/16

rahmet <Ar. esirgeme, koruma, merhamet
r. (eyle-) 67b/15

ravza <Ar. bahçe, cennet bahçesi
r. +sına 67b/14

Resül <Ar. Peygamber, nebi
r. 65b/03, 67a/15
r. (Ḥazret-i Resül) 59b/06, 60b/03, 64a/11, 65a/13, 65b/13, 66b/13, 67a/07, 67a/15, 67b/02
r. +nınğ 66a/03
r.+nınğ (Ḥazret-i Resül) 67b/07, 67b/08
r. +nı (Ḥazret-i Resül) 66b/11, 67a/01
r. +ı 64b/05, 65a/14, 67a/03
r. +ı (Ḥazret-i Resül) 66a/07

Resülu'l-lāh <Ar. Allah'ın elçisi, Hz. Muhammed
r. 62b/07, 67a/06
r. +nı (Ḥazret-i Resülu'l-lāh) 59a/07
→ Resülu'l-lāhu Te'a.

Resülu'l-lāhu Te'a. →Resülu'l-lāh
r. 66b/13

revān <Ar. giden, yürüyen, akan
r. (ol-) 66b/10, 67b/05

rızālīk <Ar. rızā + T. -lık uygun görme, karşı çıkmama.
r. +ı (rızālığı) 62a/13

rivāyet <Ar. nakledilen hikāye, hadise
r. (kıl-) 64b/09

rūh <Ar. ruh, can
r.- ı (rūh-ı şerīfler) 67b/13

ruḥṣat <Ar. izin, müsaade, icazet
r. (bér-) 59b/03, 59b/04

rūze <Far. oruç
r. 64a/04, 64a/05
r. +si 62a/09
r. +sin 62a/08

-S- -Ş- -Ş-

sā'at <Ar. vakit, zaman, an

- s. 64a/09
- şabāh** <Ar. gündüzün ilk saatleri, başlangıç
ş. +dan 65b/14
- saçtur-** saçtırmak, serptirmek, dağıtmak
s.- dılar 66a/06
- şaf** <Ar. sıra, dizi
ş. (tut-) 66a/12
▪ **şaf şaf ol-**: dizilmek
ş. 65a/06
- şafā** <Ar. rahat, huzur
ş. (ol-) 67b/14
- şag** sol karşıtı, sağ
ş. 59b/10, 66b/02
- şahābe** <Ar. Hz. Muhammed'in sohbetinden bulunmuş Müslümanlar
ş. +ler 65b/02
ş. +leri 66a/07
- şāhib** <Ar. bir mal, mülk vb. eşyayı elinde bulunduran, malik
ş. 59a/04
- şahrā** <Ar. çöl
ş. +ya 65b/08
- sanğa** II. teklik kişi şahıs zamirinin yönelme hâli, sana
s. 66b/14
- sal -** yaymak, sermek, uzatmak
s.- ip 63b/13
- şal -** salmak; yardımcı fiil
▪ **kulağ şal-**: dikkatle dinlemek
ş. 60a/14
- şalavāt** <Ar. [Ar. şalāt'ın çoğul biçimi] dualar, namazlar
ş.- ı (şalavāt-ı şerīf) 65b/03
- **şalavāt ketür-**: Hz. Muhammed'i anmak, ona selam göndermek
ş. 67b/13
- secde** <Ar. namazda eğilip alını yere koyma
s. 62b/03
s. (kılır ér-) 62b/04
- seher** <Ar. sabahın olmaya başladığı vakit
s. 60a/09
- sehl** <Ar. kolay, zor karşıtı
s. 64a/07
s. (tur-) 67a/07
- sékkiz** sayı adı, sekiz
s. 67b/08, 67b/09
- sékkizinci** sayı adı, sekizinci
s. 66b/09
- sekremek** atlamak, sıçramak
s. +i (sekremegi) 65b/11
- selām** <Ar. esenlik dileme sözü
s. 66b/14
s. +ımnı 64b/05
s. (vér-) 60b/02, 65a/13
s. (yiber-) 66b/14
- semūm** <Ar. samyeli
s. +dın (nār-ı semūm) 62a/12
- sen** II. teklik kişi şahıs zamiri, sen
s. +iñg 61b/09, 67a/03
s. +i 67a/01
- şenā** <Ar. övme, methetme
ş. (medḥ ü şenā) 66b/05
- server** <Far. başkan, ulu kişi
s.- i (server-i Enbiyā) 66a/03
s. +leri 65a/12
- sev -** sevmek
s.- erse 63a/09
s.- se 63a/13
s.- ip 63a/14
s.- ip (tur-) 63b/15

- şevâb** <Ar. hayırlı bir işe karşı Allah tarafından ihsan olunan mükâfat
ş. 62b/12, 64a/01
ş. +ı 64a/02, 64a/03
ş.+ın 62b/14, 63a/08, 63a/12, 63a/13, 63b/10, 63b/12
ş. lar 63a/10, 64a/03, 64a/14
- şevin -** sevinmek
s.- üp 61a/14
s.- mese 61a/03
- siz** I. çokluk kişi şahıs zamiri,
siz
s. +i 65a/14
s. +ler 60a/04
s. +lere 65a/15
- şonğ** son, sonra, akabinde
ş. 59b/04, 59b/13, 60b/07, 61b/06, 64a/11, 65a/12, 66a/0666a/07, 66a/08, 67b/12
→şonğra
- şonğra** →şonğ
ş. 59b/12, 59b/15, 60a/03, 60a/09, 60b/03, 65a/04, 64a/05, 65a/10, 66a/09, 67a/13, 67a/15, 67b/03, 67b/05
- sol** sağ karşıtı
s. 66b/02
s. +ına 59b/10
- sor -** sormak
s. -arlar 64a/05
s. -sa 62b/02, 63a/07
s. - alar 64a/05
s. -maslar 64a/04
- soruğ** soru, sual
s. 64a/07, 64b/02
- sög -** sövmek, kötü söz söylemek
s.- se 60b/12, 61b/02, 61b/11
- söyle -** söylemek, konuşmak
s.- di 59a/08
s.- p 61b/02
→sözle-
- söz** söz, laf
s. +ni 59b/01, 62b/06
- sözle -** →söyle-
s.- r-siz 60a/04
s.- se 64a/07
s.- mese 64a/12, 64a/15
- su** su
s. 63b/03
- sü'âl** <Ar. sorma, soru
s. 64b/02
s.- i (sü'âl-i kabir) 63b/08
- sultân** <Ar. hükümdar, melik, padişah
s. 65a/02
s.-ı (Sultân-ı Enbiyâ) 67a/02, 67b/04, 67b/06
s. +ı ('âlem sultânı ol-) 60a/05
s. +ımız 65a/14
- sultânlık** <Ar. sultân + T. -lık padişahlık, hükümdarlık
s. +ında 60a/06
- sun -** sunmak, takdim etmek, arz etmek
s.- sa 63b/07
- şüret** <Ar. dış görünüş, kılık
ş. +de 61a/04, 62a/02
ş. +inde 61a/15, 61b/03
- susağlık** susamış
s. +dan 61a/10
- sübürmiş** sf. süpürmüş (kimse)
s. 63a/08
- sür -** I. sevk etmek, göndermek
s.-erler 61a/15, 64a/09, 64b/02
s.- iverler 61a/02
II. dokundurmak, değdirmek
s.- üp (yüzün sür-) 66a/04
→sürmek

- sürmek** →sür- (II)
s. 60a/08, 63b/02
- süt** süt
s. 61b/06
-Ş-
- şād** <Far. sevinçli, mutlu.
ş. (bol-) 59b/02
ş. (olup turdu ér-) 67a/03
- şādlık** <Far. şād + T. -lık mutluluk
ş. +lar (şādliklar eyle-) 67b/02
- şāh** <Far. →pādşāh
ş. 59a/02, 67a/10, 67b/01, 67b/03
ş. +nınğ 59a/03, 67a/13
- şāh-zād** <Far. →pādşāh-zād
ş. +lar 64b/15, 66a/01
- şamdān** <Ar. şem^c + Far. -dān üzerine mum konulan althık
ş. +lar 59b/11
- şedīd** <Ar. şiddetli, sert
ş. 62a/06
- şefā'at** <Ar. yardım etmek
ş. (ét-) 63a/10, 64a/10
ş. (eyle-) 61a/01
ş. (kıl-) 59a/13, 61b/12
- şefkat** <Ar. acıyarak ve koruyarak sevme
ş. (ét-) 59a/14
- şeker** <Far. şeker
ş. 66a/07
- şelte** <Ar. ayıplama, kınama
ş. (ét-) 62a/10
- şerbet** <Ar. şerbet
ş. +ler 66a/07
- şerī'at** <Ar. Kur'an-ı Kerim hükümlerine ve hadislerle dayanan din kuralları
ş. 62a/13
- şerīf** <Ar. şerefli, saygın, kutsal
ş. +ninğ (Ka'be-i Şerīf) 65a/05
ş. +lerninğ 65b/12
ş. +ni (Ka'be-i Şerīf) 63a/07
ş. +ni (kelām-ı şerīf) 63a/13
ş. +ni (şalavāt-ı şerīf) 65b/03
ş. +e (Ka'be-i Şerīf) 66b/10
ş. +lerine (hużūr-ı şerīf) 60a/01, 60a/07
ş. +lerine (rūh-ı şerīf) 67b/13
- şeytān** <Ar. şeytan
ş. 62a/14
- şol** işaret sıfatı, şu
ş. 60a/07, 62b/03, 64a/01
işaret zamiri, şu
ş. dur 62b/01
- şöyle** zf. şöyle, şu şekilde
ş. 61b/06
-T- -Ṭ-
- tā** <Far. e. dek, değin
t. 65a/05, 65a/08
- tāc** <Ar. başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık
t. 64b/11.
t. +ın 66b/08
- taht** <Far. padişahın oturması için özel olarak yaptırılan süslü ve görkemli koltuk
t. 59b/09, 64b/12, 66b/06, 66b/07, 67a/10
t. +ından 66a/03
t. +lar (ķur-) 66a/01
- ta'ām** <Ar. yemek, aş
ş. (bişir-) 62a/11, 63a/11
ş. +ı 62a/11, 61a/12, 61a/13
ş. +lar 59b/12
- tā'at** <Ar. Allah'a ibadet etme
ş. (tā'at u 'ibādet) 64a/09

tabak	tabak t. 65a/06 t. +lar 66a/06		
tabībçi	<Ar. tabīb + T. -çi doktor t. +ler 66a/10		
tağ	dağ t. 66a/12 t. +ınınğ 65a/15, 65b/08 t. +ı 59b/08 t. +ındağı 65b/13		
talaşmak	dalaşmak, kavga etmek t. +ı (talaşmağı) 65b/11		
taleb	<Ar. istek, arzu t. (éderler ér-) 59a/06		
tamām	<Ar. bitme, son bulma, nihayet t. 59b/08 t. (oldı ér-) 67b/12		
tamuğ	cehennem t. 61b/03 t. +ğa 64a/09 t. +da 59a/13 t. +dan 59a/14 t. +dın 59a/15		
ta'na	<Ar. ayıplama, kınama ş. 62a/09 ş. (eyle-) 61b/12		
tap -	bulmak t.- ar 63a/14		
tapa	e. -e doğru t. 66b/10		
tapşur -	arz etmek, takdim eylemek ş.- dı 67b/02 ş.-up (bir cān tapşur-) 60a/02		
taraf	taraf, yön t. +ma 67b/05 t. +ında 59b/08, 66b/02, 66b/03		
			t. +ındın 59b/14
tarīk	<Ar. yol t.-ı (tarīk-i merḥabā) 65b/08		
taşra	belli bir yerin dışında olan belde t. +sında 66a/15		
taṣāf	<Ar. Ka'be-i Şerife'nin çevresini dolaşma t. (kılmış) 64a/02		
ta'zīm	<Ar. hürmet etme, saygı gösterme t. 60a/02, 63b/02, 63b/05, 65a/03, 65a/12 t. (kıl-) 64b/04		
té -	demek, söylemek t.- di (ér-) 59b/03 t.- p 66b/13, 67a/06		
Te'a.	<Ar. Allah, Teala t. 66b/13 →Te'ālā		
Te'ālā	→Te'a. t. 67b/14		
tég	e. gibi t. 62b/05, 64a/03, 64b/12, 65b/11		
tegür-	ulaştırmak, iletmek t.- gey-sen 64b/06		
Tengri	Tanrı t. 64b/04, 65a/13, 67a/03		
tekbīr	<Ar. Allahu Ekber sözü ile başlayan duanın adı t. 65b/04		
tekrim	<Ar. saygı gösterme t. 60b/01		
telvī'	<Ar. fazladan ibadet etme t. 62a/07		
temāşa	<Far. gösteri t. 65a/09		
temir	demir t. 66b/03		

terk	Ar. bırakma, ayrılma t. (kıl-) 64b/06	t. +ine 63a/03, 63b/04
Tevrāt	ö.a. Hz. Musa'ya gönderilen kutsal kitap t. +da 59a/10 t. +nı 59a/07	tört ming sayı adı, dört bin t. 59b/13, 64b/13, 66a/12
tezyîn	<Ar. süsleme t. (êt-) 65b/03	tört yüz ming sayı adı, dört yüz bin t. 59b/04
til	organ adı, dil t. +i 60b/13, 62a/06, 62b/02	töşe - döşemek t.- nğizler 65a/08
tile -	→dile- t.- diler (icāzet tilediler ér-) 67a/14 t.- se 61b/13 t.- p (icāzet tile-) 66b/10	töşek döşek, yatak t. (sal-) 63b/13 t. +de 63b/06, 63b/14 t. +ini 63b/06 t. +inde 61b/04
tiz	diz t. (çök-) 60a/02, 60a/08 t. +i 67b/07 t. +lerinde 60b/10 ▪ tiz ton: şalvar t. 61a/14	tuhfe <Ar. hediye t. +lerimiz 60a/06 t. +lerimizi 60a/01 t. +ler 59b/07
tīz	<Far. tez, çabuk, acele t. 63a/04, 63b/11, 67a/01	tur - I. durmak, hareket etmemek, beklemek t.- urlar 65a/01 t.- urken 65a/02 t.- dılar 60a/09 II. Ayağa kalkmak t.- up 60b/08, 63a/04, 63b/11 ❖ durmak; yardımcı fiil t.- ur (çādır-ı hümāyun kurup tur-) 65b/01 t.- ur (el kavşurup tur-) 66b/05 t.- ur (muntazır olup tur-) 65a/15 t.- ur (ne tur-) 60b/06 t.- ur (sehl tur-) 67a/07 t.-urda (fikir édüp tur-) 66b/12 t.- urlar (el kavşurup tur-) 64b/14, 66a/02 t.- urlar (ğayret çeküp tur-) 66b/04 t.- dı (tutup tur-) 66a/13 t.- dı (şād olup turdı ér-) 67a/03
toğan	doğan, ortaya çıkan (şey) t. 64b/12	
toğmış	doğmuş, ortaya çıkmış (kimse) t. 63a/06	
toķulmuş	dokunmuş (şey). t. 65a/08	
toldur -	doldurmak t.- urlar 63a/01	
ton	don, kıyafet t. +un 61a/14	
toydur -	doyurmak t.- mış 63a/12 t.- up 64a/02	
tök -	dökmek, saçmak t.- diler 65b/07 t.- üp 60a/10	
tört	sayı adı, dört t. 59b/14, 64b/15, 65a/01, 65a/10, 66a/13	

	t.- dılar (el kavşurup tur-) 66a/15		u. 59b/11, 60a/13, 60a/14, 61a/11, 64a/09, 64b/11, 65a/12, 65b/07, 66a/04, 66a/06, 66b/07, 67b/01
	t.- dılar (tutup tur-) 66a/12		
	t.- dılar (el kavşurup turdılar ér-) 65a/11		
	t.- sa (sevip tur-) 63b/15		
turacak	duracak, bekleyecek (kimse, şey)	‘üd	<Ar. güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç ‘ü. (‘üd u ‘anber) 59b/11
	t. 60b/09, 61a/07	ulu	yüce, ulu u. (bol-) 61a/09
turğan	duran, bekleyen (kimse)	uluğlamak	yücelme, yükselme u. 63a/13
	t. im 62b/09		
tut -	I. tutmak, elde bulundurmak	‘umre	<Ar. hac mevsimi dışında Kabe'yi ve Mekke'yi ziyaret etme ‘u. 62b/14
	t.- sa 63b/03		
	t.- up (tur-) 66a/11, 66a/13		
	t.- up 65a/07		
	II. saklamak, muhafaza etmek	umür	<Ar. işler, şeyler u. (āhirü'l umür) 67b/07
	t.- ar-miz 60a/03		
	❖ tutmak; yardımcı fiil	ur -	I. vurmak u.- rlar 61b/04 ❖ vurmak; yardımcı fiil u.- dı (āh ur-) 62b/06 u.- alar (medh ü şenā ur-) 66b/05 u.- up (mihrābka ur-) 60a/12 u.- up (yüzine ur-) 61a/02
	t.-mışlar (zelzele tut-) 65b/12		
	t. - sa (pāk tut-) 63a/15		
	t. - sa (rūzesin tut-) 62a/08		
	t.- up (pāk tut-) 63b/13		
	t.- up (şaf tut-) 66a/12	uş	işaret sıfatı, şu u. 64b/04 -Ü-
tüp	dip, derin	ü	<Far. e. →u ü. 60a/09, 65a/12, 66a/04, 66b/05, 66b/06
	t. +inde 65a/15		
türlü	→dürlü	üç yüz	sayı adı, üç yüz ü. 66b/01
	t. (türlü türlü) 59b/07		
tüş -	I. inmek	üç yüz altmış	sayı adı, üç yüz altmış ü. 66b/01
	t.- üp 66a/03		
	II. vuku bulmak, zuhur etmek	üçün	e. için ü. 62b/08, 63b/02, 64a/13
	t.- di 65b/15		
	❖ düşmek; yardımcı fiil	ümme	<Ar. Hz. Muhammed'e inanıp onun etrafında toplanan Müslümanların tümü
	t. - di (yola түş-) 67a/01		
	t.- üp (önglerine түş-) 65b/07		
tüşe -	döşemek, sermek		
	t.- yeler 63b/08		
tüzet -	düzenlemek, süslemek		
	t.- ip 59b/09		
	-U-		
u	<Far. e. ve		

ü. (ol-) 59a/13, 59a/15
 ü. +im 64a/13
Ümmi **Gülsüm** ö.a. Hz.
 Muhammed'in eşlerinden
 biri
 ü. 67b/11
üst I. üst taraf, üzeri, yukarı
 ü. +ine 59b/10
 ü. +ünde 66b/07, 67b/07
 II. elbise, kıyafet
 ü. +ün 63b/13
 ü. +üne 64b/12
üze üzerinde, üzerine, üstüne
 ü. 59b/11, 62b/05
 →üzeri, üzere
üzeri →üze, üzere
 ü. +ne 62a/06, 65a/09
 ü.+nde 60b/04, 66a/05,
 66b/06
üzre →üzeri, üze
 ü. 62b/01, 66a/09, 67a/10,
 67b/09, 67b/10
 -V-
vākı <Ar. vuku bulan, oluşan
 v. (bol-) 67b/08
vaqt <Ar. zaman
 v. +ıda 60a/09
 v. +ında 63b/02
var mevcut, hasıl bulunan, yok
 karşıtı
 v. +dur 62b/12
 v.(é-) 59a/02, 59a/03,67b/08,
 67b/09
var - gitmek
 v.- dı (ér-) 67a/01
 v.- sañg 64b/05
 v.- unğlar 65a/03
 v.- ğıl 60b/05
 v.- sun 66b/15
 v.- unca 65a/06
 v.-up 59b/03, 60a/03, 62b/13
varmağ gitmek
 v. 60a/08
vaşf <Ar. nitelik, övme

v. (ét-) 62b/05
ve e. ve
 v. 59a/05, 59a/10, 59b/06,
 59b/10, 60a/14, 61a/11,
 63a/09, 64a/01, 64a/02,
 65a/14, 65b/09, 66a/01,
 66b/02, 66b/03, 67a/11,
 67b/01, 67b/02, 67b/04,
 67b/05, 67b/13, 67b/14,
 67b/15
vedā'laş- <Ar. vedā' + T. -laş
 birbirine "elveda" diyerek
 ayrılmak
 v.- up 67b/05
vefāt <Ar. ölüm
 v. 1 67b/07
vér - I. sunmak, ita etmek,
 başışlamak
 v.- e 62b/14, 63a/08, 63a/10,
 63a/12, 63b/12, 64a/03
 →ber-, bér-
 II. evlenmek
 v.- diler (ér-) 67a/15
 ❖ vermek; yardımcı fiil
 v.-üp (selām vér-) 60b/02,
 65a/13
 v.-mese (cevābın vér-)
 62a/05
vezir <Ar. vezir
 v. +i 67a/11
 v. +lerden 65a/02
 -Y-
yā <Ar. ün. ey
 y. 60b/04, 60b/05, 60b/07,
 60b/10, 60b/12, 60b/14,
 61a/03, 61a/05, 61a/08,
 61a/10, 61a/13, 61b/01,
 61b/04, 61b/07, 61b/10,
 61b/11, 61b/12, 61b/14,
 62a/02, 62a/05, 62a/07,
 62a/10, 62a/12, 62a/15,
 62b/03, 62b/07, 62b/11,
 62b/12, 63a/01, 63a/04,
 63a/06, 63a/08, 63a/10,

- 63a/12, 63a/14, 63b/01,
63b/03, 63b/05, 63b/08,
63b/10, 63b/12, 64b/05,
65a/13, 65a/14, 66b/13,
67a/05, 67a/06
- yād** <Far. anlam, hatıra gelme
y. (kıl-) 59a/08
- yaḥşi** güzel, hoş
y. (bolur ér-) 59b/01
- yaŋga** yine, tekrar
y. 63a/06
→yene
- yaŋğı** yeni
y. 64b/12
- yağa** elbisenin boyun kısmı
y. +sın 63a/07
y. +sından 65a/05
- yākūt** <Ar. değerli bir taş
y. (dürr ü yākūt) 66b/06
- yalguz** yalnız, tek
y. 60a/10
- yan** yan, kenar
y.+ına 65b/01, 65b/15,
66b/15
y. +ında 66b/11
- ya'nī** <Ar. sözün kıtası, şöyle ki
y. 62a/08, 62a/10
- yār** <Ar. arkadaş, dost
y. (ol-) 63a/04
y. +ın (ét-) 62a/14
- yarat -** yoktan var etmek
y.- miş 59a/11
- yarın** bugünden sonra gelecek gün
y. 60b/09, 61a/03, 61a/15,
61b/03, 61b/08, 61b/11,
62a/01, 62a/09, 62a/11,
62a/13, 63a/09, 63b/03,
64a/04, 64a/15
- yat -** yatmak, uzanmak
y.- tı (ér-) 66b/12
y.- sam 63b/14
y.- sa 61b/05
- yaz -** yazmak
y.- unğız 64a/11
- yazıl -** yazılmak
y.- ur 64a/14
- yé -** bir şeyler yemek
y.- se 62a/11
- yédür -** yedirmek
y.- ürler 62a/12
- yene** →yaija
y. 63b/06, 64b/15, 67b/05
- yér** I. yeryüzü, gök karşıtı
y. 61b/14
→yéryüzü
II. konum, mekân,
ikametgâh
y. (köster-) 67a/12
y. +ünğ 60a/03
y. +inden 61a/07
III. bulunulan, yaşanılan
bölge
y. +den 67a/06
IV. önem
y. +i 60b/06
▪ **yérine kéltür-**: verilen bir
iş gerçekleştirmek
y. 60b/05, 62b/08, 65a/10
yeri belli olan
▪ **yérli yérlerine**: her şeyin
bulunması gereken yerde
olması, düzenli olarak
y. 66a/08
- yérlü** →yérli
y. (yérlü yérine) 66a/14
- yéryüzi** →yér
y. 65b/12
y. +n 65b/09
- yét -** ulaşmak, varmak
y.- diler 59b/08
y.- ip 67a/11
- yetmiş** sayı adı, yetmiş
y. 63b/10, 63b/11, 64a/01,
64a/02
- yetüş -** yetişmek, varmak
y.- üp 64b/10
- yıkıl -** düşmek, devrilmek

yıl y.- dı 66b/12
 sene
yılan y. da 59b/08
 yılan
 y. 61a/10
yıllık yıllık, senelik
 y. 67a/07
yiber - göndermek
 y.- di 59b/07
 y.- di (selām yiber-) 66b/14
yok var olmayan
 y. (ér-) 59a/04
yol I. yol, tarik
 y. +dur 67a/07
 y. +a 59b/06, 67a/01
 y. +ını 65a/07
 y. +ına 65b/02
 II. kez, defa
 y. 64a/02
yu - yıkamak
 y.- sa 63a/06
 y.- masa 61a/14, 61b/11
yüklet- ağır bir yük ve görev vermek
 y.- ür 64b/01
yürü - yürümek
 y.- p 65a/09, 65b/14
yüz I. sayı adı, yüz
 y. 62b/02, 66b/03
 II. organ adı, yüz
 y. 63b/02
 y. +i 60b/11, 62b/15, 63a/03,
 63b/01, 63b/04
 y. +in 63b/02, 66a/04
 y.+ine 59b/13, 60a/10,
 61b/02, 61b/04, 62b/15
 y. +ine (ur-) 61a/02
 y. +imizni 60a/08
 III. üzerine, üstüne
 y. +ine 60a/08
yüzünden e. dolayı, yüzünden
 y. 67a/09
yüz ming sayı adı, yüz bin
 y. 65a/01, 66a/13
yüz yigirmi dört ming sayı adı,
 yüz yirmi dört bin

y. 59a/12

-Z-

-zād <Far. eklendiği sözlere
 "doğma, doğuş, doğmuş"
 anlamları kazandırarak
 birleşik söz varlıkları
 oluşturur
 z. 59b/05, 66a/09
 z. +lar 59b/14, 64b/15,
 65a/10
 66a/01
 z. +larına 64b/15
 z. +ları 59a/06
zamān <Ar. vakit
 z. 66b/12, 67a/01
zāyil <Ar. yok olan, daim
 olmayan
 z. (ol-) 65b/06
zebānī <Ar. cehennem meleği
 z. +ler 61b/08
 z. +leri 61b/03
Zebūr Hz. Davud'a gönderilen
 kutsal kitap
 z. +nı 59a/07
 z. +da 59a/10
zehr <Far. zehir
 z. +ler 61a/10, 62a/12
zehre <Far. öd, safra
 z. +si 65b/06
zelzele <Ar. deprem
 z. (tut-) 65b/12
zencīr <Far. zincir
 z. +ler 61b/08, 66b/03
zerre <Ar. bir nesnenin en küçük
 parçası
 z. (ol-) 60a/07
zerrīn <Far. altından yapılmış
 z. 59b/09, 59b/13, 64b/10,
 66a/01, 66a/05, 66b/06,
 66b/07

ARAPÇA DUALAR VE İBARELER DİZİNİ

‘aleyhi’s-selām Allah'ın selamı onun üzerine olsun (Dua sözü)

‘a. 59b/07, 60b/07
‘a. +nı 65a/03
→ ‘a.m.
‘a.m. aleyhi's-selam sözünün
kısaltmış şeklidir
→ ‘aleyhi's-selam
‘a. 60b/03, 64a/11, 65a/08,
67a/05, 67a/07, 67b/03
‘a. (Hâzret-i ‘a.m.) 65b/01,
66b/09
‘a. +ga 65a/13
‘a. +ğā 67a/15
‘a. +nıng 65b/03
‘a.+nıng (Hâzret-i ‘a.m.)
60a/01
amennā bihi ve şaddaknā (Allah'ın
yarattıklarına) İman ettik ve
tasdik ettik
a. 64b/03
bismillahi'r-rahmani'r-rahim
rahman ve rahim olan
Allah'ın adı ile (Besmele)
b. 59a/01
el hükümü'l-lāh hüküm Allah'ındır
e. 67a/09
el hamdü'l-lāh övülmek yalnız
Allah'a yaraşır
e. 63b/14
inşa'allahu Te'a yüce Allah'ın izniyle
i. 64a/01, 67b/15
amīn yā mucibe's-sāil'in amīn âmin ya
Allah âmin
r. 67b/16
ne'uzu billāhi min şerri zālik
böylelerin şerrinden Allah'a
sığınırız
n. 61b/01

rahmetu'l-lāhi ‘aleyh Allah'ın
rahmeti onun üzerine olsun
r. 64b/09
rıdvānu'llāhi ‘aleyhim ecma'in Allah
onların hepsinden razı olsun
(Dua sözü)
r. 60a/13
şalla'l-lāhu ‘alā. →şalla'l-lāhu
‘aleyhi's-selām
ş. 60a/12
şalla'l-lāhu ‘aleyhi's-selām Allah'ın
selamı onun üzerine olsun
ş. 62b/10
→ şalla'l-lāhu ‘alā

KAYNAKÇA

- ECKMANN, Janos, *Çağatayca El Kitabı*, (Çev. Günay Karaağaç), Akçağ Yay., Ankara, 2003.
- ÖZKAN, Mustafa, "Kuruluşunun 70. Yılında Türkiyat Enstitüsü", *Türkiyat Mecmuası*, XX, 1997, s. 1-11.
- YAZAR, Sadık, "İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'ndeki El Yazmalarının Kataloğu", *Türkiyat Mecmuası*, XXVI/1, 2016, s. 339-446.
- ZEREN, Mehmet- İsmail GÜLEÇ, *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 2009

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نقیض لعل محمدستان دابره بادشاهه واریه اسبغ کوس سنه دبلار
 ایردو از بیع طایفه ایردو بس کوس شاه سنه بر قزم در ایردو حسن
 جمال ایردو جمان اجنده انکذا نظیر یوقا ایردو صاحب جاسوق دینا
 خلقه مشهور اولدس اسبغ میمنه بنانو ایرلار ایردو هو بلقلمک یادش
 رادالار طلب ایرلار ایردو میمنه بنانو بیج برین قبل کورطار ایردو
 انجیل تورائتیه جورا بوسن ایم اوقولا ایردو صوره رسال الله هو بس
 الله تعالی قیلن دور مولداسا کوروب بکون بابا سولادس اب بابا مکده
 دابره بادشاهه بار ایرمش آینه احمد عمد ویرلار ایرکاشیم اوری
 پیمبر ایرمش انجیل و اتورائتیه وز یورده مشهور
 امشش اوی سکر مکنک مالمی الله تعه انکله دوستمه عینه زارتمش
 حق قیامت کوننده جمیع مخلوقات تعویذ یورایر می توره سنای بیغلازه اویسالاره
 شفاعت قیلن کران و رهس اهنت اسلح او مت اولان کسنه لار تمودا مسکوقا
 لما سارمش اودس شفقت ایردوب تمودن صغارب جهنم بلنشی بلنوب
 باردوب کور ایرمش برهم انکله دینه کورب انکار اومت اولوب تمودلین

چنانچه وقتاً رسد یعنی به لور اردو تاناسے ہر سورہ
 ایشتمب شاہ بولوب حوائج سے ایمان کیلئے ردیلار قرار ہیں
 اہل با بکار صحت پر سکا بن واروب سورار اردم تندر ایسے
 موندین صورت آتے سے صحت پر ب تورا یورہ جنک اطلعے کے قاز
 قیلوب ہیں لاردان مکہ بین اولاد اولار قوشیج جملہ سے اولاد
 رینہ قرین یاد شاہ ایتوب بیولہ کو نہ درم دوق صورت رسل
 عیلمہ اسلام تور لوتور لولہ احتیاج لار بار اس کوچہ قونہ تندیار
 ایرے تمام ہر یلہ میکہ تندر لار عرفات طاعندہ اعندہ امونہ
 جادہ نمایون قور لار استون رازین اکٹہ تور ایب انکنا
 اوستینہ میمون بانو عقبہ لوتور صاع صولہ التون و کوشمان
 شمد انلار اولاد موندین جہ انلار قویوب عو عنبلار دوز دوز لار
 آئین صورت الکرین اولہ دور لوطعا لار قویوبیلار میمون بانو
 یون بین رازین نقابین اول تیرتس اللہین صورتی تور مکہ بین
 اولاد جمع ہر لوب میمون بانو کن تورہ طرفندین اول لوتور بار ریتہ
 دیکہ دانصلق ایلا دیلار صورتی ایریلار اس یاد شاہ

میز

میز بر لاله خرد تا دم ننگ حضورش شیرین گارینه آغز در میز
خوش ادب بر همان طابشور و با تخیلیم بران تر چه گویم که بر تنم
دیر اندان مگر ابویر و ننگ مکیم وار و ب و تر نشویند تو تار
مرا ای بیچاره میمون با منو ای دیرم سر لاریج عقل سوز لاریج اول
اون سیکر منک عالم سلطان اوله انکند افیتا بی اوله بی انکند
کتور و کین سر لاریج انکند سلطان ننگ ای انکند انکند لاریج
لاریج اوله دیرم انکند حضورش شیرین گارینه نشول حال ایوان
وار می تو ای کس تر چه گویم ای انکند یوزینه یوز میزن سوز منک ایوان
ضکره سوز وقت تورو یلار میمون با منو انکند بی چه سوز جواهر لاریج
یکسر تن سوز ای کس که با سوز کوب یوزینه نقابن اوز سوز با بلور
حقوب با لبا یکسر ای کسند اولتور در اول ایینه جهانن فر حوضه
در مصطفی صلوات علی مبارک آرقاسید: محرابه ادر و با اولتور مش
عجایب و قریب نیویت اینک با شلاد من جمع اصحاب رضوان
الهم علیهم اجمعین: در زمان دلان و جان کونکلان قولاق اصحاب

انگار اید دیلار میسونه بانو آدیچه تکریم برلان نقابن اورتوب
 ایزد کروب سلام دیر رب ایدر حبیب من بر معرد من ایدلار
 من مکانه بیورد سنا نشان صخره حفره رسد علم ایدر
 یا فاتون ایزد من عورتلار اوزارنده وقع جوق دورا اول حق لار
 یرینه کلتور بلکنه دار غیبل دیدر میسونه بانو ایدر یا ایمن
 جهان فخر میسورد سنا اول حق لارینه یرینه ترواندان
 صونک بوجعلی سلام ایدر یا فاتون اگر بر فاتون ایدر دن کور
 قارشدوان کلورین جسته ایلان توروب قار شوبار و ب
 المریارین قیامت کورنده ایشان قوبار فالده تورا حق
 ایگرایا تلمار نکل لار سنا اولمیه یا فاتون اگر بر عورت
 ایزدینه قاشن بقا عن جتس یوزام قار بولوب قوبار
 یا فاتون اگر بر عورت ایزدینه آغا آجیب سوکس قیامت
 کورنده قول سه قوب ییل ایکن سندان جوق قوب
 یا فاتون اگر بر عورت ایزد نکل غیب اولوب کور لارینه

حک

ملا یقین فاشیایا قیامت کونند اول قاتونو شفاعت ایلان
 لار اولون جمیع غیبی یوزینه اوروب کم جهنم سوریدار لار
 یا قاتون اکر بر عورق ابرینکن کتور دیکنه سوشناسه یارین
 قیامت کونند احوق تعوانا کابرمز دار صورته اچید جمیع قیامت
 مع خلق الخ لعنة اید الاریا قاتون اکر بر عورق ابرینکن
 هر نه کسب حلال بر لان کتور وکن هوشی کوروب آکوز
 آله قیامت کونند اتر اجه برندان ایسنک ایا تنک بار مع
 لارین کسلوب قوبه یا قاتون اکر بر عورق ابرینکن اسی
 بر لان چارسه آنکن عذرا اولو به لور قیامت کونند انقعه
 قر ایلان اولوب سوسا علوانه رصولار ایلار یا قاتون اکر بر عورق
 ابرینکن کسب حلال ایلان کتور دیا دلان دجان کونکدن هوشلوق
 ایلان الدینه بشوروب قویسه قیامت کونند الخ جننت طعمه
 حرام اولوب ما جهنم طعام حلال اوله یا قاتون اکر بر عورق ابرینکن
 کونملایک توتونون هوشلوق کونملایک ایلان سوشناسه
 یارین قیامت کوننده دوکنوز صورته اولوب جهنم سوردار لار

نمود با اله من شد ائک یا فاتون اگر بر خاتون ایر من ننگ
 یوزینه قارشو سویلاب قبا عن صتب صو ارد بنو سکر
 یارین قیامت گویند ایچین صو رتنداقو به سموع بن بانکار
 یوزینه اورار لار یا خاتون اگر به عورت ایر من ننگ تو شاکند ارده
 سیند بر و ب یا ته اندین ایندین است اینی اولک کزین
 صونک استنگ قبر نیل قساران سنین ایکناسو
 یوزننین کلویا فاتون اگر به عورت ایرینه مطیح اولم
 یارین قیامت کونند از بانکار اوتدان زنجیر لار بلان بولین
 اوراب سننگ جرائنک بودور دیه قاتح عمو ابلار بلان جسمه د
 ابله لار یا فاتون اگر به عورت ایر من ننگ او عمل قشر اوراب حوشلو
 بلیمه کما جلد باس لار دن یثا سه دو کسه یا سو کسه یارین
 قیامت گویند افا طره الخاطعه ایلاب شفاعت قلبیه یا فاتون
 اگر به عورت ایر نداد دستور سراقند آمله اند باره استنگ
 بوقالیند بر کوک فرشته لار لعنه ایدر لار یا خاتون اگر
 به عورت ایر ننگ کسب ایدر بکتور حوتن اسراف ایلامه

یارین قیامت کوندا اسرنه ایلدنک دیوبال لار کسوب قیسع
 صورتا قوبه یا فاتنه اکر بر عورتا ایه سکنه کسب ایدوب کتور
 دور مالندان فیرا حن ایلسه فیردان قبول اولماز قیامت کوندا
 اوزینه عذاب ایلم قلیع اولور ایس ایرنا بیسه قبول دور
 یا فاتنه اکر بر عورتا ایه سکنه چاغز دو قداجو این دیرمه قیامت
 کوندا اتلی باغدانوب قولاق صاخر او اولوب شد پد اوز اریسه
 قوبه یا فاتنه اکر بر عورتا ایه سکنه دسور سو تلوغ
 یعنی نخل نمازین هم روزا سیز توتسه مو کس نماز
 روزا کسه قبول اولماز یارین قیامت کوندا اوزینه طهنه
 یعنی شله ایدار لار یا فاتنه اکر بر عورتا ایه سکنه کیزلو
 طعام پشروب بیسه یارین قیامت کوندا جهنمه طعام نجیب
 اولمیه نلر سومیسین زوالا ریدر لار یا فاتنه اکر بر عورتا
 ایه سکنه شریطه اشپنه رضاع بلان کلمه یارین قیامت کوندا
 سنده اوتدان لبا سیکه درب شلمان بلان یارین ایدوب
 جهنمه قوبار لار یا فاتنه ایه لار کسب حق چوق دور

حالتوندار اوزره شول دور که اگر اینه تکما بشندان یا عی
 تان اولوب ایسه تله بلان سورسه یوز هندان برس کلمش بو
 لماغاری یا حالتون ارینه شول قدر دور که آدمه سجدا
 جایز اول ایه در معرّه ارینه سجا اقلور ایدرس معونون
 تکما صتار حالتونلار اوزر کوبدور قاس بر مع وصف ایدر ای
 دیور ایه سیمونه بانو بسورده ایسته ایه ساقه اولرس
 ایس یار رسول الله ایه کایه بار معق بنم عالمه کلمه من بو
 اشکارتی ایه مین کلتور ابل کلمه من اشکارتی چون عده با کوم
 تور عالم ایه تو قدر دیور کرس دو نوب کیمه باشلادس ایه
 اول ایتوجها یا فخرس محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم
 ایس یا حالتون بار ایه صبر ایه اول ایشکارتی ادا ایتسا
 تکما صتار ثواب وارد در یا حالتون اگر بر عورت ایه س
 کلدرین کورده قار شولور اوزر ب هوش کلدرین در سوالسه
 اول عورت حور آدینه حق تو انکاح لوره ثوابین در ایه
 بر عورت ایه س یوزینه کونک اوق قدر هر زین ایلان کولار
 باقمه

محلی اول

اول عورة ننگ قوسه نور ایلد تو لور دور لار یا قاتون اکر بر عورة
 ایز ننگا پور دینه کونکول حوشلوق ایلاما مطیع اوله قیامت
 کونداه ییورس آت ننگا اون تور تینه ننگ ابا قوسه جنته داه عایسته
 فاطمه یله یار اول یا قاتون اکر بر عورة ایز ننگ کنور دکن یزیز
 کونکول حوش برلان الندان اسم الله تمه آنگا کنه عفو ایداران ایز
 یکنه عیش کجه اول یا قاتون اکر بر عورة ایز ننگا کونکول ایز
 هر یقاسین کون سوس کونکول حوش برلان اسم الله بعد شیرین
 سبزش شوبین و بر یا قاتون اکر بر عورة ایز ننگه عیبین
 ادرسه آدرینجه هم سوس یارین قیامت کوندا کایا عیشت و فاطمه
 شغایح ایدر لاله تونکاه عفو ایدوب هر قاتون بطار و جری یا قاتون
 اکر بر عورة ایز بر حوشلوق این طعام بر شوب الیمنه قوسه جمیع قات
 تو بر وحش شوبین ویر الله تو یا قاتون اکر بر عورة ایز ننگه جنته برلان
 مطیع دله بسوس کلام شیرین تو با سینه قوسوب اولوغلام ح شوب ایز
 تا بار یا قاتون اکر بر عورة ایز ننگ ادرغلن قرین سوس با سیکام
 لارین باک توتسه الله بعد اول عورت ننگا بندان یا ک ایدر

تو بارده یوز من نوراله یا فاتون اگر بر عورق ایره نینا ابد سیمت اکر
 دتیند الین یوز دین سدریمک او چون تعلیم بلان بر یوز یاراس
 توتسه یا شو قیسسه یارین قیامت کونله اول عورق نینا کناه لارین
 اله تعالی عفو ایدر ب یوزاس ات نینا دن کورتنه بکزاب کتله فلوغ عبا
 یسه قالو لاریچ ادرینه همنه که قرده تعلیم ایدالار یا فاتون اکر بر
 عورق ایریند تو لیکنه قاف ایلماس بینه تو نینا کده ایره بینه مطیع اولوب
 کونکلی حوش برلان بویوراسون اول عورق نینا قمر منور اولوب صفتان
 تو نیش لار همنه کرون سوال قمر مناسان اله یا فاتون اکر بر عورق اکر
 ایرینه کدر کامه مانده حوش برلان عورق کرم ایلماسه اله تم اول عورق
 نکا بتمش حج قیلش ثوابن بر در یا فاتون اکر بر عورق ایرس
 جاع او قدر بیز تور ب بیگ دیو حاضر بولسه اله تمه بتمش
 بیز کامه صدمت بتمش ثوابن دیر یا فاتون اکر بر عورق ایرس
 نینا اوستون پاک تو توب هم تو توب کی سابت حوش
 کونکلی برلان ایلله دایم بوتوش کده اعلال بلای یا تمه
 ایرینه مطیع اولم دیو فکر ایلان کسوت ب تور

نینا

انشاء الله تعنى منزل قدر ثواب برسد بتمش آج غدا آسن ديتش سوزلا
 تو بدروب قوناق قلش ثوابه ديتش يول كعبه طوان قيل مش
 ثوابه دير امو نك تيش نيچه ثوابار هوقه در ايرينه صدمت قيلش
 صفتا يارين قيامت كوشنه عورتداران روز اني رايين سوراس
 لار زنده نهار حسابه بن مكنه صورالار اول لار و ندين سورالار
 عورتلار كندين كو سكلوشنود مواد ايو اكر ايرلار و يا جندا اولور
 بن خور تمدان حوشنود من ديو سورلا سله تم سهل سوع
 ايلانا جنت ايلايه اكر عورة ستمون حوشنوده كلم ديسه صهان
 سايت تم عوف سورالار كره جميع عمره بيه طاعته و عباد اذ اهرلا
 كجور سده ايرين شفقت ايدوب حقا ريني جهنم داو له بلا شكن آتدين
 صومنا حضرت رسول عم بيوردن اصحاب لارين بوهه نيلار نه يازد نيلار
 ديو بيوردن قابوكم ايرينم بوهه نيلار نه اشتوب عورتنه سورلا
 اول بنم خاص اتمه لكدر آتند او چون بوهه نيلار ده عورتلار دا چوقا
 كنده يازد لمر ادا قيل اكر ادا قيله چوقا ثوابلار يازد اولور اكر قابو
 ايراشيتب بيب عورتنه سوزلا مس يارين قيامت كوشنه اول

عمود ننگه استوار من بزبان قنوع کناهلارین اریزیندی کلماتورده
 جهرین سوزلار اول عمور کما شروع سوال اسان اولدو با جنته کز تور
 لاری قیام میمون بانو بو حیدر لاری اینی شیخ اریز سایدن امناب
 د صدقنا دید با دش رسم تعظم قلوب دوندر اول تکرم
 رسول چاغوب ایز یا جانون بابا کفار سنی منم سلام علی
 تکور کل سن دیددی ایتور بدکن انان کز لیکه ترک قیلسون
 میمون بانو کز و دنوب ایکن بار معن ایشاره ایت کور سانه
 معنی اول بو نور کما تام بر لان ایکن من ایمان کلماتور دک دیون
 ابراهیم ادعلی با صبر رحمة الله علیه و ایت قیلور میمون بانو باروب
 عکرمینتو شوب آتور نعل چادرین کزوب اولتور دین رینا
 قفق نارین کیوب باشنه قلوب لعل جواهر ایله بزمنش تاج
 کیوب بایک طوعان آتیکه بولوب ایت اوستونده اولتوروب
 توره کسنا فراد علان جا ورس ننگه سحر شوسنده آل قونش
 تور و لاری صبر بهشند بهمالی جواهر لاره عرق اولمش
 پنه توره بیکه ذاد لاری پنه ادرن توره کسنا شاه زاد لاری

تور

توره که یورد سکا عسکری مسموم بانو سکا جب جور اسنده تودار
بویصبت بوسلطان برلان تودر کما در بر لاردان دیک لاردان
جاء و با ایلادم واسه و نکار تعظیم و تابلان اوجمانا و علیه سلام
نی دیوه آیدوب کتور کما دیوانه ان صکره عسکرینه امر ایلمس
چاره کنی قور و نکار دریا نکا ایکی یقاسندان تا کجه شیرینی
انکا قیوسینه وار دینی صفی اولوب الی لارینه العون طلبت
برلان لعلو جوا هو لار طوب کما کند یولینه آلتون کوش بران
توقولش بالاس لار تو شاکر لار دین تا کم بنیما محمد عم
اول تیمار اوزارینه یورد کما دیوانه امر ایلام حور
ایرینا یرید کلتور دیلار آتین صونک توره بیجا دالار کجه مکر سننا
مسجد او نمنداه اکلار دین شاعرا ایتوبال قوشور بوردیلار ابرسه
اندرین صومنا اول عسکر لار کما سر اولار جب و ادب و تعظیم
برلان باروب حضرت رسول دم کما سلام دیروب ایریلار یا کتور
رسول و یاد اولت کمنی سنر سلطان مزیمونه بانو ادعوه
ایلام حور لار منتقل اولوب تودر وفات طاعتی تو بنده چار

صیون و قریب تر در حضرت عماد اعظمی قیام قبیل ایتدیر یا پیش از
 بکن صلی الله علیه و آله و سلم در لاریه می نمود بانواع عسکر
 ترمین ایدوب سوسو عم لکنه آردیغی صلوق شیرینغی بلند او
 ز برلان اوقوب کلورلار بو تکر آوارین اشد چک لارینک جانلار
 چکان اولور ایدیر بو عظمته بیست ایلمان کلوردن ایستد انلارینک
 عققلارین زایل اولوب شیخ لارینک زهواسه چاک اولوب
 اللارینک ایصل ج اهل لارینک تو کدر لار ادر نظلارینه تو شدوب
 طریقا حر جاد یوب اول عظمت ایلمان صلی الله علیه و آله و سلم
 عین چوراسه چادر لار برله دوله در مس بو کونلو کایر بر چورین ادر
 بزاتش بیست عظمت لکه بو قدر دورک اظار کشتیم کی فیل
 لار اوی شامع کمر کدن کرمیک ارسلان قایلانلار طالاشماقی تیک
 ییر سوز بر لاله تو تمش لار اول سپرینلار کینه بهیندیرین
 قانی طاعند اعظم دیو لار قان قاستنادیر لار حضرت رسول
 صباح دان اولیمه دیکن بر روبر او عظمت عسکر اچند اکی محمود
 بانوشکایا بیست تو کدر لار عظم چادر قدر طس قزل اکتورن

دان

انار زین اکت لار قوردر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 جادام لار قوردر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 سردر انبیا کی کورده اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 قورینه پوزین سورده عوایه و حرمت ایلده قورلور عوایه کورده لعل
 جد احوال ایلان بر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 آتین صوکتا طبعی قورلور لعل جواد لار سا حوکتور ایلار
 آتین صوکتا طبعی قورلور لعل جواد لار سا حوکتور ایلار
 ایلان غیرت و حرمت قیل بلده صوکتا طبعی قورلور لعل جواد لار
 قور قیلور صوکتا طبعی ادا اکتون کورده اورده اولتور ایلار
 حافظ کا تبار لار کی بوز بین اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 جادوش وقت جلایه اللارنده اهل طالع ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 تور دیلار دخی توره مندا بهلوان لار صفا توتوب اللارنده طاع
 کس لار لار دن توتوب تور کس باقی توره کورده کورده مندا
 عسکریونان قورده حوص اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 قورده تور دیلار دخیونان طشر اسنده بکنار بوز فیصل محرمیندا

بشدیور کہ کہان اوج بیوزار سلما اوج بیوزار آتیش قایلان اون
 بکنا بد در آکل نیر عظیم جانور لار میمونہ بانو کنا صاع طافند او کل
 طرفندہ بیوزار کسل نوریوز قابلہ؟ بیوزار لار ستموز بخار لار لار
 عرقہ چکوب تدر لار کونہ انکویوز قرا و علان ہار سہ لار آل قوش و ب
 ترور میمونہ بانو کنا قاشندہ مریح ننا اور لار میمونہ بانو کنا وحی
 زدرین جدار ایندہ دور یا قوۃ ایلدہ ننا امش التوت تحت اورنا
 رنہ لعل جواھولارہ عرق او ملکس زدرین استحا او ستونہ اولیوز
 مشاد لارین صحاح پیشہ کیون اسلخ ادب صابر لار ن
 جھنڈا اولتور دیلار کسز بنی کونہ حفزہ عم میمونہ بانو دان اول
 اجازہ تسلاب اول دیوانین جعوب کجہ شریح بیمار دان اول دیوان
 رتبان کہ میمونہ بانو اول حفزہ رسوئی بانندہ کور طار لار
 فکر ایدوب زورہ ایسے کتوب بے مجلس نیم زبان یا تدر ان رس
 حفزہ رسول جبر ایلدہ کلمور الدتو کنا فرط بلار یار رسول
 الدتو کنا سلام کبار در بعد از سلام بنم جیمیم میمونہ بانو
 یا رنہ وار سون میمونہ بانو طلال جفح قیلدہم حقا بنو پد بود

کے

سنی پسران مان یونان تو شد در این راه بس حیره رسول می بیند
 بانگ کورین اقصی با قدم ای رسد بوسلفمان انبیان بخورند
 شادان و بوی تور در این راه ای رسد این تخریب رسولی سلف
 قرآن شادان و بوی جو قدر سوا که فقیر کند و از یکا قبول ایلا سلف
 خوش اندام در این حیره پیغمبر ای رسد یا می بیند بانو بابا کنیز دستور
 سر خار من تیب می بیند بانو ای رسد یا رسول الله منم باهام بوردان
 بریل لیقا یونان در حیره ای رسد ای رسد بانو بانو کما که سهل
 زور بر باعالمین تا در در دیو مبارک الملائین کوتاروب دو عاقله
 ای رسد الحکم لک کور در لار هو ایورندان سندن تانیا دانشا
 هو می بیند بانو بانو بابا که همس شاه قرآن کتین متح او را در اولتور
 قرآن توره و زایر ایلان و کتین حادام و عسیر ایلان تیب کلدر ای رسد
 انکورد با کلدر کند دیور که کور در کجوب قرآن ایلا یوب اولتور در
 کوش شاه سلف عسیر جمله که کور در شیدار صکر اختیار اولتور
 اصحاب لار می بیند بانو بابا سنین اجازت تملایلار ای رسد قبول کور در
 صورت حیره رسول ای رسد ای رسد ای رسد ای رسد ای رسد ای رسد

شاه ترمس میوه بانو در لعل جواهر لاد جبهه دار و حادیم لار و قراغ
 شلار ای سلطان جمله سین طابشور در دکنه شادلیع لار ایلمیلار حمزه ر
 سول عم قبول قلعه بوندران صورتی الواس شاه آیب لکشمی
 ایلمان کنه میوه بانو کنه عین جمله س آیب سلطان انیانی و کنه قزلب
 میوه بانو و دواع لاشوب وینه هغه ستان طرفه زان اولدیلمیلار صورتی میوه
 بانو کنه مراد حاصل الیوب بر پنجه عمر سلطان انیانی هغه متدی لار
 لار آخر الامور حمزه رسول شاه دفاتر میوه بانو بنک ترمس استاده
 واقع بولد صحره رسول کنه سکا تون واز ایلمیلار بعضی لار
 آیدیلار اختلاف اورده بر عایشه سکا تون واز ایلمیلار
 بعضی لار آیدیلار اختلاف اورده بر عایشه سکا تون واز ایلمیلار
 بر ترمس میوه بانو بر ام لکشم بر حادیم دورانی هکایح ایلمیلار
 مونی عین جاریه لار صورتی در حدیقه حکایم اولدی ایلمیلار
 دون دلان و جان کونکلان روح شریف لارینه صلوة کتور ایم چانله
 صفا اولدونه سینه صوق وای ایلمیلار حق بیله و تعالی موی کاتب ایلمیلار
 اوقیانله دوکتانینله جمله سنتی کنه صلا رین کنه او ایلمیلار رحمة الیه انشاء
 الله تعرب العالیله امین با مجیب الیله امین